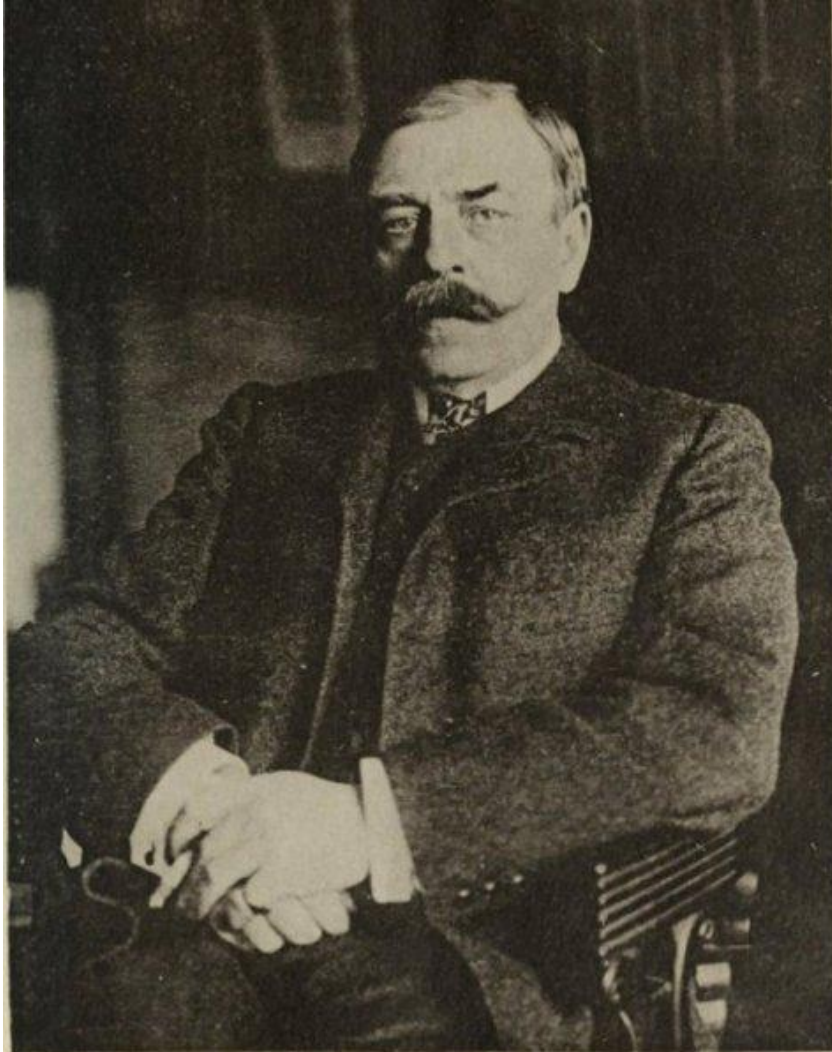

ΟΚΤΑΒΙΟΣ ΜΙΡΜΠΟ

Διηγήματα

Mise en page et introduction: Antigone Samiou

Επιμέλεια και εισαγωγή: Αντιγόνη Σαμίου

Éditions Société Octave Mirbeau 2017

Εκδόσεις Σύλλογος Οκτάβιου Μιρμπό

Table des Matières

Introduction au recueil de contes d'Octave Mirbeau	σελίδα 3
Εισαγωγή στη συλλογή διηγημάτων του Οκτάβιου Μιρμπό	4
Σύντομη παρουσίαση του Οκτάβιου Μιρμπό	5
1. <i>Avant l'enterrement</i> -Μπρος τη πεθαμένη	6
2. <i>Histoire de chasse</i> -Το μίσος του καμπούρη	8
3. <i>La chambre close</i> -Ο θάλαμος του θανάτου	10
4. <i>La folle</i> -Η τρελή	12
5. <i>La tête coupée</i> -Το κομμένο κεφάλι	13
6. <i>La tête coupée</i> - Ένα έγκλημα	15
7. <i>Le pauvre sourd</i> -Η τραγωδία του ζωγράφου	17
8. <i>Le pauvre sourd</i> -Ο κωφός	18
9. <i>Le polonais</i> -Μια τουφεκιά μέσα στο σκοτάδι	21
10. <i>Les âmes simples</i> -Οι απλές ψυχές	23
11. <i>L'octogénaire</i> -Η γρηα-Ρόζα	25
12. <i>Paysage de foule</i> -Ο φονιάς	26
13. <i>Le Rabalan</i> -Ο Μάγος	28
14.« <i>Tue-le</i> » Σκότωσέ τον (<i>conte inconnu</i>)	30
15. <i>Un gendarme</i> -Εκείνος ο διαβολάνθρωπος ο Μπερζό	31
16. <i>Un gendarme</i> -Ο χωροφύλαξ	32

Introduction au recueil de contes d'Octave Mirbeau

Le présent recueil contient des contes d'Octave Mirbeau, traduits en grec et parus dans deux revues néohelléniques de contenu divers. La version grecque de contes est mise en lumière grâce à la Collection Digitale «Plias» de revues historiques grecques, datant du 19ème siècle jusqu'à l'époque de l'entre-deux guerres (décennies 1920, 1930). Cette collection, élaborée par le Centre d'Information de l'Université de Patras, est considérée comme un effort continu et vivant de digitalisation ou/et de classification de revues néo-helléniques importantes (surtout de titres littéraires), qui ont circulé en Grèce, mais aussi dans la Grèce majeure (Constantinople, Smyrne etc)

La plupart des contes apparaissent dans *Bouquet* {Μπουκέτο}, une revue grecque semestrielle illustrée, dirigée par un groupe de lettrés de 1924 en 1946 et publiée à Athènes. Sa publication est classée en quatre périodes dont la première et la plus longue à la fois, qui nous intéresse ici, a duré jusqu'en 1935. La revue comprenait en moyenne 15-20 pages pendant les deux premières années de sa publication tandis que par la suite le nombre de pages a presque été doublé. *Bouquet* circulait dans la Grèce majeure, mais aussi en Europe, en Amérique et en Afrique, où il y avait des communautés grecques importantes. Son objectif était de plaire le public en s'adressant à toute la famille. Sa matière riche, une variété de nouvelles étranges de par le monde entier, d'articles historiques et de lectures grecques et étrangères considérables, ainsi que son illustration excellente ont réussi à lui attribuer la première place dans les revues de matière diverse pendant l'entre deux-Guerres.

De plus, un seul conte apparaît dans *Klio* [Κλειώ], une revue grecque bimensuelle illustrée, publiée par PD Zygouris à Leipsick de 1885 en 1891. C'était une revue artistique imprimée sur une feuille typographique très soignée, avec des couvertures luxueuses et, par conséquent, des abonnements annuels très chers. Elle avait des collaborations originales envoyées par la Grèce et consacrait plusieurs pages à des sujets sociaux et féminins. *Klio* ne favorisait pas les nouveaux talents, mais elle a tenté de suivre l'art contemporain allemand et, en général, de promouvoir la culture allemande à travers la publication d'images et de tableaux de peinture d'artistes allemands ou grecs ayant reçu une éducation allemande.

Au total, il s'agit des 16 contes mirbelliens, qui ont été traduits sans avoir aucune information sur leur(s) traducteur(s) en raison de la politique adoptée par les revues ci-dessus. On ne peut pas aboutir à des conclusions concernant les sources des traducteurs ou les critères de leur sélection de contes. Certains contes apparaissent deux fois sous un titre différent et il existe un conte dont l'original français ne peut pas être identifié. Le traducteur peut probablement avoir traduit des contes parus dans des revues françaises de l'époque. Donc, la thématique choisie, celle du meurtre cruel et abominable commis par des gens de tous les jours dans la société actuelle, est destinée à susciter la curiosité et l'horreur du lecteur qui demande un passe-temps aussi agréable qu'utile dans une revue de littérature populaire. Au début de chaque conte traduit est notée la date de sa publication en grec et est suivie du titre de la revue grecque. À la fin du conte figure le titre du conte original français, accompagné du titre de la revue française et de sa date de publication.

Εισαγωγή στη συλλογή διηγημάτων του Οκτάβιου Μιρμπό

Η παρούσα συλλογή διηγημάτων περιλαμβάνει διηγήματα του Οκτάβιου Μιρμπό, μεταφρασμένα στα ελληνικά, τα οποία δημοσιεύτηκαν σε νεοελληνικά περιοδικά ποικίλης ύλης. Η ελληνική έκδοση των διηγημάτων ήρθε στο φως χάρη στη βασική Ψηφιακή Συλλογή ιστορικών Ελληνικών περιοδικών *Πλειάς* που χρονολογούνται από το 19^ο αιώνα μέχρι την εποχή του Μεσοπολέμου (δεκαετίες 1920-1930). Αυτή η συλλογή, που αποτελεί έργο της Βιβλιοθήκης και του Κέντρου Πληροφόρησης του Πανεπιστημίου Πατρών (BKΠ) έχει ως στόχο τη συστηματική ψηφιοποίηση ή/και ευρετηρίαση σημαντικών νεοελληνικών περιοδικών (κυρίως φιλολογικών και λογοτεχνικών τίτλων) που κυκλοφόρησαν στο ελληνικό κράτος, αλλά και στον ευρύτερο ελλαδικό χώρο (Κωνσταντινούπολη, Σμύρνη κλπ) <http://www.lis.upatras.gr/digitalcollections/>

Τα περισσότερα διηγήματα εμφανίζονται στην εβδομαδιαία εικονογραφημένη φιλολογική επιθεώρηση *Μπουκέτο*, η οποία δημοσιευόταν από μια ομάδα λογίων από το 1924 έως το 1946 στην Αθήνα. Η δημοσίευσή του χωρίζεται σε τέσσερις περιόδους εκ των οποίων η πρώτη και η πιο μακρά που μας ενδιαφέρει εδώ, διήρκεσε μέχρι το 1935. Το περιοδικό περιείχε 15-30 σελίδες κατά τα δύο πρώτα χρόνια της έκδοσής του, ενώ στη συνέχεια ο αριθμός των σελίδων σχεδόν διπλασιάστηκε. Το *Μπουκέτο* κυκλοφορούσε στον ευρύτερο ελλαδικό χώρο, αλλά επίσης στην Ευρώπη, την Αμερική και την Αφρική, όπου υπήρχαν σημαντικές ελληνικές κοινότητες. Σκοπός του περιοδικού που απευθυνόταν σε όλη την οικογένεια ήταν να ευχαριστήσει το κοινό του. Η πλούσια ύλη του, μια ποικιλία παράξενων ειδήσεων από όλο τον κόσμο, ιστορικών άρθρων και εκλεκτών λογοτεχνικών αναγνωσμάτων, ελληνικών και ξένων, καθώς και η εξαιρετική του εικονογράφηση κατάφεραν να το καθιερώσουν ως το πρώτο περιοδικό ποικίλης ύλης του Μεσοπολέμου.

Επίσης, ένα μοναδικό διήγημα έχει δημοσιευτεί στο διμηνιαίο εικονογραφικό περιοδικό *Κλειώ*, του οποίου η έκδοση από τον Π.Δ. Ζυγούρη λάμβανε χώρα στη Λειψία από το 1885 έως το 1891. Πρόκειται για ένα καλλιτεχνικό περιοδικό που τυπωνόταν σε χαρτί ανώτερης ποιότητας, με πολυτελή εξώφυλλα και συνεπώς με πολύ ακριβές συνδρομές. Αφιέρωνε αρκετές σελίδες σε κοινωνικά και γυναικεία θέματα κι είχε πρωτότυπες συνεργασίες από την Ελλάδα. Η *Κλειώ* δεν ευνοούσε τα νέα ταλέντα, αλλά προσπάθησε να ακολουθήσει τη γερμανική σύγχρονη τέχνη και να προωθήσει τη γερμανική κουλτούρα μέσω της δημοσίευσης εικόνων και έργων τέχνης Γερμανών καλλιτεχνών ή Ελλήνων που είχαν γερμανική παιδεία.

Πρόκειται για 16 διηγήματα στο σύνολό τους, τα οποία μεταφράστηκαν χωρίς να διαθέτουμε οποιαδήποτε πληροφορία για τον μεταφραστή τους εξαιτίας της πολιτικής που υιοθετούσαν τα παραπάνω περιοδικά. Δε μπορούμε να καταλήξουμε σε συμπεράσματα σχετικά με τις πηγές των μεταφραστών ή τα κριτήρια της επιλογής των διηγημάτων που μετέφραζαν. Κάποια διηγήματα εμφανίζονται δυο φορές με διαφορετικό τίτλο και υπάρχει ένα διήγημα, το γαλλικό πρωτότυπο του οποίου δεν είναι ταυτοποιημένο. Ο μεταφραστής ενδεχομένως μετέφρασε διηγήματα που ήταν δημοσιευμένα σε γαλλικά περιοδικά της εποχής. Κατά συνέπεια, η θεματική που επιλέχτηκε, αυτή του άγριου και αποτρόπαιου φόνου που διαπράττεται από ανθρώπους της καθημερινής ζωής στη σύγχρονη κοινωνία, έχει ως στόχο να προκαλέσει την περιέργεια και τον τρόπο του αναγνώστη, ο οποίος καταφεύγει σ' ένα περιοδικό λαϊκής λογοτεχνίας για λόγους τόσο πνευματικής καλλιέργειας όσο και ψυχαγωγίας. Στην αρχή κάθε μεταφρασμένου διηγήματος σημειώνεται η ημερομηνία της έκδοσής του στα ελληνικά και ακολουθείται από τον τίτλο του ελληνικού περιοδικού. Στο τέλος του διηγήματος εμφανίζεται ο τίτλος του πρωτότυπου γαλλικού μυθιστορήματος συνοδευόμενος από τον τίτλο του γαλλικού περιοδικού και της ημερομηνίας έκδοσής του.

Σύντομη παρουσίαση του Οκτάβιου Μιρμπό

Ο Οκτάβιος Μιρμπό γεννήθηκε το 1848 στο Καλβαντός και απεβίωσε το 1917 στο Παρίσι. Το 1872, εγκαθίσταται στο Παρίσι, όπου, ασκώντας λογοτεχνική κριτική σε εφημερίδες, υπερασπίζεται με πάθος τους μπρεσιονιστές Μανέ, Σεζάν και Μονέ. Το 1883 εκδίδει ένα συλλογικό εβδομαδιαίο έντυπο, τους *Μορφασμούς*. Έρχεται αντιμέτωπος με την πλουτοκρατία και επιτίθεται κατά των Εβραίων. Το 1887 δημοσιεύει 21 διηγήματα. Με το μυθιστόρημά του *Ο Γολγοθάς* το 1887 ο Μιρμπό μεταμορφώνεται, περιγράφοντας τις απογοητεύσεις και την απομυθοποίηση του εθνικισμού που έχει ως κατάληξη τον πόλεμο. Με τον *Αβά Ζυλ* γίνεται όμως ο Μιρμπό το 1888 ένας σημαντικός συγγραφέας. Την επόμενη χρονιά δημοσιεύεται ο *Σεβαστιανός Ροκ*, ένα έργο αυτοβιογραφικής έμπνευσης και ταυτόχρονα με έντονα αντιπολεμικό χαρακτήρα. Στη συνέχεια τάσσεται υπέρ της "επανακατάκτησης του ατόμου" και πιστεύει μόνο σε μια ατομικιστική οργάνωση. Στην υπόθεση Ντρέιφους το 1896, ο Μιρμπό παύει να είναι αντισημίτης και υπερασπίζεται τον Εμίλ Ζολά. Ξεκινά την καριέρα του στο θέατρο με το έντονα απαισιόδοξο περιεχομένου και ύφους έργο *Κακοί Ποιμένες* το 1897. Στα έργα του *Ο κήπος των μαρτυρίων* (1899) και *Το ημερολόγιο μιας καμαριέρας* (1900) διαφαίνεται η υπαρξιακή και φιλολογική κρίση που διανύει ο συγγραφέας, η οποία τον απομακρύνει από τη μυθιστορηματική γραφή. Η οριστική ρήξη επέρχεται όμως με το καυστικό έργο του *Οι 21 ημέρες ενός νευρασθενικού* (1901), όπου κάνει συστηματική χρήση της τεχνικής του κολάζ. Το έργο του *Οι υποθέσεις είναι οι υποθέσεις* γνώρισε το 1903 παγκόσμια επιτυχία. Το 1904 με τον τίτλο *Φάρσες και ηθικολογίες* δημοσίευσε 6 θεατρικά μονόπρακτα παιδαγωγικού και ηθικολογικού χαρακτήρα. Το Νοέμβριο του 1907 δημοσίευσε στον εκδοτικό οίκο Φασκέλ ένα πρωτότυπο έργο με αινιγματικό τίτλο *Το αυτοκίνητο 628-Ε8*. Πρόκειται για ένα έργο που παρουσιάζεται ως ένα από τα πρώτα ταξιδιωτικά αφηγήματα με αυτοκίνητο. Το 1908 ανέβασε στην Κομεντί Φρανσέζ ένα θεατρικό έργο, την *Εστία*, που σκανδάλισε το κοινό με το θέμα ταμπού που έθιξε, την οικονομική και σεξουαλική εκμετάλλευση των εφήβων σε μια φιλανθρωπική εστία. Επίσης με το έργο του *Ντίνγκο* το 1913, αφηγηματικού χαρακτήρα, κλείνει τον κύκλο του ως συγγραφέας μυθιστορημάτων και επικεντρώνεται στην αφήγηση προσωπικών του εμπειριών, χρησιμοποιώντας τόσο τη φαντασία του όσο και τη σατιρική του διάθεση απέναντι στην εποχή του. Τα άρθρα του για την τέχνη, στα οποία υποστήριζε πολλούς νέους καλλιτέχνες, συχνά περιφρονημένους, συλλέχθηκαν και δημοσιεύτηκαν το 1993 με τον τίτλο *Αισθητικές διαμάχες*. Επίσης τα λογοτεχνικά και δημοσιογραφικά άρθρα του δημοσιεύτηκαν το 2006 στις *Λογοτεχνικές διαμάχες*.

Αρχικά βασιλικός, καθολικός και αντισημίτης, ο Μιρμπό υποστήριξε στη συνέχεια τις πιο προοδευτικές ιδέες στα άρθρα του, στα μυθιστορήματά του και τα θεατρικά του έργα, καταλήγοντας να υπερασπίζεται αναρχικές ιδέες και ερχόμενος έτσι σε αντίθεση με όλες τις παραδοσιακές αξίες. Πνεύμα ανήσυχο που επιζητούσε τις καινοτομίες, ενδιαφέρθηκε ιδιαίτερα για τη μοντέρνα τέχνη, και συχνά για πολλούς ζωγράφους και γλύπτες (Μονέ, Ροντέν) ως ένας αλάνθαστος κριτικός τέχνης. Πρόκειται για ένα συγγραφέα που συμμετείχε με οξυδέρκεια, έντονη κριτική και καυστική διάθεση, αλλά και συγχρόνως μεγάλη ευαισθησία σε όλες τις μεγάλες πνευματικές, αισθητικές, κοινωνικές και πολιτικές διαμάχες της εποχής του με σκοπό να αφυπνίσει τις συνειδήσεις των συγχρόνων του.

Το 2017 συμπληρώνονται 100 χρόνια από το θάνατό του συγγραφέα και στη μνήμη του διοργανώνονται συνέδρια, ημερίδες μελέτης και ανάγνωσης του έργου του κυρίως σε γαλλικές πόλεις (Παρίσι, Ανζέ), αλλά και στην Ισπανία, Ιταλία, Πολωνία, Ουγγαρία, Βέλγιο, Τυνησία και Αμερική.

ΓΑΛΛΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Μ Π Ρ Ο Σ Τ Η Π Ε Θ Α Μ Ε Ν Η

(ΤΟΥ ΟΚΤΑΒ. ΜΙΡΜΠΩ)

μπάρμπα Πεπέρης κατέβη από την σούσταν του έμπρός εις τὸ μαγαζὶ τοῦ γαμβροῦ του τοῦ Τσακίστρα, ἔδωσε τὸ ἄλογο σ' ἓνα μεγάλο σιδερένιο χαλκᾶ, προσηρισμένο στὴν ἄκρη τοῦ πεζοδρομίου καὶ ἄφου τρεῖς φορὲς ἐδοκίμασε ἂν ἦταν γερός ὁ κόμπος, ἐμπήκε τέλος στὸ χασάπικο χτυπώντας τὸ καμτοῖα του. Ὁ σκύλλος πού ἐκοιμόταν στὸ κατώφλι ἐσηκώθηκε γουλλίζοντας καὶ ἐπῆγε νὰ πύση πάρα πέρα. Τὸ μαγαζὶ ἦταν ἔρημο καὶ ἐπειδὴ ἦταν Σάββατο, δὲν εἶχε πολλὰ κρέατα. Ἐνα τέταρτον βωδίου σχεδὸν μῆτρο κρεμόταν στὸν κόκκινο κορμὸ τοῦ δένδρου. Σὲ μιὰ γωνιὰ κόκκαλα καὶ λίγη σωρισμένα ἀρχίζον νὰ σαπίζουν καὶ μιὰ βροῦμα ἔβγαине ἀπ' ἐκεῖ, ἐμπετικὴ βροῦμα θανάτου.

— Ἔδω εἶσαι Τσακίστρα. Ἐὶ Τσακίστρα!

Ὁ Τσακίστρας ἔβγαინε ἀπὸ τὸν ἀντικρινὸ καφενὶ. Ἐσκούπισε τὰ χεῖλη του μὲ τὴν ἀνάποδη τοῦ χριστοῦ του, ξανάναψε τὴν πίπα του καὶ ἔτραξε λέγοντας:

— Ἐδῶ εἶμ' ἐδῶ.

Ἐπροχώρησε πρὸς τὸν πεθερὸ του καὶ τοῦ ἔδωσε τὸ χεῖρ.

— Τὶ χαμπάρια μπάρμπα Πεπέρη;

— Δόξα σ' ὁ Θεός. Ἐσὺ τί γίνεσαι;

— Καλὰ. Θέλει σανὸ τ' ἄλογο;

— Ὅχι. Ἐραγε κι' ἦπτε τὸ πρῶτ' ἓνα περιδρομο. Ἐρχομ' ἀπὸ τὸ παῖδάρι τοῦ Σασάν κι' εἶμαι κουρασμένος.

— Ἐ, ποὴλῃς καλὰ τὰ κοτόπουλα;

— Καθὼς ἔφατσα στὸ Μύλο, τὸ παιδί τοῦ Θεοδώρου μούδωκε τὰ κακὰ μαντάτα γὰ τὴ γυναῖκα σου. Τὸ λοιπὸν δὲν εἰδέυεθα καθόλου, μονάχα ἔδωσα ἓνα δεμάτι σανὸ στὸ ζῶ καὶ γύρισα πάλι πίσω.

Ὁ χασάπης ρώτησε:

— Δὲν παίρνεις καμμιά μαστίχα;

— Τὴν παίρνω. Ὁ λαίμος μου εἶναι ξερός, σὰν φοβρός.

Τὸ λοιπὸν ἀλήθεια εἶναι αὐτὸ ποῦ μοῦ εἶπε τὸ παιδί τοῦ Θεοδώρου; Πέθανε σ' ἀλήθεια γαμπρὸς μου ἢ γυναῖκά σου, ἢ κόρη μου; Ἡ νὰ μὴν εἶναι χωριστὸ;

Ὁ χασάπης ἐπῆρε τὴ πίπα του, ἐτίναξε τὴ στάχτη στὸ τακοῦν τῆς ἀρβύλας του καὶ εἶπε:

— Ἀλήθεια, ἀλήθεια. Τὰ ξημερώματα κατὰ τῆς δύο ξεψύχησε.

— Στάς δύο αἰ; εἶπεν ὁ Πεπέρης κουνώντας τὸ κεφάλι του. Ντισοῦ, ντισοῦ, ντισοῦ! Εἶδες ἐκεῖ! Τὶ διάολο τὴν ἔπιασε;

Ταμπλάς τῆς ἤρθε:

— Δὲν ἦτανε νταμπλάς, ὄχι. Τῆς ἤρθ' ἀπὸ τὴν κοιλιὰ. Ἡ κοιλιὰ τῆς φούσκωσε... Ἐφώναξε, ἐμπετικὴ κατὶ φωνάρες! Κι' ὕστερα ξεψύχησε! Ἐστὶ πέθανε. Μὰ δὲ θὰ μοῦ βγάλῃ κανένας μιὰ ἰδέα ἀπὸ τὸ μυαλό μου.

— Τὶ ἰδέα;

— Νά! Εἶνε τώρα καμμιά δεκαπενταριά μέρες, ποῦ ἢ κόρη σου, ἢ γυναῖκά μου νηλαδῆ, μοῦ εἶπε κατὶ ἄσχημα λόγια. Θαρρῶ πως μὲ εἶπε μεθύστακα, γουρῶνι, ἔνεκα γιὰ ἓνα γλῆντι ποῦ κάναμε μὲ τὸ Μπουκοῦ καὶ μὲ τὸ γυῖο τοῦ Μποντένιου. Τότε τῆς ἀπάντησα νὰ μὴ ξεφορτώνηται, ἀλλὰ μὲ καλὸν τρόπο, ὄχι ἄγρια. Μὰ αὐτὴ μ' ἄρχισε χειρότερα. Εἶσαι τέτοιος, εἶσαι τέτοιος, τοῦτο, κείνο. Τότες ἐθύμωσα κι' ἐγὼ καὶ τῆς ἴδωσα μιὰ κλωτσιὰ στὴν κοιλιὰ. Ἀλλὰ ἔτσι γι' ἀστῆια, δίχως κίκια, δὲν ἤθελα νὰ τῆς κάνω κακὸ. Ἐπειτα ἀπ' αὐτὸ ἠσύχασε. Τὴν ἀλλ' ἡμέρα παραπονέθηκε «δὲν ξέρω, λέει, τί ἔχω ἔδω στὴν κοιλιὰ μου, κατὶ ὅμως ἔχω καὶ μὲ κλωτσιὰ» σὰν νάχω κινένα ζῶο καὶ μοῦ τρώει τὰ σωθικά. Δὲ μὰς φάνηκε καὶ σοβαρὸ. Ἐκανε τὴ δουλειὰ τῆς, πήγαινε ῥεζότανε, ἔδινε κρέας στὸς μουστερηδες. Προφῆς τὴν ξαναπιάνει αὐτὸ τὸ πρᾶγμα. Πέρτει στὰ ροῦχα καὶ ἡ κοιλιὰ τῆς ἄρχισε νὰ φουσκώνη. Κ' ἔβγαζε κατὶ μονγκρητά!... ἴσασε ποῦ ξεψύχησε. Νὰ μὲ πᾶρῃ ὁ διάολος ἂν πήγε ποτὲς ὁ νοῦς μου πῶς μιὰ κλωτσιὰ στὴν κοιλιὰ ἔτσι παίζοντας, δίχως θυμὸ, μπορούσε νὰ πεθάνῃ μιὰ γυναῖκα!...

Ὁ Πεπέρης ἔβλεπε τὸ σβέροχο του καὶ σκεπτικῶς ἐκάνελαβε:

— Ντισοῦ, ντισοῦ, ντισοῦ! Εἶδες ἐκεῖ θαῦμα!

Καὶ προσέθεσε μὲ φωνὴ μ' οὐλολημένη:

— Τὶ εἶμαστε ὅμως. Ψεύτικοι! Ἐστὶ δὲ πέθανε καὶ ἢ Πιπέρανια, ἢ μάννα τῆς; Σὲ δύο λεπτὰ. Πέρτει τὸ δένδρο ἀπάνου τῆς καὶ τὴν ἀφίνει ξερὴ!

— Ἐστὶ εἶναι, ἔτσι, εἶναι, εἶπε στεναίνοντας ὁ Τσακίστρας. Τώρα θὰ θέλῃς πιστεῖω νὰ τὴν ἴδῃς, αἰ; Νά, καὶ ἀπάνου εἶναι, ἂν θέλῃς ἔιντε.

Ὁ Πεπέρης ἀποκρίθηκε:

— Ἐ, ἂς πᾶμε νὰ τὴν ἴδοῦμε...

Ἐπῆγαν καὶ οἱ δύο ἀπ' ὀπίσω ἀπὸ τὸ χασάπικο, ἀνέβηκαν σὲ μιὰ σκάλα σκοτεινὴ κι' στάθηκαν μπρὸς σὲ μιὰ πόρτα μισοανοιγμένη.

Ὁ πεθερὸς εἶπε στὸν γαμπρὸ του:

— Πέρασε ἄμπρός,

— Ὅχι πέρασε τοῦ λόγου σου.

— Ὅχι, ὄχι. Ἐσὺ πέρασε.

Έρπηναν στο δωμάτιο περπατώντας στα νύχια. Ο Πιπέρης έβγαλε το ακούφι του και τον γρύλιζε με σεβασμό στα δάχτυλά του. Τα μικρά του τα μάτια είχαν γίνει όλοστρόγγυλα και πολύ μεγάλα. Τα σφιγμένα χείλη του έκλειναν το στόμα του σε δύο πτυχές φουσκωμένες. Έκοιταζε γύρω του. Έκάνω στο ξυλοκρεββάτο μία γυναίκα ήταν ξαλλωμένη, με το πρόσωπο άνεστραμμένο, με τα χαρακτηριστικά φρεσκοδώς τραβηγμένα, με χρώμα μολύβι, με σώμα άκαμπο, κίτσο από ένα σεντόνι, το οποίο άπετόπιανε τα έξοχοντα μίση του πτώματος. Τα χέρια της, στυρωμένα στο στήθος, εκρατόθων ένα πλώσιμα. Κοντά στο κρεββάτι μία γηρά καθότανε και είχε προσεγγίς, και κοντά στη γηρά, έκάνω σ' ένα τραπέζι, χωμένη σε μία μπουκάλια, μία λαμπάδα έκαιγε.

Ο Πιπέρης έκανε το σκυρό του κι' έπλησίασε στο κρεββάτι. Έκοιταζε κάμποσα λεπτά τη θυγατέρα του, προσπαθώντας κάποτε—κάποτε να σκύψη από πάνω της, σάν να ήθελε να την φιλήση. Έλειπε σκοπόταν καλά κρατημένος από ένα φόβο που δεν μπορούσε να τον ξεγήση.

Και τέλος έβαλε το χοντρό χέρι του στο χέρι της πεθαμένης και το άπέσπυρε άμέσως κίνωντας ένα μορσαρό οδονη ό, σάν άνθ' αλος που άγγιζε πυρκατωμένο σίδερο. Έγύρισε και έπλησίασε τον γαμπρόν του, που είχε σταθή στην πόρτα και του είπε σιγανά:

— Είναι πεθαμένη, πραγματικά, γιατί είναι κρύα, πάχος!

Συνακατέβηκαν στενοχωρημένοι, ταραγμένοι, χωρίς να τό θέλου, από τό μέγα μυστήριο τοθ θανάτου, τό οποίον δεν έννο-

οσαν καθόλου.

— Μωρέ κρύα που ήταν! έπανελάμβανε ό Πιπέρης, ένω κατέβαινε τη σκάλα.

Ο Τσακίστρας άπαντιόσε:

— Και πόσο κίτρινη! Τι κίτρινάδα!

Στό μαγαζι έκυτιάχθησαν.

— Δεν παίρνεις κανένα κρασί για να συνέρθης; ρώτησεν ό γαμπρός.

Ο πεθερός εύχαρίστησε:

— Το παίρνω ένα κρασί... Και δεν είναι πέντε έξη μέρες που ήτανε χαρά Θεού, Ντισού, ντισού, ντισού, δεν τό χωράει ό νους μου!.

Έστρώθησαν σ' ένα τραπέζι τοθ καφνεζίου έμπρός σε μία μπουτίλια κρασί και έμιλησαν κολλήν ώρα για την τιμή τοθ κρέατος, για τη βουκή, που δεν ήταν καλή εκείνη τη χρονιά, για τό παζάρι τοθ Σασάν.

Ο Πιπέρης παρεκονείτο ότι δεν έπολούντο κια ό πως άλλοτε τά ζόθα.

— Αν δεν είχαμε και τους Σπαντόλους και τους Άρμανδιανούς να μς τ' άγοράζουν, τί θα γινόμαστε!

Όταν σπρώθησαν, άφου είχαν έρθει στό κίρι, ό Πιπέρης είπε στον Τσακίστρα:

— Και που να γλυτώσουμε άκόμα; Πότε θα τήνε θάψουμε;

— Είρω κι' έγω; Άδριο Κυριακή έχω να σράξω ένα βόδι.

— Βέβαια..

— Τη Δευτέρα έχουμε τό παζάρι. Να αφήσω τό πράμα μου να βρωμήση;

— Βέβαια.

— Μεγάλη δυσκολία αυτό τό πράμα.

— Και έν.ι που δε βιστάει, βλέπεις, τό λείψανο. Θα βρωμήση κι' αυτή...

— Σωστά, τί να κάνω δεν μου λές;

Ο Πιπέρης έσκέφθη μία στιγμή και είπε:

— Δεν παίρνουμε άκόμα μία μπουτίλια; Και βλέπουμε...

ΟΚΤΑΒΙΟΣ ΜΙΡΜΠΙ

Avant l'enterrement in La Vie populaire 5-2-1891

ΤΟ ΜΙΣΟΣ ΤΟΥ ΚΑΜΠΟΥΡΗ

ΟΚΤΑΒΙΟΥ ΜΙΡΜΠΩ

...Καλά είμ' εδῶ. Ἡ δενδροστοιγία πού ἔχω τοποθετηθεῖ κάνει ἀπότομη γωνία. Ἐξήντα μέτρα μὲ χωρίζουν ἀπ' αὐτόν. Δέν ἔχω παρὰ νά γαστῶ στους θάμνους σιγά-σιγά, παραμερίζοντας τὰ κλαριά μὲ προσοχή. Ἄλλως τὸ σκεῶθαι καὶ ἀνεμος καὶ ὁ θόρυβος τῶν φύλλων πού σαλεύουν καὶ σπαίζουν σκεπάζει τὸν ἦχο τῶν βηματίων μου.

Τὸν καταζῶ νά περναίη καὶ νά ἔρχεται στήν δενδροστοιγία. Εἶναι ἄρπιας, ψηλός, νέος, καλοντυμένος. Θά τῆς ἀρέσῃ. Θά τὸν ἀγαπήνῃ χωρίς ἄλλο...

... Κότταξέ τον. Περκατέει συλλογισμένος. Βέβαια αὐτήν θά συλλογίζεται. Καὶ θά λέη μέσα του: — «Σ' ὄχιτ' ἡμέρες ἡ Λουίζα θά εἶναι γυναικα μου, δική μου!» Γυναίκα σου; Ὁχι, ποτέ. Ἡ εὐτυχία του μὲ κἀναι θηρέο... Τὸν μισῶ!...

Πηγαίνει κ' ἔρχεται καὶ λέει αἰωνίως «σ' ὄχιτ' ἡμέρες!» Ἴσως ναί, ὅμως ἴσως κ' ὄχι... Σ' ὄχιτ' ἡμέρες ποιός ἔχει μέσα σέ ποῦ γῶμα θά σακίξῃ!... Ἀλλὰ ἄραγε θά μπορέσω νά τὸν σκοτώσω; Τίποτα δέν ἔχω ἄδεια. Γίνεται κινήσι μέσα στοῦ δάσους. Ἡ παγάνες διώχνουν τ' ἀγρίμια μὲ φωνές. Ἐγὼ κραιπύ. Ἄς καθήσω...

Τί ἀλλόκοτο πρῆγμα κ' αὐτὴ ἡ ζωὴ μας ἀλήθεια! Ποιός θά τὸ εἰπῆτε ποτέ; Ἐγὼ ἔνας καμπούρης, ἓνα πλάσμα ἀσχημὸ καὶ ἀποτρόπαιο, ἓνα ἀντακείμενο γέλωτος γιὰ τοὺς μὲν, ἀποστροφῆς γιὰ τοὺς δέ, ἐγὼ, ἐραστής μιάς τοποῦ ἁρπιαίας κόρης! Ἐγὼ, πού ἂν δέν ἦμουν πλοῦσιος, θά μοῦδιναν κλισσιές, πού ἂν ἦμουν τέκνον φτωχοῦ θά μ' ἐραίχαν ἢ σὲ κανένα ἀνδρακακρωγέτο ἢ σὲ κανένα τέλμα, μὲ μιά πέτρα στοῦ λαιμοῦ. Ἐγὼ τὸν ὅποιο καὶ αὐτὰ τὰ ζῶα ἀκόμη κερτάζουν μὲ ἐκπλήξι. Ἐγὼ, ἐραστής τῆς Λουίζας.

Ἐκεῖνο τὸ ὅποιο ἢ φῶσις ἐδημιούργησε τελειότατον μὲ ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἔξερνῆ τερατοδίστατον! Φαντασθεῖτε ἐναγκαλισμὸν ἐνός ἀγγέλου μὲ ἓνα τράγον. Μιάς παρθένου μὲ ἓνα σκόλον. Καμμιά φορὰ ἐρωτῶ ἂν αὐτὸ εἶναι ἀλήθεια ἢ μήπως ὄνειρο-ἄθρα, μήπως δέν ζῶ! Ἀλλὰ ὄχι, δέν ὄνειροδομαι... Μιά ἡμέρα—πόσα χρόνια εἶναι ἀπὸ τότε!—μὲ ἐτράβηξ ἢ ἴδια κάτω ἀπὸ ἓνα δέντρο καὶ μοῦ ἔμαθε φοικτὰ παιγνίδια. Αὐτὴ, μάλιστα! Σὰς ἐρακίζομαι! Ἐγὼ δέν εἰσέπρα τίποτε, δέν ὄπασα τίποτε. Ἐκεῖνη μὲ διέφθειρε. Ἦτο ἐνδεκα χρόνῶν καὶ ἐγὼ δώδεκα. Οἱ γονεῖς μας μᾶς ἀρνηθῶν κ' ἐκλεινόμεθα στὸν κοῖτωνα τῆς ἢ τριγυροῦσαμε στοῦ δάσους. Τί νά φοβηθῇ κανεὶς ἀπὸ ἓνα παιδί καμπούρηκο; Δόγμα τῆς καμπούρας μου, τῶν στραβῶν σκελιῶν μου, τῆς γενικῆς ἀσχημίας τοῦ σώματός μου ἦσαν ἢ ζῶσα ἀρνησις τοῦ ἀμαρτήματος. Ἦμπορεῖ κανεὶς νά υποπτεῖσῃ τὴν νυχτερίδα διὰ ἀγαπῆ εἰ ἀηδόνια ἢ τὸν βάρβαρο διὰ ἐρωτεύεται μὲ τὰ περιστέρια, ἢ τὸ σκου-

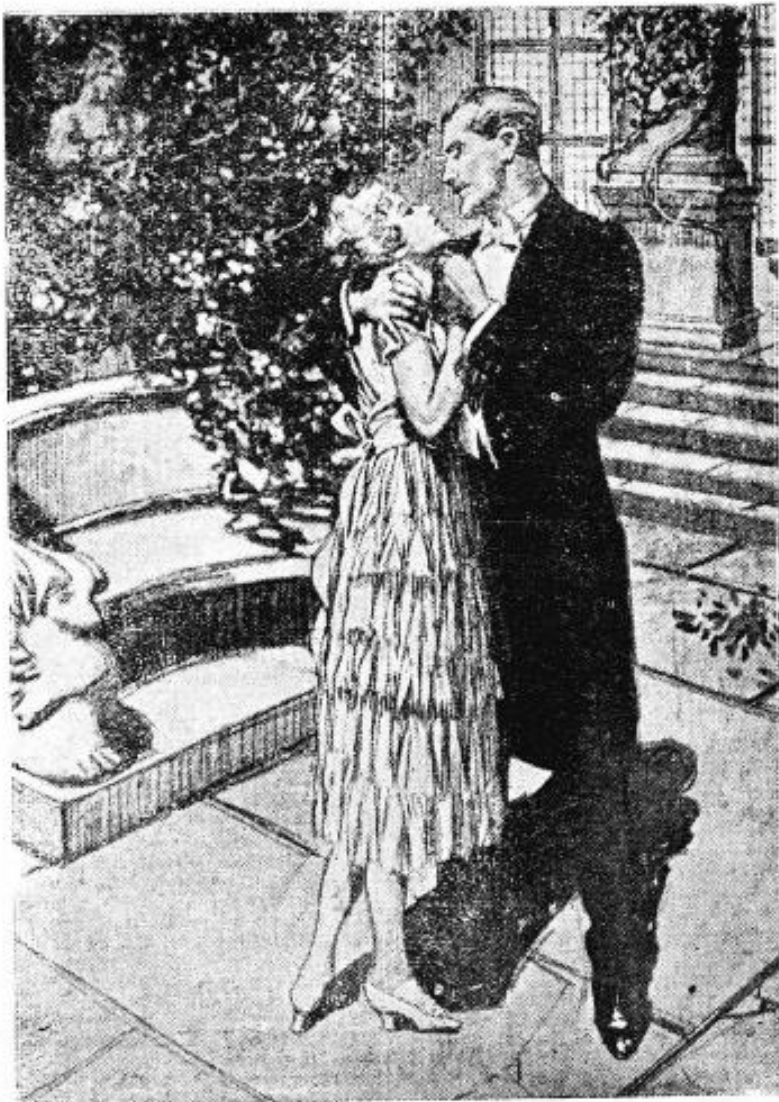
λῆρι μὲ τῆς πεταλοῦδες;

Ἔτσι ἐμεγαλώσαμε, ἀνταγαπώμενοι. Καὶ ὅσο ἐμεγαλώναμε, αἰσθάναν καὶ ἡ σωματικαὶς ἀνάγκαις μας. Τὸ π θος μας ἐγένετο ἀπαιτητικότερον, ἀγριότερον. Ἐκεῖνη δέν ἠρκεῖτο πλέον στὸν κοῖτωνα ὅπου δέν ἡμεθα ἐλευθεροὶ ἢ εἰς τὸ δάσος.

Ἦθελε μέρη πειδ ἀπόκρυφα καὶ πειδ μακρονά, πού νά μπορῆ νά φωνάξῃ νά οὐραλίξῃ, νά δαγκάῃ ἀπ' τὸ πάθος...

Ἦτανε στὸ δάσος μία καλύβα δασοφύλακος, ἐγκαταλελειμμένη. Τὰ ἀγκάθια ἔχουν φρεῖσσει ὀλοτόγγοι καὶ τὰ ἔλατα καὶ ἢ κισταν ἔς, πυκνὰ φουντωμέναις, στρωμομέναις ἢ μία μὲ τὴν ἀλλήν, ἀποτελοῦν ἓν κυκλικὸ παραπέτασμα ἀδιεπέραστο γιὰ τὰ περιεργὰ βιέματα. Ἐκεῖ ἀφου ἐμάζωσα ξηρὰ χόρτα καὶ φρύγανα καὶ κλάδους ἔκανα ἓνα καλὸ στρώμα. Ἐκεῖνα ἀπὸ τὸ σπῆτι μου μαλακὰ σκεπάζοματα καὶ ἐκεῖ ἐπὶ τέσσαρα χρόνια κάθε ἡμέρα, ἐπηγαίναμε καὶ ἐρωτεύομαστε...

- Μὰ πού εἶναι ἡ Λουίζα; ἔλεγε ὁ πατέρας τῆς.
- Μὰ πού εἶναι ὁ Κλαῦδιος; ἔλεγε ἡ μητέρα μου.
- Διασκεδάζουν στοῦ δάσους. Παιρνοῦν δύναμι καὶ ὑγεία, ἀπαντοῦσαν κάλιν μόνου τοὺς.

Τὶ ἠμποροῦσαν νά φαντασθοῦν οἱ καυμένοι; Πολλὰς φορὲς τὴν νόγχα ἐσκηνοῦμον καὶ διέσχιζα ἀνὰ/δῆτος τοὺς μακροὺς διαδρόμους. Ἐξο οἱ σκόλοι, πού φύλαγαν ταῖς γῶμα ἀγροικαὶς δέν ἐγαυρῶν, γνωρίζοντες με. Ἐτορξα, ἔτορξα κάτω ἀπ' τὸ φραγαρισίον φῶς, ἐβλεπα τὸν ἴσκιό μου, τὸν ἴσκιό μου τὸν καμπούρηκο ὃ ἀπλόνεται στοῦ δρόμο, τετρακόδης, νά χοροπηδῇ στὴ δενδροστοιγία καὶ νόμζα πῶσονερωδομαι. Οἱ νυχτεροῦσαις ἐραζῶσαν βλεπόντάς με νά περνοῦ. Φαίνονταν ὅταν νά μὲ ρωτοῦσαν:

- Ποῦ πῆς καμπούρη;
- Πῶς εἰς τὸν ἔρτονα.
- Μ' αὐτήν τὴν καμπούρα; Χοῦ! Χοῦ! Χοῦ! Χοῦ!

ἢ Ἐβαζαν τὰ γέλωτα... Ἐφθανα λαχανιασμένος, πλημμυρισμένος ἀπὸ ἰδρῶτα. Ἡ Λουίζα μ' ἐπερίμενε μὲ ἀνοιχταὶς ἀγκάλαις, μὲ φωνές ἀγρίας μέθης.

Καὶ τώρα νά παντρεύεται! Νά παίρῃ ἄλλον, αὐτόν τὸν ἀρσένιον! Καὶ ἐγὼ τί θά γίνω; Μ' ἐλογώρισαν ἐμένα; Ποῦ θά πῆρο ἄλλη Λουίζα; Ποῖα γυναίκα θά μὲ θελήσῃ; Αὐτὴ εἶναι ἢ φυσικῶς δική μου Μία μακροῦ ἀλλοσίδα ἄταμας μᾶς δίνει τὸν ἓνα μὲ τὸν ἄλλον. Ἐάν πάω καὶ τοῦ πῶ ἀυτοῦ τοῦ κνηστῆρος τῆς, πού περκατέει ρεμβάδης, ἂν τὸν πῶ: — «Λοτὴ ἢ κόρη πού θέλεις νά πάρῃς εἶναι δική μου. Θά ἀσθανθῆς εἰς τὰ γέλιη τῆς τὴν δυσωδιαν τῶν φιλημάτων μου παντοῦ εἰς τὸ σῶμα τῆς θά εἴρῃς τὴν σφραγίδα τῆς καμπούρας μου. Ἐρώτησε διὰ αὐτὰ τὰ δένδρα, ἐρώτησε τὰ δένδρα, ἐρώτησε τὰ ζαρκιδια, ἐρώτησε τὰ κουνέλια, τοὺς λαγοὺς, ἐρώτησε κάθε φύλλο καὶ κάθε ἀγριοσκόλοδο. Πήγαμε ἔως τὴν καλύβα τοῦ δασοφύλακος καὶ κίτταξε καὶ ψηλάφησε. Ἦ θέσις εἶνε ζεστὴ ἀκόμη, στοῦ μέρους πού τὰ δυὸ σώματά μας, ἀγκαλιάζοντο!» Θά μοῦ ἀπαντήσῃ: — «Εἶσαι τρελλός, φύγε

...Τὴν ἀρναμίζει!... Τὴν ριζει!...

κουλιὰ πού φωλιάζουν εἰς ἀδὰ τὰ δένδρα, ἐρώτησε τὰ ζαρκιδια, ἐρώτησε τὰ κουνέλια, τοὺς λαγοὺς, ἐρώτησε κάθε φύλλο καὶ κάθε ἀγριοσκόλοδο. Πήγαμε ἔως τὴν καλύβα τοῦ δασοφύλακος καὶ κίτταξε καὶ ψηλάφησε. Ἦ θέσις εἶνε ζεστὴ ἀκόμη, στοῦ μέρους πού τὰ δυὸ σώματά μας, ἀγκαλιάζοντο!» Θά μοῦ ἀπαντήσῃ: — «Εἶσαι τρελλός, φύγε

ἀπὸ δὴ !»

Πρέπει λοιπὸν νὰ τὸν σκοτώσω. Ἀλλὰ, κατόπιν αὐτοῦ θὰ ἔρθῃ ἄλλος. Κατόπιν ἐκεῖνου ἄλλος. Πρέπει ὅλους νὰ τοὺς σκοτώσω !.. Ἀχ ! νὶ τὴν ἐπίγειαν ἀκόμη μιὰ φορὰ, Ἐκεῖνη, στὴ καλύβα, καὶ νὰ τῆς ἔβαζα φωτιά !.. Ἀλλὰ ὄχι, καλλίτερα νὰ τοὺς σκοτώσω ὅλους. Δὲν θὰ τὴν ζήτηγα κανεὶς πλέον. Ἄς σκωθῶ λοιπὸν καὶ ἄς ἀρχίσω ἀπ' αὐτόν. . Τί νὰ φοβηθῶ ; Κάθε μέρα γίνονται αὐτὰ τὰ πρῆγματα Ἐνὸ παραβολαῖς ἓνα φασιανό, σκοτώνεις ἓναν ἀνθρώπον ! Λάθος !..

Νά ! ἀκούω τῆς παγίδος... ἔρχονται... Ἄς γωθῶ καλλίτερα στὰ δέντρα. . Νάτος ! Εἶναι μαζί με Ἐκεῖνη... Τὴν ἀγκαλιάζει. Τὴ φιλεῖ. Ἀχ ! λίσσα, λίσσα !.. Κι' ἄλλο φιλί !.. κι' ἄλλο ἀκόμη: Θὰ τοῦ πιῶ τὸ αἷμα ! Νὰ ἐχάρισαν τώρα. Αὐτὴ ἔφυγε. Εἶναι μόνος του... Στάκεται. . Ἄ, πῶς τὸν βλέπω καλά !.. Ποῦ νὰ τὸν χτυπήσω ;... Ἄ ! ἐκεῖ ἀπὸ πάνω ἀπὸ τ' αὐτί... «Σὲ ὀκτώ ἡμέρες !» αἶ ; Στάσου λοιπὸν... Ὁ φασιανὸς περνᾷ... κὸτ—κὸτ—κὸτ !..

Μπάμ !..

Τὸν σκοτώσα !.. Στὸ τόπο !..

Ἄ ! ἔτσι ! Τώρα ἄς τρέξω νὰ φανερωθῶ περίλυπος ! Λάθος... Ἀπὸ αἴθριον ἀρχίζει πάλι τὸ γλέντι μαζί της, στὴ καλύβα τοῦ δασοφύλακα...

Τὸν σκοτώσα !..

ΟΚΤΑΒΙΟΣ ΜΙΡΜΗΩ

Histoire de chasse in Gil Blas 21-9-1886

Ο ΘΑΛΑΜΟΣ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ

... Άνοιξα τὰ μάτια μου και παρατήρησα γύρω μου. Ένας άντραπος έσκυβε από πάνω μου και κοντά του βρισκόταν μια γυναίκα με λυσικό σκουφάκι νοσοκόμου. Κρατούσε στα χέρια της ό γροαίς κομπρέσες. Ο Φίλιμος που βρισκόμουν ήταν φρεϊνός και άλλος. Πάνω σ' ένα τραπέζι, σκεπασμένο με μεγάλο τραπεζομάντηλο, διάφορα διάφορα φιαλίδια με φάρμακα και ένα δοχείο πήλινο γεμάτο κομμάτια πάγου. Ο άγγελος άνιμιζε ταις βουσιαιαίς κουρτινίς...

...Πού βρισκόμουν λοιπόν; Μου φάνηκε πως έυπνοθα από ένα μακρινό όνειρο. Τιποτι δεν θυμάμουν, τó κεφάλι μου ήταν άνω κάτω, τó μέλι μου κομμένο, ό τούς μου άδρανής... Μου φαινόταν σαν να άκουγα μακριά κομπάνες ή χταποδών και έβράζιαν τ' αυτιά μου.

Ο άντραπος ποδευθε πάνω μου, άναστήρασε λίγο τó κεφάλι μου, ήσυχα-ήσυχα και μου έδωσε να πιω κάτι.

— Έ! κορίε Φαίρνελ, μου έίπε, πως είσθε;

— Ά! πως; έρώναζα, πού είρισκομαι;

— Είσθε στό σπίτι μου, φίλτατε κορίε Φαίρνελ, άπεκριθη αυτός, εις τó σπίτι μου... Έλα ήσυχίστε, δά. Καλά σας περιποιούνται δώ πέρα, δεν πρέπει νύχτε κοράκινο...

Προσήλσα τὰ μάτια μου σ' αυτόν τόν άντραπο, ό όποιος μου μιλούσε και τότε μόλις άναγνώρισα τόν ιατρόν Βέρτραμ, τόν διάσημον φρενολόγον τού Δουβλίνου. Ένα ρίγος με συνεκλόνησε! Γιατί βρισκόμουν στην κλινική τού γιατρού Βέρτραμ και όχι στην ώραία μου έπαυλά, μεταξύ τών βιβλίων μου, τών βοτανών μου και τών μικροσκοπίων μου; «Καλά σας περιποιαντ' εδώ» μου έίπε, «Όστε ήμουν άρρωστος; Προσπαθώ με μεγάλον άγώνα να θυμηθώ, να έννοιώσω, να είσώσω εις τó μυστήριο, τó όποιον με είχε ρίξει εκεί μέσα, εις ένα φρενοκομείο, αλλά τίποτε, τίποτε, δεν μπορώ να έννοιώσω Τρελλός! Έγώ τρελλός! Έγώ, τέτοιος άντραπος; Ένας σοφός, μέλις τόνον άκαδημητισή!... Άλλά γιατί; Πώς;

Ξαναρώτησα:

— Πρό πόσον καιρό βρισκομαι δώ μέσα;

— Πρό ενός μηνός, κορίε Φαίρνελ, πρό ενός

μηνός! Έ! μη βράζετε τó σκεφρό σας, άνακαθηήτε καλά... Έτσι... Πρό πάντων μη δουλίζετε.

Και ό γιατρος, άφού με έσεύπασε πάλιν, έτριψε τὰ χέρια του, και έμειδίσαε τó τέρας! Άναμφιβόλως τόχαρισταίτο με τή συμφορά μου, άναμφιβόλως ήμουν ό τρελλότερος από όλους τούς τρελλούς, τούς όποιους είχε θεραπεύσει μέχρι τής στιγμής εκείνης. Για τούτο έτριβε τὰ χέρια του;...

Πρό ενός μηνός! Πως ήτο δυνατόν; Τι είχε συμβή λοιπόν; Μιαίαις προσπαθοίαι να διαλέσω τó σκοτός τής άμνημοσύνης, τó όποιον έβράντε τó κεφάλι μου. Τó σκοτός ήταν πυκνο και έπιμνοτο... Όλίγον κατ' όλίγον αισθανόμουν ότι λαοθυμοόθα, ότι άπεκοιμώθη, και είδα, σαν σε όνειρο, ένα άνώμαλο τοπίο, ένα δρόμο μουσακαμένο από αίματα και γεμάτον πόματα! Έφιάλης!

Τήν επομένη ήμια ήμουν πολύ καλύτερα. Δέν ήθετανόμην πλέον τίποτε άλλο παρά μια ήδονική ανάπαυσι κατόπι μεγάλου κόπου. Όλίγον κατ' όλίγον ή μήμη μοι έπαύθηκετο, άόριστος, συγκαμμένη άκατάληπτος άκούη.

Πρός τó βραδύα, ό γιατρος ήλθε και εκάθισε σιμά μου.

— Έ! καλά πάμε, μου έίπε, άφού είδε τó σμυγρό μου. Εύθητά έγνώρισαιτε από τόν φόβον σας, άγαπητέ μου.

Τώρα που σιθίκατε μπροσά να σας τó διαβεβαιώσω αυτό. Ποτέ δεν είδα περιπτώσι τακτικότερας άκκεραλικής λειτουργίας. Πως είζησατε, είναι θαύμα! Δέν μου λέτε, ή μήμη πως είσαι; Έρχεται λίγο-λίγο;

Πράγματι σαν να ένθυμομαι κάτι τι. Σάν να σηκώνεται μπροσά από τὰ μάτια μου ένας πέπλος... Κάτι βλέπω, κάτι έννοώ... Ναι, ναι! Νά, όλα μου ήρθαν τώρα στό νού μου, όλα τὰ βλέπω καθαρά!... Ά! τούς κωκοφίλους!... Ά! τούς δολοφόνους! Τι κινδύνεμα να πάθω!...

— Έ, καλά, μην ταρώτισεθε, μου έίπε ό γιατρος, βλέποντας τή μεγάλη ταραχή μου. Καλότερα να σας άφήσω τώρα να άνακαθηήτε λιγάκι και άφρο μιλιμα ετενωός.

— Όχι, όχι, γιατρέ μου, φώναζα δυνατά. Πρόπει τώρα... Ναι, τώρα όλα τὰ ένθυμομαι. Σταθήτε μόνον μια στιγμή να τακτοποιήσω τας άναμνήσεις μου... Ναι, άκοστέ με λοιπόν...

Και να τί άκριβώς δηγήθηκα τότε στο γιατρό Βέττραμ και στην άνοχη κατόπι :

Γνωρίζετε το πάθος μου προς τή φυσική ιστορία. Έβδωμάς δεν περνού χωρίς να πάω στην έξοχη να μαζεύω βότανα. Τήν ημέρα εκείνη λοιπόν, άπαιχνα στο Γαλιόλιβαν, όπου, καθώς έδειξε, ύπαρχον λιβάδια έλλάδη. Ήμουν βέβαιος ότι θα έβανα άφθονη συγκομιδή. Και πραγματικά άνακάλιφα άπάνια βότανα εκεί πέρα.

Λοιπόν με τήν άρπαισθήκη μου κρεμασμένη στον ώμο και με τό κοντι μου, γεμάτο από άπάνια βότανα, έγιν'α φουδός άπο τό μεγάλο δρόμο, όταν κοντά στής πόλες του Δουβλίνο, βίβω άνα νόστημ κορτσάκι άος πόνε' ες άτόν άλοφόνω να κλέψω. Τό πλη σίσα, άλλά, καθώς πήρα κοντά του, άρχ'α να κλαίη δυνατώτερα.

«Τό κακόμοιρο! θά έχασε τό δρόμο», είπα με τόν νόθ μου. «Η φ'νίσα του ήταν τόσο συμπαθητική! Έκλειγε κ' άνα είτοιμο παρόμοιο, έρημο, μέσ' στην γύρτα, άσια έρράγιο' ή κορδά μου. Τό έπιόλιπια, τού άποσχήθηκα κοδάες και γλυκίσματα και χίλια δού πράγματα για να τό ήσυχάσω.

«Επί τέλους, μέσα στο κλάματά μου, μου είπε ότι τό παρότιμο ή παρμόνο του στο δρόμο, ότι τό λένε Αίζα και ότι κατοικεί πολύ μακριά. Τό πέρα από τό χέρι μου κομψοτείνοντας σάν κολοί φίλος έβγαίνισαμε από τό σπίτι της. Τι έμωρορα κορτσάκι, γιατρέ μου! Ροδόκακνο και παροσά, με δύο μεγάλα-μεγάλα μάτια, ά-θρα σάν τόν καθαρό σόρανο, και με κατόπινα μαλλίνα ριγμένα στους άμους... Έπεσε με μικρά βήματα κ' άουγγε με τό χαριτωμένο της γερούς τήν χαροειδή γεροδάκι μου.

Στό δρόμο ή Αίζα μου δηγήθηκε πολλά πράγματα άθήρα και παιδικά. Έπειτα, έβγαυ, τό χαριστινό προσωπίκι της έβγαυ παροσά. Μου είπε πως όταν θά γερούς στο σπίτι, θά τήν μαλώσει ή μαμά της και θά τήν βάλω στο άπόγειο Έγώ τήν έπαρτήρησα όσο μάρεσα και για να τήν κομψοτείνω έντελώς τής άφάρουσι μιά όραμα κορδά, με τήν όλοία διακοδάσε στο γ.

Τέλος πόντομ έπρόσθεσε απή της: «Η μαμά της δεν τήν έ-μύλισε καθόλου και μένα με ύποδεχτηκαν με γλάιας περιποιήσις. Μ' εύχαριστούσαν, με φιλούσαν, δεν ήσαν τι να μου κίνονε. Μ' ήρωτούσαν πούός ήμουν, πού κατοικώ, τι έργασια κάνω. Όλα ήθελεν να τό μάθουν, και κάθε άπάντησή μου τήν έδέχοντο με φρονιάς παραμόρου χαρής.

«Άχ! κόρη Φιόνα, μου έλεγε ή μητέρα της; Αίζας, είδε ό σιότη της; Κόρη μου! Πώς θά μάρεσαι να σάς έφάρωσα ποτέ τήν εύγνωμοσύνη μου! Δεν είραστε πλούσια και άλλοις τε δεν πληρώνεται με χρήμα με τέτοια εύγνωμοσύνα... Όχι, όχι... Κάμει μου ό, τι θέλεις, έμένα και τόν άνδρα μου, είμεθα σελάβω σας σ' όλη τή ζωή μας!

Νά σίς πού τήν άλλάξα γιατρέ, ό-λαις άπαις οι ύπερβολικάς εύγνωμοσύνας με ένοχλούσαν λιγάκι γιατί ή πρόβ μου επί τέλους δεν ήταν και τόσο σπουδαία, δεν έκαμα δι και κανένα ανδραγάθημα. Η μητέρα όμως έλακούλου θούσε τας εύχαριστίας της :

— Άχ! κόρη κόρη θά χαρή ό άντρας μου σάν τό μάθη! Τήν άγαπώω τόσο πολύ τή Αίζα μας! Νά τώρα άδέρη κ' αούός...

Και συνέχισε διλά :

— Άχ! καλέ μου άνδρα, ύστερ' άπ' ατή τή μεγάλη εύγνωμοσύνα, πού μες έκαματε θα μες κάμει και άλλη με χέρι άκούη! Νά καθόσαστε και να έλαμβάνετε μέρος ες τό φυσικό μου τραπέζι!... Ντρατίνο πού σας τό λ'ω, άλλά... σας παρακαλώ...

Έδέχθη να κάμω και ατή τή χάρη. Σε λίγο ήθε κ' ό σύ-ζυγος και άπέστην ντο μαρτίμο εύχαριστιών έα μέρος του. Τέλος έφάρωμ ήσυχ κ' άναγνώσθη...

Η άτροσοτέρα άπό τό κρού ήταν πολύ βραδιά, κατά τό βράδυ δέ έπερρήμια τέτοια καταγής, ώστε έσκεπτόμουν πως τό φύγο. Η όρα ήταν περισπένη, σιθανόμοινο δε και ένα βήρος στο κεφάλι. Τότε οι γονείς της Αίζας άρχισαν να έπιμένουν να μένω και ά κοιμηθώ σπιτι τους Παροκαλούσαν τόσο ήθελά, ώστε δέχτηκα τέλος. Μ' άδήγησαν λοιπόν σ' ένα χωροάκι και μου εύχθήσαν καλή νύχτα.

Όταν έπινα μόνος ήρμισα να γδόνωμα βηματίζων μέσα στο δωμάτιο, άεν έβρα για σιθανόμοινο κίησι σ' αυτό τό δωμάτιο και θάλαμα ν' άνοίξω ένα παρόθυρο. Είδα όμως πως από τήν φούτινα μου ήθε έβαρνα ή ιδέα να σηκώσω τό παραπέταμα τής θρομίστρας. Ψάξωκα και ή θρομίστρα.

Τόξω στη πόρτα «Ηταν μαυλομένη! Με κατέλαβε φόβος! Έκράτησα τήν άναπνοή μου, και προσπαθούσα ν' άκούσω. Τό σπιτι ήταν ήσυχο. Τότε σιδηρώσα τό δωμάτιο καταλειπτός. Κοντά στο κρεβάτι επί του παρμόνο, διέκρυνα έβγαυ σταλαγματιας αίμα έρω και μαύρο! Έρρίγισα, κρυός ιδρώς μου ήλθε στο πρόσωπο. Αίμα! Τι αίμα ήτ'ν αυτό;

Έβαρνα άρρησι μιά κρυφή τρώμοσι! Άπό κάτω άπό τό κρεβάτι, διέκρυνα έναν άνδρα έρηλομένην, άκίνητον. Με τρεμάμενα χέρια άγγιξε τό σώμα, άλλά αυτό δεν έκανήθηκε. Τό έκασια τέλος άπό τό πόδι και τό τράβηξα έσω. Ήσαν ένας νεκρός! Ο λαμβός του ελαυ κοπή ες όλοκλήρω, με ένα μόνον χτυπημα με ξυφόρι και τό κεφάλι μόλις κρατιόταν άπ' τό λαίμο με μιά λεπτή λωρίδ' άέρ-ματος!...

Μαθ φάνηκε τότε πως θά παραφρονοού. Έβαρνα νι πάρω με άπόφοσι, γιατί άπό στιγμής σε στιγμή ό δολοφόνος μπορούσε να έλθω.

Άνασώχισα τό πτόμα για να τό τοποθετήσω στο κρεβάτι. Άπό μιά όμας άπότομη κίνησι πού έκαμα, τό κεφάλι άνεκέρηθη, έταλαντεύθηκε και άποσπασθόν άπό τον κορμό κάλισε στο πάτωμα!...

Με μεγάλη άγώνα καταρτήσασα να γούσω τόν άκέραιο κορμό μέσα στη σεντόνια. Έκλήρα κατόπιν τό κεφάλι και τό έτοποθέτησα πάνω στο προσέφυρο, έτσι πού να μουίξη άνθρώπο πού κοιμάται. Έσπασα κατόπιν καλά—καλά τό πτόμα και τή ποσιν κίτω άπό τό κρεβάτι τρέμοντας άπό τό φόβο μου!

Έμεινα έτσι πολλήν ώρα, ή όλοία μου έφάνηκε αιώνας! Νε κρυφή σιωπή ήταν άπλωμένη γύρω.

Έβαρνα άκούσα τήν πόρτα τού δωματίου μου ν' άνοίξη, τόσο σιγά, ώστε νόμιας πως ήσαν κοινός. Έδέγκωκα να χιλή μου για να μη κοιτώξω. Διέκρυνα τότε ένα άνδρα πού να προχωρή σιγά—σιγά, με μεγάλη προσοχή, για να μη σιωντήρη στα έπιπλα και κίνη κρούσι. Μαθ φάνηκε πως είδα τα χέρια του να φάγουν π ν του, να ζητούν τα ένδωμάτα μου, να τήν γεροκλέδουν. Διαρκώς κλη-σάιζε στο κρεβάτι. Έφθασε!... Αισθάνθηκα τό αίμα μου να πα-γώνη. Τόν άντέληθην να φάγη στο κρεβάτι κ' έπειτα νι χτυπή άναπι, με λύσσα. Χτυπέσος τό πτόμα νομίζοντας πως είμαι έγω και κορμόμα.

Κατόπιν δεν άκούσα πλέον τίποτε. Όταν ανήλθα, τό δωμάτιομ ήταν : άίν ήσυχο... Η φρονιά με κρατούσε έκόμα κρυφομένην στη θέσι μου.

Άπό στιγμής σε στιγμή μου φανόταν ότι θα άκούγα πάλιν τα βήματα τού κακούργου να κλημάζων.

Όταν έπέσθην ότι ό δολοφόνος άπεμακρόνθη, ή τολλίχιστον άκουμήθη, έξήλθα σιγά, σιγά με προσοχή, με τρεμούσι...

Μ' όλο τό τρόμο μου, μου ήλθεν ή περιέργεια να ίδω τι τού έκαμα έκόμα τού καταλειπτού εκείνου νεκρού ό άρχαίος κακούργος ό όποιος τόν έπληρε για μένα.

Έκλήρσασα στο πτόμα. Τα σεντόνια ήσαν τρεμαμένα άπό τό χτυπημα μεγάλου και πλατιού μαχαι-ριού! Τό πτόμα έπεσε νια φρικτά τρα-μάτια, τα νικητινά.

Έτρώμος πού ήσπευσα να φάγω, να σιδή!

Έβαρνα όμως σπόνταρα σε κάποιον έπαίθερα. Ένα χαροφελάκι, γεμάτο έγγωρα, πού βρισκόταν πάνω σ'αή ή έ-πεσε 'μ ρός στα πόδια μου. Νία περι-έρεια με κατέλαβε. Έβαρνα, τό έπαίθε, τό έχασα στο κόρφο μου και τρέμοντας όλος τράβηξα προς τήν πόρτα, έσηρα τό μάντιλο και, λακώθωσις, παρμόνοσις άπό τόν τρέμο, μόλις έκαμα όλιγα βή-ματα, έπεσα μέσα ες τό αίμα τού δόλομου...

Άπό τή στιγμή ατή σταματάει ή μνήμη μου. Τι συνέβη κατόπιν δεν ήμ-πορώ να θυμηθώ.

Ο γιατρός Βέττραμ, ό όποιος είχα άκούσι προσοχικά τήν άιγήσή μου, έπαυσε να συνεχίση και να τήν συμπληρώση:

— Έ! λοιπόν έκεί μέσα, σ' έβρίνω τό αίμα σας ήσαν, άγα-πητέ μου κόρη Φιόνα, σε μιά κατάσταση άκρογρότλης έλαση... Θεέ μου! Άλλά τό σπουδαιότερο δεν είναι αυτό: Είναι ότι, χάρις στο χαροφελάκι εκείνο, τό όποιομ βρήκατε μέσα στο θάλαμα, άνα-καλύθη τό φοβερόν μυστήριό, τό ό οτιον έβρισάτε επί 15 ήμέρας τήν άνοχημα και τήν άνάχρησι. Άνακαλύθη ότι τό πτόμα τού θαλάμου άνήκε στον κόμητα Ροζέ—Φερμιόν, πού τής έξοφανόσως τού όποιου, ένθωμασθε τι πάταγος έγινε.

— Ά! τούς κακούργους! έκαμάσασα έκκληκτος.

— Τώρα, μου είπεν ό γιατρός, δεν μένα να κάμει τίποτε άλλο, παρ' να δηγήθητε και προσοχικά ατά πού μου είπατε στην άνάχρησι, ή όποια περιμένα γι' αυτό τήν τελεία θρομίστρα σας. Τό σπίτι εκείνο μπορείτε να τό άναγνωρίσατε τώρα ;

— Μάλιστα, άπάντησα. Είναι σε μιά άπό τας συνοικίας τής πόλεως. Έπαρσα στους δρόμους και στα σπιτια όταν άδηρούσα έκεί τή μικρή κόρη ή μάλλον όταν ατή ή άρχαία με παρόσθε έκεί για να με δολοφορήσουν και να με κλέψουν!

Μετά όσο ήμάρες ό άνακατής και έγω μετέβημεν μαζί στον τόπο τού έρηλήματος. Άνεγνωρίσα άμέσως τό άπαισι εκείνο σπιτι.

Εκείνο άπό τήν πόρτα εκρέματο ή κίτωσι έπαρρησι :

ΕΠΟΙΚΙΑΣΤΑΙ

Έρητήσαμεν κληρονομιάς άπό τας γαιτώνσασας.

— Έργων οι νοικητήδες μας είπαν, είναι τώρα δεκαπέντε ήμέρες.

Και συνελήρωσαν :

— Τι κέρμα! Ήσαν τόσο καλοί άνθρώποι...

Πώς άπαιτείται ό κόσμος!... ΟΚΤ. ΜΗΡΜΗΘ

Η ΤΡΕΛΛΗ

Σηκουάνης κυλάει το νερά του κάτω από το περιβόλι μου, σπαρμένος έδα και εκεί με ήσυχα νησάκια. Σ' ένα άκ' αυτά τα νησάκια είναι ένα σπίτι, ένα καλυβό-σπιτο από σανίδες καταρραμμένες, που λάμπουν στον ήλιο σά να είναι από μέταλλο. Γύρω από το σπίτι ά-πλώνεται, δεξιά, ένα λιβάδι με ψηλές λειάδες. Αριστερά ένα άλη-θινό δάσος από λιεύς, που προχωρεί έως στον ποταμό. Η βλάστη-σις εκεί είναι μεγαλοφυής... Μεγάλα ήλιοςτροπία άνθουν στο κα-τώφλι της καλύβας' το παράθυρό της τό στολίζει μία γάστρα, όπου άνθαι ένα κοχκετικό γεράνι.

Εκεί κατοικεί η κυρία Ριμπερβάλ.
Ψηλή, ίσια σαν τό κυπαρίσσι, χειροδύναμη, είναι άκούραστη στη δουλειά,σά σκαριάζει. Αιτή θερίζει τό λιβάδι της, στοιβάει τό χόρτο της και τό κάνει θημωνιές, θημωνιές άχρηστες, γιατί, όταν ό άνεμος δέν της σκορπίζει, σαπίζουν εκεί που βόσκονται, χωρίς να εύθουν άγοραστή. Τό χειμώνα, με τό φουστάνι της μαζωμένο και σπαγγωμένο γύρω στη μέση, σαν παντελόνι, κάβει της λιεύς της, γυρνά και ζωγράφ, χωρίς να τή νοιάζει για τ' άγκάθια που της γδύνουν τό πρόσωπο και τά χέρια. Η ίτια, άφο' γείνη δεματία, στή τελευταία σαπίζει και αιτή,όπως τό χόρτο, χωρίς ναήρη κανένα που ν. τήν άγοράσει. Η κυρία Ριμπερβάλ σκαλίζει άκόμη και ένα κοματάι του περιβολιού της, χωρίς ποτέ να τό σπέρνει, ή κλαδεύει της λειάδες της και έτοι άδάσκατα καταγίνεται σέ κάποια δουλειά κοχκετική και περιττή. Ένα γουρουνί που τό παχαίνει κάθε χρόνο, ένα γουρουνί ροδαλό και παιχνιδιάρικο στην κραιναίδα,τήν άκολουθεί σά σκυλλά. Και άλλες κόττες σκαλίζουν στή χορτάρα. Έκεί κοντά στο καλυβί είναι κωμένος ό κορμός μιας λιεύς που χρη-σμεύει στην κυρία Ριμπερβάλ να στήνη της πατινιές της τό νύχτα ή να διαβρίνη τό Σηκουάνα τήν Κυριακή, στην ώρα της λαιτουρ-γίας, γιατί είναι ταχυική στην εκκλησία.

Η ιστορία της είναι σύντομη. Παντρεύθηκε, έχασε τόν άντρα της, ένα ψαρό, ύστερα από δύο χρόνων παντριά. Μητέρα, είδε τόν άλλο χρόνο ν' άποθήνη τό κοριτσάκι της που τ' όπραγαποόσε.

Όταν άπόμεινε μόνη, πήρε τρόπους καρδέσιους, ένα ύφος άγριο. Η μα-τιά της δέν έδειχνε καλοσύνη όταν συ-ναντούσε τή ματιά κάποιου άλλου. Δέν ήθελε πιά να μιλή σέ κανένα και κρυβόταν στην καλύβα της μόλις διό-βαινε καμμιά βάρκα σμα από τό νησί της. Δένε πός τή νύχτα, κάποτε, πή-γινε στής βίρας της του πολεμικού ναυ-τικού και έκανε άνταλλαγή, δένοντας πολλά ψάρια για να πάρη όλίγο κραισί.

Τή βλέπει από τό παράθυρό μου, που κοιτάζει όλη τήν ήμέρα στο νησί της. Στην άπόστασι φαίνεται άλλόκο-τη. Με τό σκόρπια μολλιά της, που τ' άνεμίζει ό άνεμος, με τ' άπότομα πηδή-ματά της, μοιάζει σαν ένα φάντασμα φτερωτό ή σά μάγισσα τών παραμυθιών.

Μιά ήμέρα κωκοκωρίας,ή βροχή άφάνισε της θημωνιές της. Της πήρε τό ποτάμι, και ή κυρία Ριμπερβάλ, με τά χέρια άπλωμένα, με τό φουστάνι της που τώδερε ό ά άνεμος, πήδοσε, λοξά, ζητών-τας να κρατήση της θημωνιές που της παρέσθων τα νερά. Πίσω της τό γουρουνί χοροπηδόσε, με γρολλισμούς, σιρφοφόριζε. Πολλή ώρα αυτό τό θέαμα ν' άρισάνε σ' ν' άριάνε.

Της γρηάς Ριμπερβάλ δέν της άρέσει να πηγαίνουν στο νησί της. Άπομακρύνει τούς περιπατητές με μία ματιά που δέν ύπόδεχ-ται τίποτε καλό, με μία ματιά έπιμονη και άγρια που λές και τούς

φοβέριζει. Οι ψαρόδες δέν τολμούν και να ψαρέψουν στή δική της ήμέρα. Είναι μονάχη, με μόνους συντρόφους τό ροδαλό γουρουνί, της μαύρες άρνιθες, και τά κοράκια που τό βράδυ, χορτασμένα, πρ' του ξαναγυρίζουν από τό χωράφια στο δάσος, σταματούν άλλες στιγμές επάνω στις λειάδες.

Οι άνθρωποι του τόπου λένε :
— Σάν καρδέσινα είναι όλα αυτά !
Και κοιτώντας τό κεφάλι εύχουν στο νησί μία ματιά τρώμου, σά τώδερε εκείνο τό νησί κάποιο διαβολικό μυστήριο.

Περσιότερες από δεκαπέντε μέρες έχουν κερσίση χωρίς να τή ξαναδώ την κυρία Ριμπερβάλ στο νησί της. Η καλύβα είναι κλειστή. Η γάστρα με τό γεράνι χάθηκε από τό παράθυρο, και τά μεγάλα ήλιοςτροπία που άνθούσαν στο κωτόφλι, γέροναν τώρα κατά γής στο κωτόφλι μαρμαμένα. Οι λιεύς που δέν κόπησαν αιτή τή χρονιά, κοσκίνεζαν σά φιλύγες άνίμασα στή κραιναίδα. Τι συμβαί-νει ; Η κυρία Ριμπερβάλ είναι άρραστη... Άκείθαινε... Ποιά συμφο-ρά τάχα να τή βρήκε ; Ρωτώ να μάθο από ένα γείτονα, ένα γροο περιβολιάρη συλλογισμένο, που διάβαινε άκριβώς εκείνη τή στιγμή.

Πώς ; Δέν έξερτε ; μου είπε. Δέν έξερτε ; Τήν πήραν !... Τήν πήραν στο τρελλοκομείο...

Και καθώς εύο έβλεπα άπορία :
— Α ! δέν τό ξέρτε ; Από καιρό ό δήμαρχος ήθελε τό νησί για τό γαμάρό του !.. Έκαμε μία άναφορά... Ό γιατρός τό ίδιο έκαμε μία άναφορά... Και ίτσι, τήν πήραν !. Ναι, ναι, είναι στο τρελλοκομείο... Άλλο βγαίνουν τά πριγματά της στον κλειστηρια-σμό. Πούλησαν τό γουρουνί της, της κόττες της... Ύστερα κολλη-σαν τό κειμά της... Άλλο θα έκαίμουν τά φτωχικά της έπιπλα και τά ρούχ' της.

Είπα :
— Μά γιατί ; Και όταν θα ξανάρθη ;

Ό περιβολιάρης κούνησε τό κεφάλι.
— Δέν θα ξανάρθη πιά... Έτελείωσε... Δένε πός είναι τρελλή.

Όταν λένε για ένα δυστυχισμένο πως είναι τρελλός, και τόν παίρνουν... ποτέ πιά δέν ξαναέρχεται...

Διερρηχτήριθην :
— Μά δέν είναι τρελλή, ή κυρία Ριμπερβάλ... Έχει μόνο καρδέσιες, τίποτ' άλλο...

— Τήν πήραν... Έτελείωσε... Σί-γουρα δέν είναι τρελλή... Πήρα, χθές, στο καλύβι της με τό δικαστικό κλη-τήρα που θα κόμη αφρο τόν πει-στησιασμό. Ηθέλα να τί βιέπατε, πως σκαρδίζον την καρδιά !.. Όλα της καθαρά καθαρά, !.. Τά έπιπλα γυαλίζουν από την πάστρα, τ' άσπρόφουμα με τότε τοποθετη-μένα στο κομμά...Και τά ρουχαλίκια της μικροσύλας, αι κορδαλλί-τες της, τά σκουφάκια της, με τόση στοργή διαλεγμένα !.. Μικροί μία τρελλή να έχη τόση τάξη ;.. Μπορεί να θυμάται έτσι ;..

Είπα άγνιακτισμένος :
— Δέν είχαν κανένα δικαίωμα...

Άλλ' ό περιβολιάρης με δέκωσε :
— Για τούς μικρούς και τούς άδυνάτους που είναι άνεπεράσι-στοι, έχουν πάντα δικαίωμα κύρια... Έχουν πάντα δικαίωμα !..

Όταν ό γέρος περιβολιάρης τράβηξε στη δουλειά του και μ' ά-φρησε μόνο, στήθηκα στην άκροστασιά... Μού έφερε ε μία βαθειά μελαγχολία εκείνο τό νησί εκείνο τό βουβό καλύβι, εκείνος ό περι-βολιάρης που πύγαινε σκευτός και συλλογισμένος, και ήόμωζε πάν-τα πως εύκουε τά τελευταία του λόγια :

— Έχουν πάντα δικαίωμα για τούς φτωχούς και τούς άδυ-νάτους...
ΟΚΤΑΒ. ΜΙΡΜΠ

ΤΟ ΚΟΜΜΕΝΟ ΚΕΦΑΛΙ

(Ένα φρικτό όνειρο)

Όλημερίς άγριος βορᾶς φυσούσε. 'Ο σείμανός ήταν βαρῆς καὶ σκοτεινός καὶ τὰ κορμιά, κροσσιστά, φτερούγιζαν, φτύνοντας μακριά. Τώρα βορᾶζει. Άποῦς τὸ νερὸ ποὺ στάζει ἀπὸ τὰ λάβια καὶ χτυπάει στὰ τζάμια τοῦ δωματίου μου... Δὲν σπύλλοιζοναι τίποτε...

Μ' ἓνα βιβλίον μεσάνυχτο ἐνάτω στὰ γόνατά μου, κάθισα μπροστὰ στὸ τζάκι. Άπὸν λάβατα ἡ πρώτη φωνὴ τοῦ χειμῶνα... Τὸ βιβλίον μου γλιστροῦσε κάτω, μὰ δὲν ἔχω κατὰ τὴ δύναμη νὰ σηκῶ, ν' ἀπλόσω τὸ χέρι μου καὶ νὰ τὸ ξανατάξω... Ναὶ ὠὖς ἔνα μεσάνυχτα στὸν ἴσιτό μου... Τώρα ἄκουο ἀκαθάρτους φουβόλους...

Ἐξῆρα, τὸ παράθυρό μου ἀνοίγει κα' ἕνας ἄνθρωπος ποὺ δὲν τὸν ξέρω καθόλου, παρουσιάζετα μπροστὰ μου. Ἀρπακίζει τὸ πορτάκι, μπαίνει ἤσυχα στὴν κόμαρά μου καὶ κάθεται δίπλα μου. Ἀπὸς ὁ ἄνθρωπος ἔχει πολλὴ μακριὰ μύτη, φορεῖ πράσινη ρεντιγιότα κα' ἓνα πλατύμακα μαπέλι. Μοὶ κάνει νόημα πὺς θέλει νὰ μοὶ μίλησῃ. Τὸν ἀκούω...

— Δὲν ξέρετε, μοὺ λέει, πόσο ἀσχημὴ εἶν' ἡ γυναῖκα μου. Εἶνε τόσο ἀσχημὴ, ὅστε δταν βγαίνουμε περὶπατο μαζὺ τῆς Κορμαῖς, οἱ διαβάτες γυρίζουν καὶ μὰς κοιτᾶζουν σαρκαστικά. Σὲ ἡλικία δεκαοχτὸ χρόνον, φανόταν εἶν νὰ ἦται σκρόντα. Εἶχε μάτια σκουμμένα, μύτη πλακωτισμένη καὶ χοντρή, χεῖλη χοντρά, σαγόνι τεράστιο. Ἀπὸ ἦταν καὶ εἶνε τὸ πορταῖο τῆς γυναῖκας μου. Προσθέσει, ὅτι εἶνε ἀδύνατη, τόσο ἀδύνατη ποὺ δταν φυσούσε δυνατὸ ἄνεμος, λυγίζει εἰς τὸ καλῶμα!...

Θὰ μὲ ρωτήσετε βέβαια, γιατί τὴν παντρεύτηκα... Ὡ, ναί, γιατί;

Μήπως ἔδρα κανεῖς γιατί παντρεύτηκα, γιατί ἀγαπᾶται, γιατί δὲν ἀγαπᾶται, γιατί κάνει τὸ πράγμα αὐτὸ κα' ὄχι ἐκεῖνο, γιατί ἔῃ τέλος; Μήπως ἔδρα κανεῖς τίποτε;

Ἦσαν ἤσυχοι καὶ τόσο εὐτυχισμένοι, ὅσο μπορεῖ νὰ εἶνε ἕνας ἄνθρωπος ποὺ δὲν ἔχει χροῖματι καὶ ποὺ εἶνε καταδικασμένος σ' ἕλη τὸν τῆ ζωὴ νὰ ἐργάζεται σ' ἓνα ἴσοιργεῖο. Δὲν εἶχα φροντίδες, δὲν εἶχα στενοχωρίες, δὲν εἶχα εὐθύνες κα' ὄλα αὐτὰ ἦσαν ἡ μόνη εὐτυχία ποὺ μποροῦσε νὰ φελοδοξῇ ἕνας φτωχός. Πόσες φορές στὸ γραφεῖο μου δὲν ἐκλαμα, καθώς θυμῶνον τὸ τερατῶδες πρόσωπό της...

Όταν σκέφτομα τὸ γάμο μου, καταλαβαῖνο ὅτι μ' ἀναγκάζον νὰ τὸν κάνω τὰ χέρια τῆς γυναῖκας μου, αὐτὰ τὰ ὑπέροχα χέρια, τὰ μακριὰ καὶ νεφρώδη, μὰ τὰ λαγυρὰ δάχτυλα, αὐτὰ τὰ χέρια ποὺ μιλοῦσαν, ποὺ χαμογελοῦσαν καὶ ποὺ γυρίζοναι, σὰς βεβαιῶνας...

Τὰ χέρια τῆς μ' ἔκαναν νὰ μὴ βλέπω τὴ φρονὴ τῆς καὶ τὴν ἀσχημία τῆς. Ἐξ ἄλλου δὲν τὴν κἀντοῦμα ποτὲ στὸ πρόσωπο... Δὲν ἔβλεπα, παρὰ τὰ χέρια τῆς... Μιὰ μέρα τῆς χάρισα ἓνα δαχτυλίδι, δειμένο μὲ δὲν μαργαριτάρια λευκά. Ἐ λακόν, τὰ δὲν αὐτὰ μαργαριτάρια στὸ χέρι τῆς, ποὺ ἔκαναν τὴν ἐπιτάσει διὰ δωρεῶνον εὐτυχίας κα' ἐκαστάστος...

Όταν τὴν ἀδύγηκα μπρος στὸ βωτὸ τοῦ ἱερναῖου, ἦσαν βέβαιος πὺς ἡ γυναῖκα μου ἦταν ἡ ὀρεωτέρα γυναῖκα τῆς γῆς, κα' ἂν ποὺ μιλοῦσε κανεῖς γὰ τὴν ἀσχημία τῆς. Θὰ μὲ ξαναῶσε τόσο, εἰν νὰ εἶχε ἀποκαλέσει τέρας τὴν Ἀφροδίτη τῆς Μήλου.

Ἄλλοιμονο ἡμᾶς! Ἡ ποιητικὴ αὐτῆς παρεσθήσεις διαλύθησαν πολὺ γρήγορα. Τὰ χέρια τῆς γυναῖκας μου ἀμείους μετὰ τὸ γάμο μας χάθησαν καὶ δὲν ἔδλεπα πὺς καρὰ τὸ φρικτῶδες πρόσωπό τῆς, τόσο φρικτῶδες, ὅστε θὰ ἦθελα νὰ ἦσαν τεράδες γὰ νὰ μὴ τὸ βλέπω. Συγγνώμης δὲν ἄσχημα ν' ἀντιληφθῶ, ὅτι ἡ γυναῖκα μου ἦταν τὸ πὸ δεικάστος, τὸ πὸ γελοῖο, τὸ πὸ κακὸ πλάσμα ποὺ μπορεῖ νὰ σκευασθῇ κανεῖς στὸν κόσμῳ. Μοὺ ἔλεγε πάντα λόγια σκληρὰ καὶ μοὺ ἔκανε σκηνές. Ἦταν ἀδύνατος νὰ μείνω πέντε λεπτὰ κοντὰ τῆς, γορῆς νὰ ποὺ σπῆσῃ κανεῖς. Τὰ λίγα γυαλιὰ ποὺ εἶχα, τὰ ἔκανε ποικίλα στοῦς κανεῖδες αὐτοῦς. Ἐ χω ἀκόμα τὸ σημάδι ποὺ μοὺ ἔκανε, περὶγοντάς μου μὴ ἀποτίλια κατωμάφαλα. Ὅτε καὶ μοὺ ἔτοῖμαζε, ὅτε τὰ ρούχα μοὺ ἔλενε καί, πολλές φορές, γυρίζοντας ἀπ' τὸ γραφεῖο μου, ἔτρωγα μονάχα ἓνα κομμάτι ἔσοφ ψωμί καὶ τυρί.

Ὅλ' αὐτὰ δὲ τὰ ἔκανε, γιατί δὲν κέρδεζα πολλὰ χρήματα. Ἡ γυναῖκα μου ἦθελε πολλὰ λεπτά κα' ἐγὼ, δευτεχῶς, ἦσαν πολὺ φτωχός. Δὲν κέρδεζα τίποτε ἄλλο ἐκτὸς ἀπ' τὸ μισθὸ μου.

— Ἐχτες χρήματα; ποὺ ἔλεγε ἀδύνατα. Μοὺ χροιάζοναι χροῖμα-

τα... Πότε, επί τέλους, θα έλθω χρώματα ;
Μ' αυτά τα λόγια με καλωσόριζε, μ' αυτά τα λόγια με καλωσόριζε. Αλλά τα λόγια έβγαζαν άπ' τους στενωμούς της, άπ' τη μανία της, άπ' τα έντροπά της...

Τα ήθελε δι' τα χρώματα γιά τα λόγια της... Μολοντί ήταν άσχημη, αυτό δεν την ήμαρδίζε να είναι προσεγγιστικά. Ήταν ή πιο άσχημη κ' ή πιο κοκέτα γυνίκα του κόσμου...

Προσέτανα ναύλο να σάς πιά, πιάς έπεισ' άπ' δι' αυτά, άιος μου ό μισός πήγατε στά δικιά της έξωδα. Άγόραζε φρεσκοπίδα, μαριναδέ, πούδρες, κτλ. Όδούληρη τήν ήμέρα της τήν περιουσία μαριστά στον καθέριμ...

Μολοντί, γιά να μπορώ να ίσωναικού τις γελοίες ιδιοτρομίες της, είχα κόψει κάθε έξωδό μου, έν τούτους, προσεμίνον να πληρώσω τό ναύο, άναγκασμένον να δανείζομαι άπ' τους φίλους μου.

Είμαι βέβαιος πιάς δι' άρχίζετε να με κοιροδύετε. Ένας άλλος θα έγραπτόλεγε μιά τέτοια γυνίκα, θα τή σκότινε ίσως... Έγώ όμως είχα αναλογιστεί να τήν άγαπάω. Και τήν άγαπούσα τόσο πιά πολύ, όσο πιά άσχημη και πιά τερατώδης γυνίκα μόν με τον κορμό. Ένοιούθη πιάς έντεταρε τόσο, έπειδή ή φήμη της είχε σπαρθεί κάθε πια πια μισορί να κίνη μιά γυνίκα τέτοιαμάνη...

Οι θηοί της, ή μινιάς της, τά ματιόνα πιάς μου έκανε, όλα της τά συγχωρούσα και κατηγορούσα τον έαυτό μου, τον έαυτό μου μόνο, έπειδή δεν μπορούσα να τή άγοράσω ένα βραχιόλι ή ένα φάρμακον, πιάς τόσο το άκαταρτό...

Τήν άγαπούσα, δι' να, τήν άγαπούσα γιά τήν άσχημία της, γιά τή φήμη της... Πόσος φορός στά γράφια μου δεν έβλεπα, καθώς θύμωσαν τό τερατώδες πρόσωπό της...

Τότε άκρίτως προσπαθούσα να τής πιάσω τή ζωή μου τό δυνατόν πιά γίνεσθαι. Προσπαθούσα να βρω ανακρίματασάς δουλιές, γιά να κερδίσω περισσότερα πιάς χάρη της. Ένας αναδομοποιόμορος μου έδινε και τού άντέγραφο τά συμβόλαιά μου. Κρατούσα έπίσης τά λογιότατά βιβλία μιάς πλουσίας φιλιόμορης κυρίας. Έπί έστία διάκλιμα χρώμα περιουσία τής νύχτας μου έργαζόμουν, κοιμώμουν πιάς μιά ώρα, μόν τρώγοντας, σπάζοντας άπ' τή δουλειά, μόν έντεταρμένος γιατί θα μπορούσα να δώσω στη γυνίκα μου καμιά έκαστοτή φράγκα έπί πλέον άπ' τό συνήθειόνα, τά όποια έκείνη έδόνε σέ κομμώδες και σέ πούδρες.

Μά δεν έλλαξε καθόλου. Ή άπιστίασάς της ήσαν πάντοτε ή ίδιες. Ή σπατά, ή φιλονικίες, οι θηοί της έξακολουθούσαν. Πιατί δεν τής παρησά άπ' τό μυαλό ή ιδέα να μ' άνακαταστή, να μ' άνακαταστή μ' ένα γιάλο βίβλια, μ' ένα καλό κ' ένθαρσινικό λόγο. Με κοιροδύετε πάντα, φωνάζοντας : «Χρήματα... Θέλω χρώματα...»

Ένοιαμαζή ή όγία μου κλεινόταν κ' έβγαζε σιγά-σιγά τής δουλειάς μου... Μοδ' οχρόνοσιν σιγά λησθημιάς, ή μήνη μου έδινε. Μιά μέρα τέλος γέφυρα σάτι μου με πορετό και φτίνοντας αίμα...

— Όραό κ' αυτό ; φώναζε ή γυνίκα μου. Αυτό μιάς έλεγε, να κερδισαίσθης. Και τά χρώματα πιάς μου χρωμάζοντα, πιάς θα τά βρώ ; Πιάς θα τά βρώ... Κάνε δ'να θέλιας...

Άκούοντας να μου μιλάη γιά χρώματα, ξανατιθέμαι, ένός ή μόν έτοιμος να πλαγιάσω, και βγάλα έξω.

Ήταν νύχτα. Ή βροχή έπαιζε στους δρόμους κακομάνη. Έβάδιζα πιάς στους τοίχους, γιά να σπρηζομια κάθε τόσο σ' αυτός και να μίν πιάσω κάττα. Τό κεφάλι μου ήταν φιλοκισμένο. Στάθιρα μιά στιγμή σ' ένα πύργο πιάς έσταζε από κερά, και τότε ήταν ή κατάπνοσά μου, ώστε ούτε τό κρύο, ούτε τήν ήγρασία έννοιαθα, δεν αισθηόμουν πιά, παρή άόριστα πιάς άνθρώπιος και τά πρόγραμμα.

Όλα προνοίουν μαριστά μου με σχήματα απορθεύενα. Και άιος σ' αυτά μου άντεχόσαν σάν κομάντες τά λόγια τής γυνίκασάς μου : «Θέλω χρώματα ! Πολλά χρώματα...» Μά πιάς να τά εύρωσά ;

Θυμήθηκα τότε, ότι ένας αναδελφός μου τού άποκαρτίου είχε πάρα τό ίδιο κριό τριάνταχιλιάδες φράγκα, κληρονομιά κάσπας θείας του, τά όποια είχε

φουλάξει, καθώς μιάς είπε, μέσα σ' ένα μικρό έπιπλό.

Ήθερα τό σάτι τού φίλου μου και μιάς άπ' τή βροχή έβλεπα, σάν σέ φαντασία, τό μικρό έπιπλό κοκέτα στό τζάκι...

Σταθόθηρα άπ' τον πύργο, ένός ή θέλεια δυναμίον άόνονα...

Πιάς έβγαζα άπ' τό σάτι τού φίλου μου, από ποσούς δρόμους, μέσα σέ πόση ώρα ; Δεν έβρισ, δεν θυμάμαι τίποτα...

— Ό φίλος μου με δέχτηκε μέσα στό δωμάτιό του.

— Έτοιμαζόμουν να κοιμηθώ, πιάς είπα...

Έκείνη τή στιγμή τά μάτια μου έπεσαν στή μικρά έπιπλό. Μοδ' φανησε μεγάλη, τόσο μεγάλη, ώστε γέμισε όλο τό δωμάτιο, πρημοδός τό ταβάνι κ' έβγαζε άπ' τον ούρανό... Σκότιμα να ζιτήσω χρώματα άπ' τού φίλο μου, γιάνα φράγκα καμάχι. Μά δεν ταίμαδα. Έκείνος, σκαμίνιος πάνας άπ' τό τζάκι, δυνάμωσαν τή φωνά πιάς κόντατε να σάθη.

Τότε, άκύναντι από τρεμάς, τής τουαλέτας, είδα ένα ξυράφι.

— Όχι, δεν θα έβγάσω πιατί τί σιναίθη τότε κ' αναρτοίεμαι άόνοσ άπ' δι' αυτά δεν ήνε παρή ένας φορός έρωδής.

Άραζόντας τό ξυράφι, άφαιμα μ' ένα πιάθημα κατάν τού σπυρτίου μου, τον ιαχόνα κάττα και τον έπασα άπ' τό κερά. Αλλάς προσπαθούσα ν' άμυνθή και φώναζε πωγίνα :

— Ζωός... Ζωός... τρελλάθιρας ;

Τότε, με μιά δυνατή ξυραφιό τού χρώμα τό κεφάλι άπ' τό κερά, τό όποιο σπαρτόμουν έπί μερικά δαντερόδεντα.

Έπειτα έπασα τό έπίπλο έπιπλό, γιά να πάρω τά χρώματα. Ό αναδελφός μου δεν μιάς είχε πιά φάρμακον... Έκεί μέσα σ' ένα σπυρτίο έπρημον τριάντα χιλιάματα... Τό πύρι κ' έπειτα έπασα μ' άραζόνα τό κεφάλι τού φίλου μου πιάς καίτταν κάττα, πλημυρμαμένο στό αίμα... Κάθιμα κατόταν σ' μιά κορδέλα και τό έσπριξα άνόμοσα στό γυνίκα μου... Τού άνοια τότε με δυσκολία μιά τρέπα, μέσα άπ' τήν άνοια έρωδε έξω τό μυαλό του. Ύστερα έπασα μέσα στό άδαιο κριό τό τριάντα χιλιάματα...

Τόλμα κάτταν τό κερά τού αναδελφού μου σ' μιά έφαιριόνα κ' έφαινα, σπρηζοθιζόντας εύθιμα : «Χρήματα... Θέλω πολλά χρώματα...»

Ή βροχή είχε πάψει τότε και κατένα μεγαλά δεν ήσαν πιά άνοσά. Δεν άκούγαντε παρή ή άνοια τού κομμωμίου Παριστό και τό βίβλια των σποών άσπρηόόόσων.

Έβγαζα τέλος κάρτα στό σάτι μου...

Τό δωμάτιό μου ήταν φωτισμένο κ' ή γυνίκα μου, φορότας τό καλύτερο φάρμακόν της, καθόταν ξυταμένη σ' ένα καναπέ κ' ένα κρηνατόρολό στο μισιά της.

— Έκλήρισα...

Μά, βλέποντας τά ρούχα μου και τά χύμα μου και έσταζαν από αίμα, έβγαλε μιά κρηνή και, τρώποντας από τρώμο, σπρηζοθιζοτας άόνοση στον καναπέ...

Έγώ έβγάλα τό κομμωμιο κερά άπ' τήν έφαιριόνα και, άραζόντας τό άπ' τή μισιά, τό τίναξα δυνατά έπίνω άπ' τή γυνίκα μου, έσα πιάς τά χιλιάματα μιάς με κομμωμιο κρητόδ αίματος έπασαν έπίνω στό φάρμακόν της...

Τότε τήν κάτταξα.

Ήταν σάν άποκλιδομένη, καθώς είχε τά μάτια της διακότα άκομμένα. Και φώναζε :

— "Α ! "Α ! "Α !... Πόσο σ' άγαπάω έσαι... Και πόσο είσαι άσχημη...

Και έπασα σ' άκρίτητα γέλια...

OCTAVE MIRBEAU

χιλιάματα μιάς με κομμωμιο κρητόδ αίματος έπασαν έπίνω στό φάρμακόν της...

ΕΝΑ ΕΓΚΛΗΜΑ

Θά ήταν κι' όλες περασμένα μεσάνυχτα...

Από το πρωί φαινόσε ένας βαριάς δυνατός. 'Ο σφραγός ήταν μολυβένιος και τα ποιάκια ξεραζάν. Έξω είχε άρχισεν να βρέχει δυνατά... Αυτή τη στιγμή δεν σκέπτομαι τίποτα τίποτα... έχω άνοιξη μόνο ένα βιβλίο στα γόνατά μου και κάθομαι μπροστά στο τζάκι. Το βιβλίο γλωσσού. Δεν έχω ούτε τη δύναμη να σπύρω να το πάρω από κάτω. Λισθήνομαι σήμερα τον εαυτό μου έντελώς άποναροζωμένο.

Έξω, εκεί που κάθομαι και κοιτάζω την φωτιά που κείτε από τζάκι μου, άκουω την πόρτα ν' ανοίγεται άδωξοφά. Ένας άγνωστος άγνωστος παρουσιάζεται άπέναντί μου. Τόν κοιτάζω. Είναι ένας νέος ως τριάντα έτών, με γλομιά όψη και άρκετά καλό παρουσιαστικό. Φορεί πρώτητη ρενδιότα και ψηλό καπέλλο. Τόν κοιτάζω όλομια έρωτηματικά. 'Ο άγνωστος προχωρεί λίγο, κάθεται άπέναντί μου και μου νέει, ότι θέλει να μου μιλήσῃ... Τού δείχνω με τό θρος μου, ότι περιμένω να τόν άκουσω, σ' ότι πρόκειται να μου πῃ.

'Ο άγνωστος παίρνει περισσότερο θάρρος, βράζει το καπέλλο του και άρχίζει να μου διαγείται με φωνή παραγεμένη και γεμιά :

— Είμαι ένας δυστυχισμένος, ένας πολύ δυστυχισμένος άνθρωπος, κύριε, μου λέει. Με συγχωρείτε που μπαινώ έτσι άπροσέλητος στο σπίτι σας, αλλά ήλιπίζω να με δικαιολογήσετε όταν μ' άκούσετε τι θά σῃ πῃ. 'Ονομάζομαι Κλαύδιος Ντενρον και είμαι υπάλληλος στο ύπουργείο των έσωτερικών... Ναι! είμαι ένας υπάλληλος... ένας φτωχός υπάλληλος... παντρεμένος μάλιστα... Δεν είμαι τρελλός. Κύριε! όχι! Σῃς λέω όμως πως είμαι παντρεμένος με μία γυναίκα που αγαπάω και που αγαπό άκόμα ως τῃ σῃμερα... Ναι! σῃς τὀρκίζομαι, κύριε, πως την αγαπῶ... την αγαπῶ πολύ... αν και αυτή ἡ γυναίκα είναι άσημη... πολύ άσημη... 'Η άλλῃται είν' αυτή, έχω πόρτε, κύριε, την πιο άσημη γυναίκα του κόσμου... Τώρα βέβαια θά μου πῃτε... πῃς... την παντρεύτηκα, αφού ήταν τόσο άσημη... 'Α! αγαπήτῃ μου κύριε... Ναι! έχετε δικαιο! βέβαια πως την πόρτα... Γιατί... δεν έβρω... Μα μήπως όμως έβρι κανείς γιατί παντρεύτηκα, γιατί αγαπῶ, γιατί πάντα κανείς στον κόσμο αυτό και όχι κανένας, γιατί τέλος πάντων βρίσκονται κανείς σ' αυτή τῃ ζωῃ... όχι βέβαια... Κανείς δεν μπορεί να γνωρίσει τίποτα άπ' αυτό τῃ μυστήρια, ἔ...'

'Όταν λοιπόν την παντρεύτηκα αυτήν την γυναίκα κύριε μου, ένομιζα πως παντρεύομαι την πιο όμορφη από όλες τις γυναίκες του κόσμου... Αυστυχώς όμως αυτό τὀ άντικροπῶλημα τῃς πρώτης αγάπης κρινών φαινόται πολύ γρήγορα... Σῃμερα, κύριε μου, δεν βλέπω πῃ μισοτά μου παρά ένα πρόσωπο άσημο, φοβερό, αλιστρέλο και σῃς βεβαίω πως θά προτιμῶνα χίλιες φορές να γιτόμουν τρελλός γιν να μῃ τὀ ξαναδώ στο μάτι μου. Δεν άρχισα, σῃς βέβαια, δούλος να καταλάβω πως ἡ γυναίκα μου αυτή που πήρα, ήταν ἡ πιο άπῃσιος, ἡ πιο κακή γυναίκα που μπορούσα να συναντήσω από δρόμο τῃς ζωῃς μου...

Μόλις λίγες ἡμέρες πέρασαν μετά τὀ γάμο μας και ἡ γκρίνια άρχισε να μπαινώ άπότομα στο σπίτι, που έγω τὀ νόμιζα ως τῃ μοναδική φωλιά τῃς εστραίας μου... Κάθε ἡμέρα και πῃ κάλονικια, κάθε στιγμή και από μία σκηνή, και από ένα καυγά... άπ' αυτούς τούς γυναικίους καυγάδες... 'Η γυναίκα μου νόμιζε πως ἡμουν πλάσιος, ένώ έγω είμαι, όπως σῃς είπα και πριν, ένας άπλοος υπάλληλος, με δύο χιλιάδες δραχμῃς τόν μήνα... Και επειδή βέβαια δεν μπορούσα ν' άνταποκριθῶ στις τόσες τῃς ανάγκες, μ' έλεγε διαρκῶς φιλάργου και τοκογλόφο και συνεχῶς βοϊδῶριστε, γι' αυτήν την αἰτία — για τῃ χρήματα, καταλαβαίνετε : για τῃ χρήματα :... 'Ακατάληπτα μάλιστα πως μ' έλεβε.

— Εδώ ὁ άγνωστος στάθηκε λιγάκι, σκούησε με τὀ παντίλι του τὀ δρομένο μπιτόπι του και δατερα έξανολούθησε ζωηρότερα...

«Είμαι βέβαιος, όμως, πως μέσα σας θά με χοροιδεύτε, κύριε... ἔ : Ναι! τὀ ξέρω... Θῃ λέτε βέβαια, και δικαίως, πως δεν τῃν άφησα, πως δεν τῃν έγκατέλειπα, μῃ τέτοια γυναίκα... και μάλιστα πως... δεν τῃν σκότωσα άκόμα ἔ...'

'Α! μῃ, κύριε μου, αυτό είνε... 'Εδώ είνε ἄη ἡ αἰτία τῃς δυστυχίας μου... τῃς ὀδύνης μου, τῃς καταστροφῃς μου. Γιατί την αγαπῶ, σῃς λέω, κύριε... την αγαπῶ, την λατρεύω... 'Όσο βλέπω τῃν άσημία τῃς, την κακία τῃς, τῃν βαναυσότητά τῃς... τόσο περισσότερο την αγαπῶ, την λατρεύω, την λατρεύω...'

Γι' αυτό μάλιστα έσκέφτηκα να έγραψῶ περισσότερο, και τῃς ὀρες έστειλες άκόμα πῃς δεν έχω δουλειά στο ύπου

γείο, μόνο και μόνο για να μπορέσω έτσι, κερδίζοντας περισσότερα; να τῃς κάνω τῃ ζωῃ τῃς πιο άσπρη, πιο εύκολη, πιο εύχόριστη... Κι έτσι άρπαγῃτῃ μου νόμιζα, από την πολλή δουλειά, έβλεπα ἡμέρα με τῃν ἡμέρα τόν εαυτό μου να φθίνω, να λιώνω, έβλεπα τῃν ὀγεία μου να καταστρέφεται, πολλές φορές λιποθυμῶσα με τῃν πῃνα στο χέρι, και ὅμως — ἄλλο να τὀ πιστεύετε αυτό — ἄλλο, μῃ ὄλα, τῃ ξεχνῶσα, όταν το ίδιο βράδυ, ύπτιμα από τόσους κόπους, κατάφερα να τῃς άγοράσω ένα καινούργιο καπέλλο ἡ ένα νέο ἡμέρωμα και να τῃς τὀ δώσω έγω με τῃ χέρι μου... να τῃς τὀ προσφέρω ὁ ίδιος καλύτερονός τῃν στῃ μιλία... 'Ετσι είχαν τῃ πρόματα, κύριε μου, ως σήμερα τὀ βράδυ, που ὅπως πάντα, γράφα στο σπίτι μου νωρίς, για να ξεκουρασῶ από τούς κόπους τῃς ἡμέρας... 'Η γυναίκα μου μ' έδῃλθε στην πόρτα, μῃ σήμερα είχε φαινόται τῃ νερό τῃς, γιατί μόλις μ' άντικρισε μου φώναξε άσχημημια :

— 'Α! ἄφες... 'Εχεις χρήματα... κομῃδες τίποτα... 'Οχι... καλῃνῃθῃσαι... αἰτια... ὄχι λές : τὀλῃς ἄκου να μου λές ὄχι... Τότε τι ἄφες πάλι να γαῃρῃ ἔδω... ἔγω... ἔγω... τίλος χρήματα, χρήματα... Φεύγα... και να μῃ σῃ ξαναδώ πῃ νύχρησαι χωρίς χρήματα... ἄκου : Φεύγα!...

Και κολλῃσε τῃν πόρτα κατῃμουτα :
'Ο άγνωστος εδῶ στάθηκε πάλι για νῃ σκούησῃ ἡτα δαχρῃ που κόρησε άπ' τῃ μῃτια του. Σῃ λίγο έπανιέλοσε.

«Έτσι, κύριε μου, σ' αυτή τῃν δεινῃ κατῃμουτα βοϊδῃκα μόνος στο δρόμο μ' αυτόν τόν καιρό. 'Ηταν πῃ νύχτα και ἡ βροχή έπευτε σαρκαδία. Οι παγωμένες σταγόνες που πέφταν άπ' τόν αἰθῆρα σκούνο γλιστρούσαν, μ' ένα καιμονιμένο ἄκουρο, στο στυλιανό πεζοδρόμο έξω άπ' τὀ σπίτι μου... Τι κρύο! Τι άνεμος!... Θῃε μου! τι τῃχῃ! εἰπα μέσα μου... 'Ος τόσα θέλονται και μῃ, τῃριζε τῃν καρδιά μου και εἰληρα τὀ δρόμο περιπατῃοντας σῃ κάθε μου βῃμα, στροβιλῖοντας κάθε στιγμή στις προμετωπίδες τῃν καταστημάτων να μῃν πῃσω κάτω... Μῃ στήριχῃ μου φάνηκε πως θά λησποθήσομαι... Τόσο φρίωνα άναμμένος από τῃν ταραχῃ, από τῃν άγρομια και από τῃν ὀδύνη τῃς τῃχῃς μου, ὄστε, σῃς βεβαίω, πως δεν πιστευομῃσα πῃς ὄστε κρύο, ὄστε τῃ φοβερῃ ὀρρωσία που έκανε... ὄλα τῃραύσαν άπ' τὀ μυαλό μου... τὀ πασῃθῃν, τὀ παρῃν, τὀ λογία τῃς γυναικας μου, τ' αἰτία μου βοϊδῃζαν... Λιποθῃς : δεν άκούσα τίποτ' ὄλλο από τῃς τῃς : τις τελευταίες λέξεις τῃς που μου εἰπε κλείνοντας μου τῃν πόρτα πίσω τῃς... χρήματα, χρήματα ὄλλο χρήματα... 'Η τι διαβολεμένες λέξεις!...

'Η γυναίκα μου σ' ἔλεβε...

Τι στανῃτες κολλάβῃ!...

'Α! τῃρα καταλαβαίνω ἡτα μέσα μου και απῃθηκα στη γυναικί ἡνός δρόμου κάτω σ' ένα μονάρι...

'Α! ἔτσι... ναι! ἔτσι... Μόνο έτσι... Και άπ' τὀ μυαλό μου πέρισε πῃ φωνητῃ ἔδω...

'Ημέρα ἡ μάλλον θεμερῃκα πως χῃς τὀ πρωί μῃς είχε εἰπῃ ἡνός συνάδελός μου στο 'Υπουργείο πως σήμερα τὀ μεσημῃρι θῃ έπαινε άπ' τῃν τῃρῃζαν κρινῃτε χιλιάδες, τῃν πρώτη δῃσι τῃς κληρονομίας κλοπῃς θῃας τῃς... Και τόσα, είπα, δεν μου μῃνει παρά να πάω ἔκω... Κάθεται ἔδω κοντά... 'Ισα : να ὀελῃσῃ αυτός, να μου δῃση ὀλίγα χρήματα...

Και ἄφῃως διηδῃνω τῃ βῃματά μου πῃς τὀ σπίτι τῃς συνάδελφου μου. Σῃ πῃτε λεπτά τὀ άντίκρομα από μικροῃ... 'Ηταν τὀ δεικῃρο στη γυναικί του πρώτου δῃρμου πῃς ἔλεβε...

'Ενα ἄραξῃ που περνοῃσε τῃν στιγμή αὐτῃ άπ' ἔγω μου φῃτισε τόν αριθμῃ τῃς πόρτας του. Χωρεῃς τὀ κοιδοῖται και μου άνοίγουν. Μπαίω γρήγορα, ὀρῃνω τὀ καπέλλο μου στον διάδρομο και προχωρῃ...

Τόν βῃθηκα έτσι σῃν και σῃς ἡπιλομένο κοντά στο τζάκι του... 'Εκατῃ κοντά του... Τῃ μῃτια μου έλαμπαν και ἡ καρδιά μου χυποῃσε ὀλλοῃτα.

— Τι είνε μου λέει :... τι τῃχῃ... Τίποτα τῃς ἄπανάτω... 'Ετσι περνοῃσα και ἡρωα να σῃ ἔδω... και ἄρχισα γελῃοντας να τόν ὀρωπῃ για διάφορα ὀσημῃτα πράγματα, σχετικῶς με τῃν ὀρησία τῃς 'Υπουργείου μας...

'Εξῃωτα γινῃζοντας τῃ βῃματά μου πῃς ένα τῃρῃζακί τῃς τοσιλέτας τῃς συνάδελφου μου, που ήταν ἔκω κοντά μας, διακρίνω μέσα σ' ένα μισονιμένο σπυτῃρι τῃς ένα μῃσοσ ἄλο χαρτονομῃματα... Παρ' ὀλίγο να φωνάζῃ άπ' τῃν χροῃ μου... 'Όστε τὀ πῃρε, λοιπόν σῃφῃθηκα...

'Ελάνω από τὀ συρταράκι αυτό, στο μάρμαρο που σκέπαζε τὀ έπιπλο τῃς τοσιλέτας τὀ μάτι μου εἰδαν

βαρύνει και ένα θυρόρι... Τη στιγμή αυτή κάποια μουτική φωνή ήνος άλλου ανθρώπου αισθανθήκα να φωνάξει από μέσα μου... Και... δεν ξέρω... ούτε το πώς, ούτε το γιατί, ούτε τίποτα δεν ξέρω... Νά ! έτσι άποια αισθανθήκα μια ζαλάδα, ένα σύννεφο και μια άδελφή όρηή μέσα μου, μια όμοιή ζωής, ένα κέμα επιθυμίας...

Στην όμοια απομακρυστικά, τρέξω, αρπάξω το θυρόρι από χέρια μου, πέφτω μ' ένα πίδαγμα έλαίου στο ήλιο μου και τον αναποδογυρίζω κάτω από λάτωνα... Έκείνος κάτω πήγε να πη, να φωνάξει, μά έγω γρήγορα, σαν άστραυή, τον πιάνω απ' τον λαιμό και μ' ένα κερικό αγάλιασμα των χερσιών μου... με μια γερή και γρήγορη έρωση, το κόμω το κεφάλι πέρα και πέρα.

Ένα κέμα ήλο μάγου ζεστό πήμα ξεπύδησε και χόδησε από πάτωνα... Το σώμα έμεινε λιγότε από χέρια μου και επισητάρισε για μερικά δευτερόλεπτα... Ύστερα πάγωσε... Το κεφάλι του αναδύληρου μου που είχε κολήσει από πάτομα κοντά στο έπιπλα της τουσελίτας, με κοπιώδες τάρω με τό μάτια άνοιχτά !

Έτσι τότε, μόνας έλεόθερος μέσα από δωμάτιο, το ήλιο μου αυτό άνοιξε το σημάριό και έγρασε μέσα το χέρι μου... Χρόματα έβγα ! να ! χρώματα πολλά !... πολλά χρώματα !... Τριάντα χιλιάδες δεινά με τριάντα ολλάνια κλοστή...

Τό μάτια μου έλασαν... Έκείνη τό δέμα, τίσηξα από χέρια μου και τό έγρασε γρήγορα στη τοίχη... όστρα σούβλο πιάνει το κεφάλι το τυλίγει σε μια έφημερίδα, φέρει τό καπέλλο μου και βγαίνει απ' την πόρτα που ήν την άφρατα, που βγαίνει, και άνοχη !...

Ή βροχή άκούει έπειτα άνοχη όπως και πριν... Μόλις βγήκα αισθανθήκα πως ήν ήμια άδονατο να βολήσω και γι' αυτό πήγα ένα άμάρι...

Σ' δύο λεπτά έβγασα από σπίτι μου... Ή γυναικα πριν μόνόζει με κοπιώδες από τό βρομιά μου, γιατί μου φωνάξε ήλο μέσα...

— Δεν σου άνοιχες άν δεν έχεις φέρει χρώματα...

— Σου έφρα όσα χρώματα θέλω, της φωνάξα απ' έξω κερπώντας την άναυχή μου...

Ή πόρτα άνοιξε.

— Νά ! της φωνάξω μόλις περάω μέσα... Νά ! πώς, χρώμα, χρώμα, κερτά χιλιάδες, κίμα, κεφάλια σούβρα ό,τι θέλω, ό,τι επιθυμεί ή φρεξή σου...

Και της πέταξε από πόδια της το δέμα με τό χαρτονομίσματα μαζί με τό κατακτωμένο κεφάλι του αναδύληρου μου που έφραγοντας από την έφημερίδα που τό είχε κολήσει, κόλησε ός τό πόδια της γενάτο κίμα...

Μα φωνή... ένα απομακρικό γυναικείο άχ ! και τίποτ' άλλο δεν άκούσα ε' άκούσα κέμα, γιατί έλκισα γρήγορα την πόρτα του σπιτιού μου κι' έφρα σαν τρελλός...

Έδώ ό άγνωστός άφρα άνέλασε βιθιά, σημάρισε λιγότε κοπιώδοντάς με ίκετιστικά...

— Και τάρω, που είπι σε ήρω... είμαι εδώ, στο σπίτι σου, κερπικά σου. Μήρα στο πρώτο κέμα που βρήκα φέρνοντας ό,τι τη γυναικα σου... Έτσι ήθελα να τάρω να ήδω για να τάρω τα είπώ, να τάρω τό έρωσελογητό ό,τι, με όλα...

— Μα ήρω, το είπα σατηράντας... ήρω... τί τ... Σόν τί έίτε ήν κερπώ ήρω να σου κίμα...

— Δεν ξέρω... με άπύτηρα ό βένος... τίποτα ίπος... Μόνο θέλω να σου πύτε ένα κέρμα. Μα ήρω ήρω θέλω να σου κίμα, κερπώ μου, μα ήρω ήρω... Αν έμεινα καλά που τον σάτωνα : ή...

Σατήρημα μου στιγμή τί πύλα να τάρω άκάντηρα, άλλ' ό βένος με άκούσε βαρύνει έρωτάς μου :

— Αν είμαι τρελλός κέμα... Πιστέφωτό το αυτό...

Και πριν προτάσει άκου να τάρω δέμα κερπώ άπύτηρη, τον βάλω έμεινα να σηκάνεται κερπικά, να φρεξή το καπέλλο του και να γάνεται πίσω από την ίδια πόρτα που είχε κερπώ ολίρω στο σπίτι μου χωρίς ούτε να με χρωτίση...

La tête coupée (autre version en grec)

ΣΕΝΑ ΔΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΟΚΤΑΒΙΟΥ ΜΙΡΜΠΩ

Η ΤΡΑΓΩΔΙΑ ΤΟΥ ΖΩΓΡΑΦΟΥ

Έγινα πάλι να επισκεφθώ το φίλο μου Ζωγράφο Φίλιππο Γαρσοσό, έναν ψηλό, αδύνατο και γλυκό άνθρωπο, με πρόσωπο λυπημένο κι' άβυσσινό από τις ρυτίδες. 'Ο Γαρσοσό ήταν κοινός και το ελάττωμά του μετά τον έκανε αδέξιο, λίγο νεοπαύλο και δειλό. 'Από τη ζωή του δεν ήξερα τίποτε, εκτός του ότι ήταν παντρεμένος κι' ότι δεν έζωεσε μαζί με τη γυναίκα του.

— Όταν ήμουν μέσα στο άτελει του, ο Γαρσοσό έγραφε τότες μπρός σ' ένα μεγάλο πίνακά του.

— Μην το κερτάς! μου είπε κοκκινίζοντας. Είναι τόσο άσχημος!

— Γιατί άσχημος!... του απάντησα. 'Ανεπαιστώσις...

— Ω! μη μου κάνεις κομμάλιμένα, σός παρακαλώ. Ξέρω... Ξέρω καλά ότι δεν είναι καλός ζωγράφος.

Και, αποθέτοντας τα πινέλλα του σ' ένα τραπέζι, εξακολούθησε:

— Και όμως δά ήθελα τόσο πολύ να είμαι και' ως ζωγράφος!...

Μά είμαι ένας δυστυχισμένος κοινός... Δεν άσπασα ούτε ότι τραγουδάει, ούτε ότι κλαίει... Δεν άσπασα τίποτε... 'Όλα γύρω μου είναι βουβά.

Κ' έπειτα... Είμαι τόσο δυστυχισμένος!... 'Ελάτε... Έξω να σός δείξω κάτι, κάτι που δεν το έχω δείξει σε κανένα...

Και τράβηξε στο βήδω το άτελει του, όπου οι πίνακες ήσαν αρραδιασμένοι ή ένας άκοντο στον άλλο. Πήρε έναν απ' αυτούς και, καθώς τον έστρώσε, μου είπε:

— Πολλές φορές θέλησα να κόψω αυτή την κλίωνα, γιατί με βασανίζει, με σκοτώνει... Χθές άσπασα, δεν ξέρω τι με συγκράτησε και δεν την κατίστρεφα...

— 'Αλλάθεια, πώς την βασάνει;

— Έγώ ήμουν γοητευμένος, θαμπεμένος, κατέλαττος. Τόσο, ώστε του άπάντησα ήλιθώς:

— Μά είναι δική σας αυτή η κλίωνα;

— Αυτό σός ξερναίτε;... Δεν είν' έτσι;

— Και είναι αυτός χαμογελώντας θλιβερός. Μά κι' έχω άποψη πώς μπόρεσα κι' έκανα ένα τέτοιο άριστόπνημα...

— Βλέπετε τι γράει, τι γράει, τι μάτια, τι σώμα!... Είν' η γυναίκα μου... Καταλαβαίνετε!...

Και, λέγοντας αυτό, άναλίθηκε σέ δάφουρα:

— Ω! κλαίει... είπα σέ λίγο... 'Ακούστε δ' μας για να καταλάβετε την άφορη των δακρυών μου... 'Ακούστε την ιστορία μου...

Και άρχισε να μου διηγείται:

— Η μητέρα μου ποτέ ήμουν χόρο ένα χρόνιο μετά το γάμο της, με άδύνατο με πολλές δυσκολίες, γιατί ήμουν από παιδί κακχακός.

Αυτή με πήγαινε μόνη της στο σχολείο, γιατί δεν ήθελε να μ' έμασθενθώ σέ κανένα... Δεν με άδινε να έχω συναναστροφές και έτσι, εκτός από τις ώρες του σχολείου, βρωμάδιον άδικώς κοντά της, πλάτρω και μ' έκανε λίγο άγριο και δειλό. 'Από παιδί, μου άρεσε να σχετάζω κι' η ζωγραφική μ' έθουσιάζε...

— Η μητέρα μου ποτέ ήθελε, εξ αίτιας της άγείας μου, να κάνει, μεγαλώνοντας, μία δουλειά ήσυχη και όχι κοινωρατική, εντάθισμε τις καλλιτεχνικές σ' αυτές; κλίσεις μου και έτσι έγινε ζωγράφος. 'Εξακολούθησα όστόσο και μεγάλος πειά να ζώ με τη μητέρα μου, ή όποια μ' εχάιδε και μ' περιποιόταν πάντα σαν ένα μικρό παινεγαλαμένο κοριτσάκι και ήμουν εύτυχισμένος κοντά της...

— Έπειδή δεν είπατε πλούσιος, κατορθώσα, με τό μέσον ενός βουλευτού, να διορισθώ καθηγητής της ζωγραφικής σέ κάποιο σχολείο. Και, όταν τελείωνε το μάθημά μου, πήγαινα κι' έπαιρνα τη μητέρα μου από τό σπίτι των φίλων μας Ροκτωρό, όπου συσβήζε να περνάη τη βραδιά της. 'Η ζωή κελόσε έτσι γλυκά, γαλήνια, γεμάτη ήλιθδες πρός το μέλλον, γιατί κανείς δεν άμφάβαλε τότε ότι γρήγορα θα γινόμουν μέγας καλλιτέχνης...

— Ένα χρόνιο μάλιστα, στο Σαλόνι, μου έδωσαν το δεύτερο βραβείο για τό έργο που είχα έφάσει. Αυτό ήταν για μένα και τη μητέρα μου μία μεγάλη χαρά, ένα συγκρόνω, στην οικογένεια Ροκτωρό, άρχισαν να μιλούν οσοιά για τό δόξα μου και την επιτυχία μου...

— Οκ καλοί αυτοί άνθρωποι είχαν μία κόρη, τη δεσποινίδα Κλοτίλδη, μία γοητευτική ξανθή παιδούλα, με χαμόγελο άγγελικό, τέλ' άσπασα αγαπούσα και την άσπασα, τότες άπ' την επιτυχία μου αυτή, παντρεύτηκα. 'Από τη στιγμή που ή Κλοτίλδη, ή τόσο όφραία, περκατέθηκε να γίνει σέξυός μου, έμεινα τοδ τόσο άσχημος, τοδ άίσιος μετεγχερόσοδ και κοινός, έννοιασά μου επτέγρια τόσο μεγάλη, και εντυπωσιάζη τόσο ζωστή, ώστε ή φτωχία μου μετρία προβήκε πώς θα τραλλάθω.

— Στο σημείο αυτό τό δάφουρα έπαιζον τό ζωγράφο και τόν έκαναν να σταματήση. 'Εμεινα,

μικροί, λεπτά σκουηλός κι' έπειτα εξακολούθησε:

— Εύθες μετά τό γάμο μου, προς μεγάλη θλίψη της μητέρας μου, την άφησα και πήγα να εγκατασταθώ μαζί με τη νέα μου οικογένεια.

— Άσπασε ήταν ή πρώτη δρος που μου έδωσαν οι Ροκτωρό και τόν άσπασον έχω δέχτηκα...

— Αν και ή γυναίκα μου, μου φερόταν πάντοτε με γλυκύτητα, γρήγορα όστόσο κατάλαβα ότι τό μόνο άσπασμα που της ένέπνεε ήταν μί' άκατανίκητη άπάχθεια. Τότε έχω, που ήμουν συνηθισμένος στή γλυκά χάδια της μητέρας μου, που ήμουν συνηθισμένος να ζώ μέσα στή στοργή και τό άσπασματα, έννοιασά μου άσέφρανη θλίψη και μία μεγάλη μοναξιά να με ζώνη. Μά έλεγα μέσα μου ότι γρήγορα, με την άγάπη μου και την άφορσίωσά μου, θα κατορθώνα να μού μείω στήν κλειστή για τη ζωρία μου καρδιά της γυναίκας μου. 'Ε τοματάξω κατέφεγα στήν τέχνη μου...

— 'Αλλόμωσα! γρήγορα κατέλαβα πώς δεν ήμουν καλλιτέχνης και ή παρατήρησις αυτή μ' έκανε διπλάσια δυστυχία. 'Επί πλέον, ή κόσμος είχε άρχισί να με ξεχνάη και οι πίνακές μου δεν πουλάοντοσαν πειά...

— 'Η άσημαρδές άλλοτε μολόταν για μένα, προσβέλοντας τό λαμόφο μου μέλλον, τότε έσώσπασαν... Και, αλλόμωσα! δεν ήμωσα πλούσιος... Έχω χάσει τη φαντασία μου, που ήταν αδύνατο άπ' μόνο να συλλάβω τίποτε, άλλ' ούτε να έκτελέσω... Μόλις έπαιρνα τό πινέλλο μου να ζωγράφο, τό χέρι μου στροκίον σαν να είχε πιάσει άγκυλωσά...

— 'Ημων κοινός και θέλησα να γίνω ζωγράφος!... Τι τραύλα!... Μήπως κι' η ζωγραφική δεν είναι μουσική, μά μουσική όρατή και άπτή; Και τί άλλο είναι ή φτώχη παρά ή θεία έννοχήσπασησ; τόν χωματόν και τόν σχηματόν!... Και ήμων κοινός!... 'Από τότε τό σπίτι μου έγινε για μένα μία κόλασος...

— Κάθε μέρα, κάθε ώρα, κάθε στιγμή άσπασα τις προσβολές, τις μομφές και τις άβιθες και άνανδρες κοροιδίες, της οικογενείας της γυναίκας μου, ή όποια δένοντες μου την Κλοτίλδη είχε πη: «Ένας ζωγράφος σημαίνει δόξα, πλούτο, επιτυχία... 'Ο δικός μας είναι κοινός, άσχημος, γελοίος... Μά τί σημασία έχει αυτό!... Μέσα σ' ένα χρόνιο θα είναι ένδοξος κι' έμεις! θ' άποχτήσουμε τό μπάροφ μας, θα γίνουμε πλούσιος και περκαίτητες. Θα έχουμε τις τοσαύτες μας και τ' άμάξια μας και θα δένουμε χορούς και συγκεντρώσεις... Μά κανένα απ' αυτά τό όφραία τους άνταρα, δεν είχε πραγματοποιηθώ. 'Αντί αυτών, άνεπαιστώσις, είχε σθή ή φτώχεια και ή άθλιότης...

— Έτσι ή ζωή μου έγινε ένα φοβερός μαρτύριο... 'Εκτός των προσβόλων και των ίβρεων, ή γυναίκα μου και οι δικοί της δεν μολόσαν για τίποτε άλλο παρά για τούς καλλιτέχνης που γινόντοσαν πλούσιος και ένδοξοι. 'Η γυναίκα μου μάλιστα μου φερόταν ποδ σκληρά απ' όλους. Μου μολόσε έπίτηδες, ποδ σιγά για μ' μην τόν άκούω και να την παρακαλώ να επαναλαβήν τό λόγια της. Και όσο αυτή με μεταχειρόταν έτσι, τόσο περισσότερο έχω την αγαπούσα. Ποτέ δεν μου έλεγε ένα γλυκό λόγο, ποτέ δεν μου άπρηθινε ένα χαμόγελο...

— Τό πρόσωπό της μαροστά μου ήμωε άπαθής σαν πέτρα... Τά μάτια ήσαν κενά και τό χέλι της χωρίς κομμά έμφραση...

— 'Ω, αν μπορούσα να δημοιοσγήσω τίποτε!... Μά όχι!... Είμαι άνάκωνος!... Δεν είμαι τίποτε!... Δεν άσπασίνομαι τίποτε, δεν βλέπω τίποτε!... Περκατέθησα να άποδώσω με τό χρομάτα, να δώσω μία μορφή σ' αυτή την δόνησά που με βασανίζει!... Μά δεν μπόρεσα... 'Εξη δλόκωσρα χρόνιο έμεινα μαζί με τη γυναίκα μου και, στή δίστασρα αυτό, τό δάφουρα μου δεν εστέ-γινωσαν ούτε μία μίρα... Και στή τέλος, εκείνη έφεγε, με άφρησε... Με άφρησε χωρίς να πη και λέξη σέ μένα που την ελάτρωσα... 'Ένα βράδυ, γυρίζοντας, βρήκα τό σπίτι άδισπανά! Ούτε ένα γραμματί της δεν μου είχε άφήσει για να μ' άποχωρητήση... Και εκείνη δεν έπιστρεψε ποτέ πειά... 'Εγκατέλειψε τότε κι' έχω με τη σικρά μου τό σπίτι και ξαναγίωσα κοντά στή φτωχία μου μετρία... Μά ή άγάπη της με καταδίωκε πάντα και μ' βασανίζει... Δεν κομώδωσα πειά... 'Οκώληρης τις νύχτες μου τις περναώ γυρίζοντας στους δρόμους σαν άδέσποτος σκυλός... Και όταν βλέπω κομμά γεννασία σκληρότητα να περνάη κοντά μου, τρέχω πίσω της νομίζοντας πώς είναι αυτή!...

— Και τί λογαράζετε να κάνετε τώρα; τόν ερώτησα.

— Τά μάτια του πήσαν τότε μία άλλόκοτη έμφραση έφρασησά, σέ-φθηκε μερικά λεπτά κι' έστρεφα έφρασίλε:

— Να την σκοτώσω, να την σκοτώσω, με την σκοτώσω!... Μά θα τό κάνω αυτό, όταν πεθάνη ή μητέρα μου... Γιατί, θα τό καταλαβαίνετε καλά, δεν μπορώ να προσθήσω στίς τόσες θλίψεις της άγίας αυτής γυναίκας και την δόνησά που δ' έχωσ; της είν' δολοφόνος.

Τά μάτια του πήσαν άλλόκοτη έμφραση, σέ-φθηκε μερικά λεπτά κι' έστρεφα έφρασίλε...

Τό πρόσωπό της μαροστά μου ήμωε άπαθής σαν πέτρα... Τά μάτια ήσαν κενά και τό χέλι της χωρίς κομμά έμφραση...

— 'Ω, αν μπορούσα να δημοιοσγήσω τίποτε!... Μά όχι!... Είμαι άνάκωνος!... Δεν είμαι τίποτε!... Δεν άσπασίνομαι τίποτε, δεν βλέπω τίποτε!... Περκατέθησα να άποδώσω με τό χρομάτα, να δώσω μία μορφή σ' αυτή την δόνησά που με βασανίζει!... Μά δεν μπόρεσα... 'Εξη δλόκωσρα χρόνιο έμεινα μαζί με τη γυναίκα μου και, στή δίστασρα αυτό, τό δάφουρα μου δεν εστέ-γινωσαν ούτε μία μίρα... Και στή τέλος, εκείνη έφεγε, με άφρησε... Με άφρησε χωρίς να πη και λέξη σέ μένα που την ελάτρωσα... 'Ένα βράδυ, γυρίζοντας, βρήκα τό σπίτι άδισπανά! Ούτε ένα γραμματί της δεν μου είχε άφήσει για να μ' άποχωρητήση... Και εκείνη δεν έπιστρεψε ποτέ πειά... 'Εγκατέλειψε τότε κι' έχω με τη σικρά μου τό σπίτι και ξαναγίωσα κοντά στή φτωχία μου μετρία... Μά ή άγάπη της με καταδίωκε πάντα και μ' βασανίζει... Δεν κομώδωσα πειά... 'Οκώληρης τις νύχτες μου τις περναώ γυρίζοντας στους δρόμους σαν άδέσποτος σκυλός... Και όταν βλέπω κομμά γεννασία σκληρότητα να περνάη κοντά μου, τρέχω πίσω της νομίζοντας πώς είναι αυτή!...

— Και τί λογαράζετε να κάνετε τώρα; τόν ερώτησα.

— Τά μάτια του πήσαν τότε μία άλλόκοτη έμφραση έφρασησά, σέ-φθηκε μερικά λεπτά κι' έστρεφα έφρασίλε:

— Να την σκοτώσω, να την σκοτώσω, με την σκοτώσω!... Μά θα τό κάνω αυτό, όταν πεθάνη ή μητέρα μου... Γιατί, θα τό καταλαβαίνετε καλά, δεν μπορώ να προσθήσω στίς τόσες θλίψεις της άγίας αυτής γυναίκας και την δόνησά που δ' έχωσ; της είν' δολοφόνος.

— Και τί λογαράζετε να κάνετε τώρα; τόν ερώτησα.

— Τά μάτια του πήσαν τότε μία άλλόκοτη έμφραση έφρασησά, σέ-φθηκε μερικά λεπτά κι' έστρεφα έφρασίλε:

— Να την σκοτώσω, να την σκοτώσω, με την σκοτώσω!... Μά θα τό κάνω αυτό, όταν πεθάνη ή μητέρα μου... Γιατί, θα τό καταλαβαίνετε καλά, δεν μπορώ να προσθήσω στίς τόσες θλίψεις της άγίας αυτής γυναίκας και την δόνησά που δ' έχωσ; της είν' δολοφόνος.

— Και τί λογαράζετε να κάνετε τώρα; τόν ερώτησα.

— Τά μάτια του πήσαν τότε μία άλλόκοτη έμφραση έφρασησά, σέ-φθηκε μερικά λεπτά κι' έστρεφα έφρασίλε:

— Να την σκοτώσω, να την σκοτώσω, με την σκοτώσω!... Μά θα τό κάνω αυτό, όταν πεθάνη ή μητέρα μου... Γιατί, θα τό καταλαβαίνετε καλά, δεν μπορώ να προσθήσω στίς τόσες θλίψεις της άγίας αυτής γυναίκας και την δόνησά που δ' έχωσ; της είν' δολοφόνος.

— Και τί λογαράζετε να κάνετε τώρα; τόν ερώτησα.

— Τά μάτια του πήσαν τότε μία άλλόκοτη έμφραση έφρασησά, σέ-φθηκε μερικά λεπτά κι' έστρεφα έφρασίλε:

— Να την σκοτώσω, να την σκοτώσω, με την σκοτώσω!... Μά θα τό κάνω αυτό, όταν πεθάνη ή μητέρα μου... Γιατί, θα τό καταλαβαίνετε καλά, δεν μπορώ να προσθήσω στίς τόσες θλίψεις της άγίας αυτής γυναίκας και την δόνησά που δ' έχωσ; της είν' δολοφόνος.

— Και τί λογαράζετε να κάνετε τώρα; τόν ερώτησα.

— Τά μάτια του πήσαν τότε μία άλλόκοτη έμφραση έφρασησά, σέ-φθηκε μερικά λεπτά κι' έστρεφα έφρασίλε:

— Να την σκοτώσω, να την σκοτώσω, με την σκοτώσω!... Μά θα τό κάνω αυτό, όταν πεθάνη ή μητέρα μου... Γιατί, θα τό καταλαβαίνετε καλά, δεν μπορώ να προσθήσω στίς τόσες θλίψεις της άγίας αυτής γυναίκας και την δόνησά που δ' έχωσ; της είν' δολοφόνος.

— Και τί λογαράζετε να κάνετε τώρα; τόν ερώτησα.

— Τά μάτια του πήσαν τότε μία άλλόκοτη έμφραση έφρασησά, σέ-φθηκε μερικά λεπτά κι' έστρεφα έφρασίλε:

— Να την σκοτώσω, να την σκοτώσω, με την σκοτώσω!... Μά θα τό κάνω αυτό, όταν πεθάνη ή μητέρα μου... Γιατί, θα τό καταλαβαίνετε καλά, δεν μπορώ να προσθήσω στίς τόσες θλίψεις της άγίας αυτής γυναίκας και την δόνησά που δ' έχωσ; της είν' δολοφόνος.

— Και τί λογαράζετε να κάνετε τώρα; τόν ερώτησα.

— Τά μάτια του πήσαν τότε μία άλλόκοτη έμφραση έφρασησά, σέ-φθηκε μερικά λεπτά κι' έστρεφα έφρασίλε:

— Να την σκοτώσω, να την σκοτώσω, με την σκοτώσω!... Μά θα τό κάνω αυτό, όταν πεθάνη ή μητέρα μου... Γιατί, θα τό καταλαβαίνετε καλά, δεν μπορώ να προσθήσω στίς τόσες θλίψεις της άγίας αυτής γυναίκας και την δόνησά που δ' έχωσ; της είν' δολοφόνος.

— Και τί λογαράζετε να κάνετε τώρα; τόν ερώτησα.

— Τά μάτια του πήσαν τότε μία άλλόκοτη έμφραση έφρασησά, σέ-φθηκε μερικά λεπτά κι' έστρεφα έφρασίλε:

— Να την σκοτώσω, να την σκοτώσω, με την σκοτώσω!... Μά θα τό κάνω αυτό, όταν πεθάνη ή μητέρα μου... Γιατί, θα τό καταλαβαίνετε καλά, δεν μπορώ να προσθήσω στίς τόσες θλίψεις της άγίας αυτής γυναίκας και την δόνησά που δ' έχωσ; της είν' δολοφόνος.

— Και τί λογαράζετε να κάνετε τώρα; τόν ερώτησα.

Le pauvre sourd in Gil Blas 7-6-1887

Ο ΚΩΦΟΣ

υπό Octave Mirbeau.

Χθές έπεσε κέφθη τον ζωγράφον Φίλιππον Γρασσώ, ύψηλόν, ισχνόν και ήπιον άνθρωπον, με πρόσωπον ώχρον και έρρυτιδωμένον. 'Ο Γρασσώ είνε κωφός και ή έλλειψις αύτη τον καθιστά αδέξιον, όλίγον τι αίσχυντηλόν και πολύ συνεσταλμένον.

Τόν είχον συναντήση ένίοτε, τό έσπέρας, παρά τινι τών φίλων μου και αϊφνηδία τις συμπάθεια με είλωσε προς αυτόν. Τόν άφιναν μόνον, διότι ήτο σκυθρωπός και ώμίλει όλίγον. Σιωπηλός πάντοτε έν μέσφ τής γενικής εύθυμίας, ήτις τόν περιστοίχιζεν, εφαινετο μηδέν έννοών και διώκων ένειρα διηνεκώς φεύγοντα. Περί του βίου του ουδέν άλλο μοι ήτο γνωστόν εί μη ότι ήτο νομφευμένος, ότι δέν συνέζη μετά τής γυναίκος του και ότι έθεωρείτο πτωχός από χρήματα και από εύφυαν καλλιτεχνικήν.

"Ότε εισήλθον εις τό δωμάτιόν του, ό Γρασσώ ειργάζετο εις μίαν μεγάλην έλαιογραφίαν, καθισμένος επί ύψηλού τινος θρανίου.

— „Μη κυττάζετε“, μοι είπεν έρυθριών . . . „μη κυττάζετε τό έργον μου . . . είνε πολύ άσχημο . . .“

— „Πώς; άσχημο;“ τώ άπήνησα, „ . . . αλλά . . .“

— „Ω! μη μου κάνετε κομπλιμέντα, σάς παρακαλώ . . . Ήεύρω, Ήεύρω, άφητε! . . .“

'Ο Γρασσώ κατέβη από του ύψηλού θρανίου, επί του όποιου ήτο σκαλωμένος ως πτηνόν, απέθηκε τό πυξίον και τους χρωστήρας του επί τής τραπέζης, και είπεν άναστενάξας:

— „Επεθύμουν, έντούτοις, πολύ! . . . Άλλά έχω τό δυστύχημα να ήμαι κωφός! . . . Δέν ακούω ουτε τραγούδια ουτε κλάψες· δέν ακούω τίποτε . . . Πέριξ μου, τά πάντα είναι βωβά. 'Η φτεροϋγες δέν έχουν άνατριχίλα, ό άνεμος δέν έχει παράπονα, ή φωνάις δέν έχουν μουσική . . . Τά πάντα γενώνονται, κινούνται και αποθνήσκουσιν έν τή αιωνία σιγή . . . Και έπειτα! . . . Είμαι τόσον δυστυχής . . . Έλάτε να ιδήτε, θα σάς δείξω κάτι τί . . . κάτι τί τό όποιον δέν έδειξα ακόμη 'σε κανένα.“

'Επήγεν εις τό βάθος του έργαστηρίου του, όπου ήσαν κατά σειράν τοποθετημένοι αι εικόνες του, ή μία επί τής άλλης. Έλαβε μίαν εξ αυτών, απέτινάξεν άπ' αύτης τον κονιορτόν και την έτοποθέτησεν επί ένός ξυλίνου λευκού ύποβάθρου.

— „Πολλές φορές ήθ-έλησα να την κάσω“, είπε στενάζων, „διότι με βασανίζει, με φονεύει . . . Και χθές μάλιστα, δέν είξούρω τί μ' έκράτησε . . . ναι, άν είξούρετε πόσον άνόητος είμαι! . . . Είλικρινώς, πώς εύρίσκετε αύτην την εικόνα;“

"Ημην καταγοητευμένος, εκθαμβος, εκπληκτος. 'Ο θαυμασμός μου εκάρφωνε τά χείλη. Με ύφος ήλιθιον τον ήρώτησα:

— „Είνε 'δικό σας έργο, αυτό;“

'Ο Γρασσώ έμειδίασε μελαγχολικώς.

— „Σάς εκπλήττει, δέν είν' έτσι; Αυτό με εκπλήττει κ' έμέ . . . Τί να σάς ειπώ! . . . Ναι, ήτο μία ώρα εκείνη, φεύ, ή μόνη ώρα καθ' όλον μου τον βίον! . . . Ίδετε αυτά τά μάτια, αυτά τά χείλη, αυτό τό χέρι, αυτό τό μπράτσο, αυτό τό θαυμάσιον κρέας . . . Είνε ή γυναίκα μου, έννοείτε;“

'Ο δυστυχής κωφός, έστις από τινων στιγμών επίνετο προσπαθών να συγκρατήση τά δάκρυα, έπεσεν επί μιās καθήλας, και στηρίζας τους άγκώνας επί των γονάτων του εκρυψε τό πρόσωπον εις τάς χείρας του και εξερράγη εις δάκρυα και λυγμούς.

'Αφ' ου παρήλθεν ή κρίσις, αισθανθείς αποτόμως μεταμέλειαν, με ήρώτησεν, όλίγον αίσχυντηλώς και σχεδόν ίκετευτικώς:

„Είμαι άνόητος, δέν είν' έτσι; . . . σάς φαίνομαι άνόητος; . . . Και έν τούτοις έχω μεγάλην επιθυμίαν να άδειάσω επί τέλους μιá φορά την καρδιά μου . . . Άλλά θα σά είνε βαρετό, να σάς διηγηθώ αυτά τά πράγματα! . . .“

Τόν ενεδάρρυνα φιλοφρόνως να μοι εμπιστευθή τό μυστικόν του, και ιδού τί μου είπε, με φωνήν τεθλιμμένην;

* * *

— „Δέν είνε όμως ενδιαφέρον . . . 'Η μήτηρ μου, χήρα μετά ένός έτους ύπανδρείαν, με ανέθρεψε με πολλούς κόπους και βάσανα, διότι ήμουν πάντοτε φιλάσθενος. 'Όταν εφθάσα εις την ήλικίαν να πηγαίνω εις τό σχολείον, αύτη ή μήτηρ μου με ώδήγει εκεί, διότι δέν ήθελε να με εμπιστευθή εις κανένα. Αυτό με κατέστησεν όλίγον τι άγριον και δειλόν. Προσθέσατε ότι ήμουν κωφός και άσχημος και θα έννοήσετε ότι εις τό σχολείον, ένεκα τής συνεσταλμένης

καὶ βελτῆς συμπεριφορᾶς μου, ἡναγκαζόμενη νὰ ὑποφέρω ὄλων τὰς ὕβρεις καὶ τὰ σκώμματα Ναι, πολλές φορές μὲ ἔδειραν οἱ συμμαθηταὶ μου, σὰς διαβεβαίω . . . Πολὺ μικρὸς ἀκόμη, ἡγάπων ἐπαθῶς τὸ ἰχνογραφεῖν ἢ ζωγραφικὴν δὲ μὲ ἐνέβαλλεν εἰς ἄκρον ἐνθουσιασμόν Ἡ μήτηρ μου, ἐπιθυμοῦσα νὰ λάβω, ἕνεκα τῆς ἀσθενοῦς μου κρᾶσεως, ἤσυχον καὶ ἀκοπον δευτῆρθευμα, ἐνεθάρρυνε τὴν ἔμφρον κλίσιν τῶν παιδικῶν ἐτῶν μου. Ἐσχον διδασκάλους ἔγεινα δεκτὸς εἰς τὴν Σχολὴν τῶν Ὁραίων Τεχνῶν, ἐροίτησα εἰς τινὰ ἐργαστήρια ζωγράφων· ἐργαζόμην μετὰ ἐνθέρμου ζήλου. Ἐξηκολούθησα νὰ ζῶ πλησίον τῆς μητρός μου, ἢ ὅποια μὲ ἐπεριποιεῖτο καὶ μὲ περιεβαλλε μετ' ἀκρας στοργῆς καὶ τρυφερότητος ὡς νὰ ἦμην μικρὸν κοράσιον, καὶ ἤμην εὐτυχῆς, μὴ ἀσθανόμενος καμμίαν ἀνάγκην ἐξωτερικῆς ἐλευθερίας καὶ μὴ ἔχον κανένα πρόωρον πόθον πρὸς τὰς ἡδονὰς καὶ διασκεδάσεις . . . Ἐπειδὴ δὲν ἤμεθα πλούσιοι, κατώρθωσα, διὰ ζένης προστάσιος, νὰ λάβω μίαν θέσιν εἰς διδασκαλίαν τῆς ἰχνογραφίας εἰς ἓν κυριακὸν σχολεῖον. Πολλάκις λοιπόν, ὅταν ἐτελείονα τὰ μαθήματά μου, ἐπήγγαυα νὰ εὐρῶ τὴν μητέρα μου, ἢ ὅποια ἐπενοῦσε ἐν μέρας τῆς ἐσπέρας εἰς τινὰ οικογενεῖαν ὑπαλλήλων, τὴν οικογένειαν τῶν Ῥαβυρῶν, τῶν μόνων φίλων τοῦς ὁποίους εἶχαμεν. Τοιοῦτοτρόπως ὁ βίος ἔρε γλυκὺς καὶ ἡρεμὸς, ὄλις ἐξωραϊζόμενος ὑπὸ τῶν ἐλπίδων μελλούσης ἐπιτυχίας, διότι πάντες εἶχον τὴν πεποιθῆσιν ὅτι θὰ ἐγινόμην μέγας καλλιτέχνης.

Ἐν ἐκ τῶν ἐτῶν ἐκείνων, ἐν τῇ καλλιτεχνικῇ Ἐκθέσει, μοὶ ἀπενεμίσθη δεύτερον παράσημον. Ἡ ἐπιτυχία ἐκείνη ἔφερε μεγάλην χαρὰν, καὶ ἐν τῇ οικογενείᾳ τῶν Ῥαβυρῶν ἔγεινε πολὺς καὶ σπουδαῖος λόγος περὶ τῆς δόξης καὶ τῆς εὐτυχίας μου. Αὐτοὶ οἱ καλοὶ ἄνθρωποι εἶχον μίαν θυγατέρα, τὴν δεσποινίδα Κλοτίλδην, ὠραιότατην κόρην ζαυθῆν, μὲ μειδίαιμα ἀγγελικόν, τὴν ὅποιαν ἡγάθησα καὶ τὴν ὅποιαν — ἐνομφεῖσθην. Ἡ συγκρατῆσις τῆς ὠραίας δεσποινίδος νὰ γένη σὺζυγὸς μου, ἐμοῦ τοῦ τεθλιμμένου, τοῦ ἀσχήμου, τοῦ ἀσθενοῦς, μὲ ἐνέβαλλεν εἰς τοσοῦτον ἄπειρον καὶ ἀκράτητον χαρὰν, τοσοῦτο βυθίσαν καὶ ζωηρὰν εὐγνωμοσύνην, ὥστε ἡ πτωχὴ μου μήτηρ ἐπροβήθη μὴ πως τρελλαθῶ . . .

Τὴν στιγμὴν ταύτην τὰ δάκρυα τὸν ἐπνίξαν. Ὁ Γρασοῦ ἔμεινεν ἐπὶ τινὰς στιγμὰς σιωπηλός, καὶ εἶτα ἔξηκολούθησε:

* * *

Σὰς διηγοῦμαι ὅλ' αὐτά, ὀλίγον τι ἀσυνάρτητα, . . . μὲ συγχωρεῖτε . . . Πρὸς μεγάλην θλίψιν τῆς μητρός μου, μετόφησα εἰς τὴν κατοικίαν τῆς νέας μου οικογενείας. Ἀλλὰ τισούτος ἦτο ὁ πρῶτος ὄρας, ὅστις μοὶ ἐπεβλήθη ὑπὸ τῶν Ῥαβυρῶν καὶ τὸν ὁποῖον ἐγὼ παρεδέχθην. Ἡ σὺζυγὸς μου εἰ καὶ ἐφαίνετο πάντοτε γλυκεῖα, ἐνόησα ὅμως μετ' οὐ κολὸν ὅτι δὲν ἠσθάνετο ἀγάπην πρὸς ἐμὲ . . . καὶ μάλιστα, ὅτι ἐπένευον εἰς αὐτὴν ἀκατανίκητόν τινα ἀποστροφὴν. Καὶ ἐγὼ, συναισθημένος εἰς τὰς βασιλικὰς θωπείας τῆς μητρός μου, συνειδημένος πρὸ πάντων εἰς τὸ νὰ ζῶ ἐξ ἀσθημάτων ἀγάπης καὶ τρυφερότητος, ἠσθάνθην ἐγκάρδιον θλίψιν καὶ συναίσθημά τι ἀπομονώσεως . . . Ἀλλὰ παρηγόρουσ ἐμαυτὸν μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι διὰ τῆς πολλῆς μου τρυφερότητος, διὰ τῆς ἀκρας μου εὐπειθείας καὶ ἀφροσύσεως θὰ εἰσέδωον ποτὲ εἰς τὴν καρδίαν ἐκείνην ἥτις ἔμενε κλειστὴ εἰς τὰς λατρείας μου . . . Κατέφυγον πρὸς τὴν τέχνην μου . . . Πλὴν φεῖ! δὲν ἤμην καλλιτέχνης· καὶ ἂν ἐγνώριζετε, τί πόνον μοὶ προῦξένησεν ἢ ἐπίγνωσις αὐτῆς τῆς ἀνικανότητός μου! . . . Πρὸς τοῦτους, ἢ ἐπιτυχία μου ἔκαμε στάσιν· αἱ εἰκόνες μου

δὲν ἐπωλοῦντο πλέον· καὶ δὲν ἤμεθα πλούσιοι. Αἱ ἐφημερίδες, αἱ ὅποια πρότερον ἔγραφον περὶ ἐμοῦ, ὡς νεανίου ἔχοντος λαμπρὸν μέλλον, οὐδεμίαν πλέον μνείαν ἐποιούντο τοῦ ὀνόματός μου. Ἄλλως τε, ἐφαίνετο ὅτι ἡ φαντασία μου εἶχε παγώσῃ καὶ ἀποαρκεθῆ ὡς ἐν ἐγκεφάλῳ γέροντος. Μοὶ ἦτο ἀδύνατον νὰ συλλάβω, νὰ ἐκτελέσω, νὰ μεταφράσω οὐδὲ τὸ παραμικρόν. Καὶ τὸ χέρι μου ἀκόμα ἐπανόστουε ἐπάνω ἔσθ' ἐπὶ τῆς εἰκόνος . . . Ἡμουν κωφὸς καὶ ἤθελα νὰ γένω ζωγράφος! Τί τρελλα! Μήπως ἢ ζωγραφία δὲν εἶνε μουσικὴ, μουσικὴ ὁρατὴ καὶ φηλαρητή; Δὲν ὑπάρχει εἰς ὅλα τὰ πράγματα τοῦ κόσμου ἡχητικὴ τῆς δόναμις, τῆς ὁποίας τὴν ἁρμονίαν δὲν δύνανται οἱ ὀφθαλμοὶ μόνον νὰ ἐξαγάγωσιν; Καὶ τί ἄλλο βλέπομεν ἐν τῇ φύσει εἰ μὴ τὴν μεγαλοπρεπῆ ἁρμονίαν τῶν σχημάτων καὶ τῶν χρωμάτων; . . . Τότε λοιπόν, ἢ καρδία μου ἔγενε τάρταρος. Ὅλας τὰς ἡμέρας, ὄλας τὰς ὥρας, ὄλας τὰς στιγμὰς, ἔπρεπε νὰ ὑποφέρω ὄλας τὰς περιφρονήσεις, ὄλα τὰ πεισμάτα, ὄλα τὰ χαμηρῆ καὶ ἀνανδρα περὰγματα αὐτῆς τῆς οικογενείας, τῆς ὁποίας δὲν εἰμποροῦσα νὰ πραγματοποιήσω τὰ κενόδοξα ὄνειρα, τοὺς σήμερον μετὰ κινεῖας ἀνακείας ὁμιλοῦσμένους πόθους, τῆς ὁποίας εἶχον καταστρέψῃ ὄλας τὰς προσδοκίας. Αὐτοὶ οἱ καλοὶ ἄνθρωποι εἶχον κἀμὴ τὴν ἐξῆς σέψιν: Ἐνας ζωγράφος, εἶνε ἢ εὐτυχία! ὅταν ἀποκτήσῃ φήμην, εἶνε ἢ δόξα τῆς οικογενείας μας . . . Ὁ ἰδικὸς μας εἶνε κωφός, γελῶσος καὶ ἀσχημὸς, τί παρᾶσαι! Ἐντὸς ἐνὸς ἔτους θὰ ἐγώμω κ' ἐμαῖς τὸ καλὰτι μας, θὰ ἤμεθα πλούσιοι, θὰ μᾶς ζηλεύουν, θὰ μᾶς ζητοῦν . . . Καὶ ἢ τσαλᾶτες, καὶ ἢ ἀμαῆες, καὶ οἱ χοροὶ, καὶ ὅλη αὐτὴ ἢ χαϊδευτικὴ ματαιότης, ἢ ὅποια περιστοιχίζει τὰ περίφημα ὀνόματα, ὄλα αὐτὰ θὰ εἶναι ἴδικά μας! . . . Καὶ αἰφνης οὐδὲ ἐν ἐκ τῶν χρυσῶν αὐτῶν ὀνείρων εἶδον πραγματοποιούμενον. Ἀπ' ἐναντίας, ἤλθον ἢ πένια καὶ ἢ στέρσις . . . Ὁ βίος μου ἦτο ἀποτρόπαιος κόλασις . . . Μὲ τοὺς ἀνυποστάτους ἐκτραχόμενους πόθους, μὲ τὰς μοιρὰς, αἰτίνας μοῦ ἐξέδερν τὰς σάρκας ὡς κτυπήματα μάστιγος, ἢ ὀμίλια των ἀστρέφετο πάντοτε περὶ εὐφραδίας καλλιτέχνης ἀνοφουμένους, περὶ ὀνόματι ὀση-περὶ αὐξανομένης φήμης, περὶ πλουτιζόμενης ζωγράφου οἱ ὅποιοι ἔκαμναν κρότον. Εἰς τὰς διηγήσεις ταύτας, ἐξογκουμένως μὲ ὄλας τὰς ὑπερβολὰς προστύχου Ζηλοτυπίας, ἢ σὺζυγὸς μου ἐδεικνύετο ὄλον ἐσκληροτέρα πρὸς ἐμὲ, Μόλις καὶ μετὰ βίας ἀπεκρίνετο εἰς τὰς ἐρωτήσεις, τὰς ὁποίας τῇ ἀπηύθονον. Μοὶ ὀμίλει δὲ σιγὰ, ὅπως μὲ ἀναγκάζῃ νὰ ἐπαναλαμβάνω τὰς ἐρωτήσεις μου, διὰ νὰ μοὶ κενεῖται μᾶλλον ἐπισπῆθῃ τὴν δυστυχίαν μου . . . Καὶ ὄση ἐσκληροτέρα ἐφέρετο πρὸς ἐμὲ, τόσο περισσότερο νῆξανε ὁ πρὸς αὐτὴν ἔρωσ μου . . . Πόσα ἔκαμα διὰ νὰ τὴν κάμψω εἰς οἶκτον, πόσας ταπεινώσεις καὶ ἐξευτελισμοὺς ὑπέφερα ἀγογγύστως, πόσας ἐκείας . . . Ἄχ, δὲν δύνασθε νὰ φαντασθῆτε . . . Οὐδέποτε ἐν μειδίαιμα . . . Πάντοτε, πάντοτε ἀνάλγητον, λίθινον πρόσωπον! . . . Εἶδατε ποτὲ τὴν Σφύγγα, τοῦ μεγάλου ἀγαματοποιοῦ Ῥαδίνου; . . . καὶ γνωρίζετε ἀλγεϊνότερον καὶ σπαρκατικώτερον ποίημα; . . . Μὲ τὸ πρόσωπον ἀνεξιλώτον, καὶ ἀπελπιστικῶς ὄραλον, ἢ γυνὴ εἶνε τετρακμήνη εἰς αἰθίον φυγὴν . . . ἀνὰ ποίας ἐκτάσεις μυστηρίου! . . . Ἐπὶ τοῦ σώματος αὐτῆς, ἀπαστρέπτοντες πάσας τῆς καλλονῆς τὰς λαμπρότητας, ἐπὶ τοῦ σώματος αὐτῆς μὲ τὴν ἐξαισίαν τῆς σαρκὸς ἀνθρώπινα, συστρέφεται σπαρασσόμενον τὸ σῶμα τοῦ ἀνδρός Οἱ βραχιόνες αὐτοῦ προσπαθοῦσι νὰ περισφίγγωσι μέλος τι τῆς οὐρανίας καλλονῆς, νὰ σταματήσωσι τὴν ἀτελεύτητον φυγὴν . . .

Ἄλλ' εἰς μάτην . . . Ἡ γυνὴ ἀκολουθεῖ τὴν πορείαν αὐτῆς ἀνοικτιρμόνως. Τὸ πρόσωπόν της δὲν θὰ μεταστραφῆ ποτὲ οὐδ' ἐπὶ μίαν μόνην στιγμὴν πρὸς τὸν ἄνδρα, ὅστις κλαίει καὶ καθικτεύεται· ποτέ, ποτὲ δὲν θὰ σταθῆ. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει εἰς ἐμὲ καὶ εἰς αὐτήν. Ἡ σύζυγός μου ὑπῆρξεν ἡ γυνὴ ἐκεῖνη, καὶ ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ἦμην ἐγώ! Ἄ! ἐὰν τοῦλάχιστον εἴμποροῦσα ν' ἀφαιροῦθ' ἐν τῇ τέχνῃ μου! . . . Ἄν εἴμποροῦσα νὰ δημιουργήσω κἀτι τί! Ἄλλ' ὄχι! . . . Δὲν εἶμαι τίποτε! . . . δὲν ἀκούω τίποτε, δὲν βλέπω τίποτε . . . Εἶμαι κωφός! . . . Ἀδύτην τὴν θλίψιν, ἡ ὁποία μὲ τρώγει, ἐδοκίμασα εἰς μάτην νὰ τὴν πείσω, νὰ ἐξαγάγω ἐξ αὐτῆς μίαν κραυγὴν, ἕνα τύπον . . . Καὶ δὲν τὸ κατέρθωσα! . . . Ἐπὶ ἐξ ἑτη, ἐπέρασα τὰς νύκτας μου, πλησίον της, μὲ τὴν κεφαλὴν κεκαλυμμένην ὑπὸ τὸ ἐράπλωμα, σπαρασσόμενος ὑπὸ λύσσης, κατακίπων τὰ δάκρυά μου . . . Κ' ἔπειτα, ἔφυγε, μ' ἐγκατέλειπε . . . Μ' ἐγκατέλειπε χωρὶς νὰ μοῦ εἰπῆ μίαν λέξιν . . . Μίαν ἐσπέραν, εὐρῆκα τὸ σπῆτι ἀδειακό . . . Δὲν μοῦ ἄφησε οὔτε ἕνα γράμμα, τίποτε, τίποτε, τὸ

ὁποῖον νὰ μοῦ δεικνῆ εἰδὸς τι ἀποχαιρετισμοῦ! . . . Δὲν ἐξῆν᾿ ἄλλο . . . Ἐφογα κ' ἐγὼ ἀπ' αὐτὸ τὸ σπῆτι, καὶ ἐπέστρεψα εἰς τὴν πτωχὴν μου μητέρα . . . Ἄλλ' ὁ ἔρωσ μὲ καταδιώκει καὶ μὲ βασανίζει . . . Δὲν κοιμῶμαι πλέον . . . Ὅλας τὰς νύκτας, τρέχω εἰς τοὺς δρόμους, ὡσὰν σκύλος περιπλανώμενος . . . Καὶ ὁσάκις διακρίνω, διὰ μέσου κεκλεισμένων δικτυωτῶν παραθυροφύλλων, μικρὰς δεσφίδας φωτός, διαγραφάσας τὴν φεύγουσαν σκιὰν γυναικός, αἰσθάνομαι σκληρὰν μακαριότητα, λέγων: „Ἰσως εἶνε αὐτή!“

— „Καὶ τί σκοπεύετε νὰ κάμετε;“ τὸν ἠρώτησα.

Οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ κωφοῦ ἔλαβον ἀφῆνης παράδοξόν τινα ἔκφρασιν ἐξάφνης· καὶ μὲ φωνὴν βιαστικὴν, ἀδιάφθωτον, σγεδὸν κωμικὴν, ἀνέκραξε:

— „Νὰ τὴν φονεύσω, νὰ τὴν φονεύσω, νὰ τὴν φονεύσω! . . . Ὡ! ναί, νὰ τὴν φονεύσω! . . . Ἄλλ' ὅταν ἀποθάνῃ ἡ μήτηρ μου. Διότι, ἐννοεῖτε, ὅτι δὲν θέλω νὰ προσενηθῶ εἰς τὴν ἀγίαν γυναῖκα αὐτὴν τὴν θλίψιν, νὰ ἔχη οὖν δολοφόνον . . . Περιμένω!“

Le pauvre sourd (autre version en grec)

ΜΙΑ ΤΟΥΦΕΚΙΑ ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΣΚΟΤΑΔΙ

Ο σπίτι όπου μένει ο Πολωνός εινε πάνω στο δρόμο, κοντά στο δάσος. Εινε ένα τρι-σάβλιο καλύδι, με μισογκρεμισμένους τοίχους. Ή άχυροσκέπη του, σε πολλές μεριές έχει δουλιάζει. Ειν' έτοιμη να πέση και τ'ε ραπισμένα της δοκάρια φαίνονται σαρακα-ραγωμένα. Μπροστά στο σπίτι βρίσκεται ένα μικρό περιβολάκι όπου φυτρώνουν ελεύθερα τ' άγρια χόρτα, φραγμένο από τ'ε ρειπωμένα ξύλινα κάγκελλά του. Τ'ε καλοκαίρι, μερικί ήλιοι σηκώνουν πάνω από τ'ε χόρτα, πρὸς τὸ φῶς, τ'ε χρυσοκτρι-στραγγυλά λουλούδια τους. Όταν περνάτε στο δρόμο, μπροστά απ' αυτό το σπίτι, σὰς χτυπάει μιά δυσάρεστη μπόρα, μιά μουρ-διά άκαθαροίας και ασπίλας. Από τ'ε τέσσερα παιδιά που υ-λιόντουσαν άλλοτε, σάν τ'ε σπουλήκια μέσα σε κεινή τ'ε δρωμά, τ'ε τρία πέθαναν, σε μιά επιδημία διφθερίτιδος και τὸ τελευταίο δέν βρίσκεται ποτέ του εκεί. . . Γυρίζει στους δρόμους τ'ες πολυ-τείας, πάνω στα πεζοδρόμια, κλέβοντας όταν μπορεί ν' άρπάξη κάτι και ζητιανεύοντας. Τ'ε νύχτα μοναχά γυρνάει στο σπίτι ο-ταν ή τάσες του εινε άδειασέες. Τρώει τότε άγριο ξύλο. Όταν όμως άκουμπάει πάνω στο τραπέζι, δ.τι μπόρεσε ν' άρπάξη, άν-τικρύζει τὸ ένθαρρυντικό, άπαισιο, μιά πάντα θουδὸ χαϊμόλεο τῶν γονέων του.

Οι διαβάτες φεύγουν μακριά απ' αυτό το σπίτι, που τ'ε πα-ραθύρια του, όταν σκοτεινιάσει, λάμπουν, μέσα στη νύχτα σάν μάτια φωνῆ..

Καθωμένος στο κατώφλι του σπιτιού αυτού ο Πολωνός φιά-νει, άμυλητος και σκυθρωπός, σκούπες από σημύδα, για τ'ε θε-σουργιατή αγορά. Δουλεύει άνδρεχτα. Ειν' ένας άντρας κοπό-ντροπος, με τετραγώνους ώμους, γερός και πολύ εικίητος σάν άνιρμι. Από τὸ πρόσωπό του, ολόκληρο σγεδόν σκεπασμένο από τ'ε κόκκινα γένεια του, δέν φαίνονται παρά δύο μάτια, με παράξενη άγρια λάμψη, ινάτια δρυσου, και δυο ουδοῖνα που άδάσκασα σαλεύουν, όπως τὸ κυνηγόσκυλλου, όταν μυρίζεται τὸ κυνήγι στον άέρα που άνσταταίνει..

Ή γυναίκα του Πολωνού, ψηλή, κοκκαλιάρια, ζαρωμένη, πλέ-κει πανέκια από λυγαριά, μέσα στο σπίτι.. Δέν μπορεί κανείς να τ'ην δῆ, αλλά μαστεῖται τὸ σουβλερό πρόσωπό της και τὸ θι-γαρο κορμί της μέσα στο μισοσκόταδο τ'ες άπορίας έκείνης κα-τοικίας. Λέει δέν θύαζον κ' οι δυο τους. Κάπου-κάπου σπασμα-τούνε τ'ε δουλειά τους. Κ' ή σιωπή τῶν δυο αυτῶν πλασμάτων έ-χει κάτι τὸ διατριχιαστικό, τὸ τρομαδ.

Περνοῦνε άξερνα φασισοί από τὸ σπίτι.. Πετοῦνε φασισοί πάνω από τὸ δρόμο.. Ο Πολωνός τούς κτυπάει που πενοῦν, τούς κυτάει που πετοῦν.. Τ'ε μάτια του λαμπροκοῦνε πὸ πολ-υ, τ'ε ουδοῖνα του άνταναγίδουν πὸ γορνῆ. Ή κοκκιλόχρ-οσε δασέες τριχες του ποσοῦπου του άντανασάζονται.

Άξερνα, χωρίς κανεί να μωρή να πῆ από τὸν ερχότατε, παρουσιάστηκε πάνω στο δρόμο ένας δασοφύλακας, με τ'ην τῶνα στον ώμο κι' ένα σαβῆ από κρανήα στο χέρι. Σταύτασε μπροστά στα κάγκελλά. Τὸ πρόσωπό του εινε σκληρό, τὸ μου-νητάκι του δασαδ, τὸ δέρμα του ψημένο από τὸν άέρα. Δυο με-τ'ες πόντους γκέτιτες που ποσάει στα πόδια του. Μιά άρσπο-ρημένη άγντια του ήλιοι, κάνει να νυσάλιξη πάνω στο στήθος του ή άπασάλενια πλάκα, τ'ε σαμάτι τ'ες έξουσίας του.

—“Εί Πολωνέ!.. φωνάζει.

“Ο Πολωνός άνασηκώνει δρ-γὰ τὸ δασομάλλο κεφάλι του πρὸς τὸν δασοφύλακα, αλλά δέν του δίνει καμμιάν άπόκρι-σι. Τ'ε μάτια του, που τόσο λά-μπασε λίγο π'όν, λες κι' έ-πῆσαν μουσιδῆς. Μόλις θά μισοσπίτε κανεί να διακίνη τὸρα τὸ θολὸ τους φέγγος ά-νάμωσ' από τὸ άσπαστο π'όγω-να του προσώπου του. Τ'ε ου-δοῖνα του έπαιραν ν' άνιγα-κλέψου.

—“Εί Πολωνέ!.. ζαναφωνά-ζει ὁ φύλακας, κουφῆθηκες;.. Δέν μ' άκούς;..

Τότε, με δυσκολία συγκρα-τῶντας τ'ε λύσσα του, ὁ Πο-λωνός άποκρίθηκε:

—Δέν εἶμαι διόλου κουσῶς και σ' άκούω.. Τράβη τὸ δρὸ-μο σου.. Δέν έχωμε τίποτα να ποῦμε οι δυο μας.

“Ο φύλακας κτριώνει και κ' έ-κανε ένα μοφασούδ.

—Απενατίσε. Εχουμε να μι-λήσουμε, του εἶπε. Δέν έρχο-

μαι σάν εχθρός..

“Ο Πολωνός σήκωσε τὸρα ψηλά τὸ κεφάλι: —Τράβη, σου εἶπα, τὸ δρόμο σου, φωνάζει σκληρά. “Αμε στο καλό.. Δέν έχεις καμμιά δουλειά εδῶ.. “Α!.. Τὸ κατάλαβες; Και ζαναπάσε τ'ε δουλειά του, ενῶ από τὸ θάθος του σπιτιού, μιά άγριωμένη γυναίκα κεία φωνῆ, στράγγιλιζε:

—Δέν άκούς, που σου λένε να πῆς στη δουλειά σου, παληάν-θρωπε!

“Ο φύλακας έπιμένει και θέλει να μπῆ μὲσ' από τ'ε κάγκελλα, από ένα χάλασμα. “Ο Πολωνός όμως σηκώνεται ὀρθιος, κάνει ένα πῆδημα, κατά πάνω του, και με μιά φωνική λάμψη στα μά-τια, φωνάζει:

—Σου απαγορεύω να μπῆς στο σπίτι μου!.. Πρόσεξε καλά!.. “Αν μπῆς.. να μη με λένε Πολωνό, μα τὸ θεό.. αν δέν σου σπῶσο τὸ κεφάλι!..

Κ' ή φωνή τ'ες γυναίκας έπαύλασε, μέσα στο μισοσκόταδο του σπιτιού:

—Δόστου!.. Σπάστου τὸ κεφάλι!.. —Καλά, λοιπόν! “Ακουσε με.. προτάσε ὁ φύλακας άναση-κόνοντας τούς ώμους.. Εἶσε πάλι τ'ες πατημασιές σου μέσα στο δάσος χτες τ'ε νύχτα.

—Λες ψέμματα!..

—Από πὸυ έκοφες αυτὸ τὸ σκουπόχορτο;..

—Νά μη σε μέλλει εἶσενα.. Τόκομα απ' όπου μου άρέσει..

—Καλά!.. Δέν σ' έπισσα και μισοσεῖς να λές δ.τι θέλεις. Δέν πρόκειται όμως τὸρα γι' αυτὸ. Θέλεις να πουλήσης τὸ σπίτι σου;

—Τὸ σπίτι μου;.. οβρλιαξε ὁ Πολωνός.

—Ναι, τὸ σπίτι σου. Σὸ δίνουμε γίλια φράγκα.

—“Α! δ!.. Σῆς ένοχλει, σῆνα και τὸν κολασμένο φῆντη σου τὸ σπίτι μου!.. “Ακουσε με λοιπόν, μιά για πάντα: και τρακό-σιες γιλιδες αν μοῦδινες, πάλι θά σοῦλεγα δχι!

—Εἶνε ή τελευταία σου λέξι;

—Ναι! Ή τελευταία!..

—Πολύ καλά. Σ'ε προσιποῦ μωναγὰ πὸς σε παρακολο-υθῶ.

—Σῆς έχω γραμμένους στα παλιά μου τ'ε παπούτα, άκούς; Και σῆνα και κείνον που σε στέλνει!.. Και νῶ σε προσιποῦ πὸς θῶνομε κακὰ ξεμπερδευματα.. “Ακούς εκεί! Νά έμπο-ρίζου ενῶ σταγὸ άνθρωπο να ενάλη τὸ ψωμί του!.. Σ'ε άνθ-θεις!..

Κι' έπειτα ποδοθεσε άπότομα:

—Γιατί, μαρέ, σκότωσε τὸ σκυλλί μου;

—Γιατί κυνηγῶσε τὸν πασινοῦς, άπάντας ή σῆλεκες.

—Λες ψέμματα.. Και τις τσιτ'ι σου τις κόττες, γιατί τ'ε σκό-τωσε κι' αυτῆς;.. Μήπως κι' σῆτε κυνηγῶσανε τὸ πουλιά;

—Σκαλιζανε τ'ε φυτῶρια.. κάσανε ζημιές.

—Και γιατί εἶθαες και μ' εἶωσαν από τὸν πύργο;.. Μήπως δέν εἶθαες με τὸν ιδρωτα μου τὸ ψωμί μου;..

—Γιατί να θύαγινε κρυφὰ κυνήγι τις νύχτες;

—Λες ψέμματα! Λες ψέμματα!

Μέσα στο σκοτάδι του σπιτιού, ή φωνή τ'ες γυναίκας άκουγό-τανε δλο και πὸς μακασμένη, ύστερ' από καθῆ άπάντησι τὸ φύλακα:

—Παληάνθρωπε! Βρωμόσκυλλο!.. Φωνῆ!..

“Ο φύλακας όμως δέν σκοπιζόταν διόλου.

—Φυλάξου καλά, Πολωνέ! μουρμούρισε άπειλητικά. Γιατί αὐ-τ'ή τ'ε φορά τ'ην έχεις άσκημά..

—Καλύτερα θά κάνης να φυ-λάγεσαι οῦ, που εἶς αιτία σου πεινάει ή φτωχολογιά.. “Ετσι κι' άλλοῖως, φοφῶμε από τ'ην πείνα.. Δέν μῆς άφήσατε τί-ποτα.. Μαύρισε τὸ μάτι μου πειά..

Τότε ὁ φύλακας άποκρίθηκε ἤσυχα:

—Δέν σε φοβῶμαι. Οὔτε και σῆθηκα κακὸς μαζὸ σου. Νά που και τῶσα σε ποσιποῦδ. Κάνε λοιπόν τὸ λογαριασμό σου.. “Εγὼ φεύγω..

Κι' άνασηκώνοντας στον άμο του τ'ε γκαμάτι ταῦτα, πήδησε ελαφρὸς από δρόμο κι' έφυγε χωρίς να γυρισῆ να δῆ, πίσω του.

“Ο ήλιος εἶχε δύσει, γάθηε πίσω από τις σκοτεινότερες, πυ-κνῆς τούπες του δάσους.

“Ο Πολωνός ζαναπάσε τ'ε δουλειά του, παραγωμένος:

—Φτῶνε πειά!.. ψιθύριζε. Πα-ράνινε τὸ πῶδημα.. “Ετσι κι' (Ή συνέχεια εις τ'ην σελ.462)

άλλοιώς φοβόμ'ε από τήν πείναι!...

Νύχτωσε δώτελα. 'Ο Πολωνός μπήκε στο σπίτι του. Τό έρ-
μάρι ήταν άδειο, δίχως φωμί. Κ' οί δυό τους, ή ψηλή, κοκκα-
λιάρα γυναίκα κι' ό κοντόχοντρος άντρας, έστεκαν τώρα εκεί,
μέσα στο σκοτάδι, σιωπηλοί.

"Άξασα ή γυναίκα το Πολωνού μούγγρισε:
-Άκου νά σού πώ ή...
-Τι είνε; ρώτησε εκείνος.
-Δέν έχει φεγγάρι άπόψε.
-Ναι!... Δέν έχει... 'Η νύχτα θά είνε σκοτεινή.
-Αλλάς όμως θά παραμονεύη, σάν τό χάρο, ανάμεσ' από τά
δέντρα...
-Και δέξασα...
-Τότε λοιπόν...

Κ' ή γυναίκα, ψάχνοντας γύρω, άνασήκωσε μιά πέτρα κάτω
άπ' τό τζάκι μιά μεγάλη πέτρα. Έχωσε θαθενά τό χέρι της μέ-
σα στην τρύπα πού παρουσιάστηκε κι' έβγαλε από κεί μέσα ένα
τουφέκι. Τό σκούπισε κατόπιν προσεχτικά, δοκίμασε τή σκασιδά-
λη και μέ σιγανή, θραυχή φωνή ψιθύρισε:
-Τότε λοιπόν...άν έχης καρδιά... θά πιάς νά τόν βρης και...
-Δώσε μου έδώ ή μουρμούρισε ό άντρας... Έτσι κι' άλλοιώς
φοβόμ'ε από τήν πείνα...
Και σέ λίγο βγήκε από τό σπίτι. Ήταν νύχτα, νύχτα θεοσκό-
τεινη, πίσσα. 'Ο Πολωνός στάθηκε μιά στιγμή κι' άφουγκράστη-
κε. 'Ησυχία στο δρόμο... Ούτε άμάξι, ούτε περπατησιές, τίπο-
τα... Προχώρησε λιγάκι και ξαναστάθηκε... Άφουγκράστηκε
πάλι. 'Ησυχία... 'Ησυχία...

Πέρα πολύ μακριά, άκουγόταν μοναχά τό τραγοῦδι τής κου-
κουθιάς, μέσα στην άπόλυτη σιωπή, πένθιμος προάγγελος
τοῦ θανάτου...

'Ο Πολωνός σύρθηκε μπρός σάν τό άνάιμι πού διαβαίει αίμα...
Πήγαινε ίσα στο κακό, στο έγκλημα. Τό τουφέκι τοῦκαιγε τά
γέλια...

.....

Μισή ώρα πέρασε...
Κι' άξασα ένας πυροβολισμός άκούστηκε. Ένας πυροβολι-
σμός θαρός, υπόκωφος, τρομερός μέσα στή νύχτα.
Κι' έπειτα ή σιωπή. 'Η μαύρη σιωπή τοῦ θανάτου... Τίποτε
άλλο πιά...

Le Polonais in Le Journal 13-1-1895

Η ΑΠΛΕΣ ΨΥΧΕΣ

Αν έμαθε ο έφημέριος πως ο κ. Ρουβέν, που μόλις πρό δύο ημερών είχε πέσει στο κρεβάτι, ήταν πολύ άσχημα, έτρεξε κοντά του. Μάλιστα μπόρεσε να κρατήσει τη συγκίνησή του και τα δάκρυα που ξεχειλίζουν στα μάτια του, όταν ή άποροφαμένη από τη λύπη της γρηά υπηρέτρια τον έμασε στην κάμαρα του άρρώστου. Σκούπισε γρήγορα τα δάκρυά του και καταβάλλοντας έξαιρετική προσπάθεια, έδωσε στην ταραχμένη του φυσιογνωμία μίαν έκφραση σχεδόν χαρούμενη.

Ο κ. Ρουβέν, πολύ άρχος, πολύ άδύνατος, με τα ρουθούνια μισοκλεισμένα, γιομάτος κόμπους ιδρώτα στο μέτωπο, άναπαύοταν στο κρεβάτι του. Τα χέρια του φαχούλεσαν τα σεντόνια, μα χωρίς άπότομους συσπάσεις κι' άπό το λαϊμό του έβγαυνε κι' άνάλαφρη πνοή, που δεν έμοιαζε διόλου με όδοντρού ρόγγο. Δεν φαινόταν να ύποψέται. Η άγνοία δεν παραμόρφωνε κανένα άπό τα χαρακτηριστικά του που είχαν άπομείνει γαληνεμένα. Ο θάνατος του άρχότανε σαν ύπνος.

Άπό τ' άνοιχτά προς τον κήπο παράθυρα έμπαυνε ο βραδυτός άέρας μαζί με τ' άρωματα των λουλουδιών, κι' έκει κάτω, κάτω άπό τους λόφους που χανόντουσαν μέσα εις μίαν χρυσομένη καταχιά, ένας μεγάλος ούρανος ήηρος, ένας μεγάλος ούρανος γλυκύτατος κι' ένα γαλάζιο μαργαρωμένο χέριμα, άποτελούσε το φόντο αυτού του τρομερού και άσπρηφού δράματος του θανάτου.

Ο έφημέριος πλησίασε στο κρεβάτι, περιπατώντας στην άκρη των ποδιών. Του φάνηκε πως είδε μίαν άνησυχία να περνά μέσα μάτια του έτοιμοθανάτου, τα έφραγματικά κορφομένα άπό τον του. Τότε έγειρε προς ατόν και του είπε:

— Δεν ήρθα γι' αυτό που νομίζεις... Δεν ήρθα με την ιδιότητά μου ως ιερέως... Σεβάστρια πάντοτε τη ζωή σου... Έσο ήσυχος φίλε μου... Κοιμήσου χωρίς τον φόβο το δικό μου...

Ύστερα, με πιο τρυφερότερη φωνή, που ή συγκίνηση την παραμόρφωνε, επρόσθεσε:

— Έρχομαι σε φίλος να σου πω το τελευταίο χάλκι, το τελευταίο κι' αδελφικό χάλκι!

Έπληξε τρυφερά το χέρι του έτοιμοθανάτου, που άρχισε πάλι να παύνη, το έσφιξε κι' έγκραψε δάκτυλα, κι' είπε ακόμα:

— Ήρθα άκόμα να σε ρωτήσω αν ήχεις να μου έμπιστευθής καρμιά ιδιαιτέρη παραγγελία. Όλες ή θελήσεις σου, φίλε μου, θα έκτελεστούν πιστά, κι' ελάθειο, όσοεσδήποτε και να είναι! Σου το άσέβηρομαι!

Ο κ. Ρουβέν, κι' εν άσπαρες βλέμμα, έδωσε το χεράκι που ήταν στον τοίχο, μεταξύ των δύο παραθύρων. Τα χείλη του άνοσταύτην τόσο άδύνατα που ο παπάς μάλλον έάντικειμε παρά άκουσε της έξης λέξεως, έλαφρής είνωμα πνοή πολύ μαζουνη:

— Αύριο!... Έκεί... γιά όσα... ένα γράμμα... Έδωχαριτώ!

— Καλά, έκαμε κι' έπιστομήματα ο παπάς. Και, όα να όρακιότανε, έτσιάκι τη φωνή:

— Όποιοςδύποτε και να είναι.

Ο έφημέριος έκαυσε σε μιά πολυθρόνα, κοντά στο προσκεφάλι του άγονάτου, κρατώντας το παγωμένο του χέρι μέσα στο δικό του κι' έμεινε έκει, πολύ, χωρίς να λήη λέξη, άκίνητος και περιήλιος. Συλλογιότανε την έξαιρετικά και σχεδόν θαυμαστή οικιότητα που είχε ή ζωή του κ. Ρουβέν, την άπέραντη κι' έφραγματικά έλεημοσύνη του που έδωσε άπό την πείνα τόσους δυστυχούς και τους έκανε να γνωρίσουν τη χαρά της ζωής, τη γλυκύτητα του να είναι κανείς καλός. Συλλογιότανε πρό πάντων αυτών την εδωγ γελική του, μαρσι να πη κανείς, ικανότητα, που είχε να έπαναφέρει στον καλό δούλο της άποκλανημένες ψυχές και της φτωχές διαφθαρωμένες άποφύξεις, χωρίς ποτέ να προστρέξη στην κατηγορία της έκκλησίας, που της ένόμαζε έπικίνδυνες, και μάλιστα. Με ένταλως άνθρωπινα μέσα κατεπαύσε κι' μιση, έδάμασε τα έγκλήματα, κι' έδωκεν άπ' τους άνθρώπους της άκοιλίας. Δε μεταγαριότανε παρά αυτή τη δύναμη, την μισσηγάμη και άγνή, στην όποια τίποτα δεν άντιστέκεται, όσα άπειθόνται όσως πορεύει: την άγάπη!

Ο καλός έφημέριος συλλογιότανε πως αυτή ή κληρονομία των άγαθοεργών, που ο κ. Ρουβέν ήθελε να του άφ'σχη, θα ήταν πολύ βαρειά γι' αυτόν.

— Ναι! ναι!... Είναι πολύ βαρύν αυτό γιά μένα!... Δε θα μπορούσε ποτέ να είμαι σαν κι' αυτόν, έλεγε στον εαυτό του. Κι' όμως έγω έχω τη βοήθεια του Θεού κι' όλην των άρίων της Έκκλησίας!... Άχ, ο Θεός δεν είναι ίσως, το πέν!... Χρειάζεται κι' ο τρόπος! Και να, έγω δεν έχω αυτό τον τρόπο...

Ένώ είχε παραδοθή σ' αυτές της τρυφερές άμφιβολίες, ήθελε το βράδυ κι' ύστερα ή νύχτα. Η γρηά υπηρέτρια άναψε ένα καντήλι που έραβε μέσα την κάμαρη το πένθιμο φως του κι' ύστερα άκούμπησε στην πλάτη της πολυθρόνας που έκαθόταν ο έφημέριος κι'

εδάκασε τα χείλη της, γιά να μη ξεσπάσει σε λυγμούς. Μιά όμορφη καινούργια, μα λευκή όμορφή, ή όμορφή της φουτενής πλυνιότητας, άρχισε να άπλώνεται στο πρόσωπο του κ. Ρουβέν, που, έφ' όσον ή ζωή των έγκατέλειπε, εξαυλούτο, χωρίς να διατηρηθεί κατά τίποτε τ' άνθρώπιν, και μεταμορφωνότανε κι' έναν άεικράδη τρέπο, κάτω άπό τα δάχτυλα αυτού του μαγικού γλύπτου του θανάτου.

Έπειδή κι' άλλα καθήκοντα καλούσαν τον έφημέριο στην έκκλησία, μόλις έφτασε ή ώρα, σηκώθηκε, φίλησε κι' ελάθειο το μέτωπο του έτοιμοθανάτου, ήσυχος και βαθύ σαν τον ούρανο, και βγήκε άπό την κάμαρη όπου σε λίγη ώρα και μεγάλο, και σχεδόν θείο θα χανόντανε. Τότε, ή γρηά υπηρέτρια, που τον άδηγήσε ως τη σκάλα, έέσπασε στα κλάματα λέγοντας:

— Ένας άνθρωπος σαν κι' αυτόν!... Να πεθάνη χωρίς τον κλό Θεό!... Τι δυστυχία!

Μήν τον κρίνης! είπε ο έφημέριος σηκώνοντας το δάχτυλό του προς το άπειρον. Μήν τον κρίνης, άπόδ δεν τον κρίνει έγώ ο ίδιος, ούτε κι' ο Θεός που τα έξοια όλα, δεν θα τον κρίνη έκει άπάνω!... Είναι ένας άγιος!

Γρηόζοντας στο προσκεφάλι του έφημέριου, συλλογιότανε με το μυαλό του, γεμάτο άπό τους τρώους της άμφιβολίας:

— Έίησε μιά ύπεροχη ζωή, μα χωρίς το Θεό!... Πεθαίνει χωρίς το Θεό, είνωμια, σαν ένας άγιος! Θεό!... Είναι δυνατό να είναι άνοσηφής ο Θεός σε όποιον έχει μεγάλη συνείδηση!

Ο κ. Ρουβέν έσβησε το κεφάλι, την ίδια ώρα που έβρισαν και τ' άστρα.

Να τί έγραψε το χεράκι που ήγει την άλλη μέρα το κεφάλι ο έφημέριος μέσα στο γορταίο:

Ύψαχητέ μου φίλε, Έπαινω ό ένοσηφισμός μου να γίνη πολιτικός, χωρίς έκαύη ουσιαστική πικρή. Έίησε μακριά άπό το θόρυβο και θέλω να πεθάνω μέσα στη σιωπή θέλω πρό πάντων στην κηδεία μου να μην παρευρεθή ή Έκκλησία, με της διαταπώσεις της.

Με είχεις βοηθήσει είνωμια σε κάποια έργα όφελιμα γιά τους άνθρώπους, σου όφεινε τη φροντίδα να τ' άποτελειώσεις σύμφωνα με το πνεύμα της διαθήκης μου. Ύπολογίζω στην ανεξόθησσην κείνη σου, στη μεγάλη σου καρδιά που μου έγγυονόται γιά την έκκλησία της όστάτης μου αυτής θελήσεως και σ' είνωμιαστώ

Αυδοβήσιος Ρουβέν

Όταν τελείωσε το διάβασμα αυτής της τόπο σίνταξης και τόσο τρυφεράς έπιστολής, ο έφημέριος παράλασε. Δεν τό είχε κερφή αυτό! Όλα τα είχε σκεψή, εκτός αυτου! Αυτό δεν είχε φέσει ως το μυαλό του. Και όπως αυτό έπρεπε να είναι! Αυτός ο θάνατος ήτανε λογικός ύστερα άπό αυτή τη ζωή.

— Δεν μορσά! Όχι, όχι, δεν μπο, ό να συμμετάσχω σε μιά άνευλαβή πράξη, έλεγε μέσα του. Να φύγη άπό τον κόσμο τοτός ένας άνθρωπος, ένα πλάσμα του Θεού, μπροστά σ' έμένα τον άντισπώσο του Θεού, χωρίς μιά προσευχή, χωρίς ένα γαλάζιο, δεν είναι δυνατό, δεν είναι δυνατό να γίνη! Έπειτα, άξανα, θυμήθηκε τον όρανο του στο προσκεφάλι του έτοιμοθανάτου: «Όποιοςδύποτε και να είναι! να είχε όμοση. Θα παρόβανει λοιπόν τον όρανο του, θα γιότονε άτιμος! Γίησε στην έκκλησία, γονάτισε μπρός το ιερό κι' άπλωσε εις μιά έπαρακτική έκπαι τα χέρια του προς τον Έσταυρωμένο. Έμεινε έκει, προσευχόμενος, όρες όλόκληρες...

Την άλλη μέρα, πλήθος λαού μαυροφορεμένο είχε μοζιφετή έξω άπό το σπίτι του πεθαμένου.

Μέσα στο προστάλιμο, έν' άπό φίλετρο, σκεπασμένο με μαύρη τομά, χανόντανε μέσα στο σωρό των λουλουδιών και των στεφάνων. Όλα τα πρόσωπα έξέφραζαν την πιο ζωντανή θλίψη. Το πένθος δεν ήταν μόνο στα ρούχα, άλλα και σε όλην της καρδιάς. Άκούγε κανείς λυγμούς που έβρύωναν μες στα μαντήλια.

Άξανα, ένα πρόσωπο, παράξενος τυμμένο, φάνηκε στη μέση του έκκλητικού πλήθους. Δεν τό άναγνώρισαν άμέσως Φοροόχος μιά παλιά φρεναγέτα, που ζάρωνε στους άμους. Ένα παννέλινο πολύ κοντό και φθαρμένο κοματάκι γύρω άπό τα πόδια του. Το ψηλό του κεφάλι ήτανε κεντημένο άπό τον καιρό και θόριζε παλιές έσοχές και κακοταύρες.

— Ο κύριος Έφημέριος! Ο κύριος Έφημέριος!

Αυτή ή κραυγή διάσχιζε το πλήθος κι' έπανεγίρη άπό στόμα σε στόμα. Άμέσως ή έκκλησία μεταβλήθη σε θαυμασμό. Πισ' όλο το γελόιο του ντύσιμο, που τον έκανε σαν μεσσηά, ο έφημέριος φαινότανε όρατος, έσπρηόχος. Οι άδρες γυνάτοι συγκίνησι τον έκπληφισαν και του φιλούσαν τα χέρια. Η γυναίκες έκλαιγαν άπό τρυφερότητα.

— Ο κύριος Έφημέριος! Ο κύριος Έφημέριος. Κι' αυτός, κάπως στενωχηρωμένος μέσα σε τόσο κόσμο, υιθύριζε:

— "Άστε με!.. Άστε με!.. Δέν κάνω παρά τό καθή-όν μου!
 "Αποφασιστικά ὁ ἐφημέριος, μῆκες μπροστά ἐπὶ σινοδεία, πῶς
 ἀπὸ τό φέρτερο καί, μὲ τό κεφάλι γυμνόν, μὲ σταθερό κα' εὐγενικό
 βῆμα, διηύθυνε τήν κηδεία. Κηδεύειαν πολιτικὴν. Χωρίς πακάδες
 καὶ ψαλμούς. Κι' αὐτός ὁ ἴδιος φαινόνταν μὲ τὰ πολιτικά του σὺν
 ἑνος ἀπὸ ὁ πλῆθος.

Στό κοιμητήρι, ἐπροχώρησε πρὸς τὸν τάφο καὶ
 εἶπε :

— Ἀγαπητοὶ μου φίλοι, αὐτός πού κλαίμε
 ἠπώρησε ἕνας ἄνθρωπος... ἕνας μεγάλος ἄνθρωπος. Ἄς τιμή-
 σουμε τὴ μνήμη του κα' ἡς ἐμπνευστοῦμε ἀπὸ
 τῆς ἀρετῆς του... Ὑπῆρξε ἅγιος, σὺς τὸ ξανα-
 λέω.. Κι' ὁ Θεός, πού μ' ἀκούει, τὸ ξέρει, γιατί..
 ὁ Θεός, ἀγαπητοὶ μου φίλοι...

Συγκινημένος, ταραγμένος, μιλῶντας, στα-
 μάτησε κα' ἐπειδὴ δε μορφώθηκε νὰ βρῇ τὴ συνέ-
 χεια τῶν λόγων του, ἐτραύλισε :

— Γιατί ὁ Θεός τὴ ἐννοεῖ ὅλα.

Κι' ἀκουσίως, ἀπὸ συνήθεια, ἐκούνησε τὸ χέρι
 του πάνω ἀπὸ τὸ ἀνασκαμμένο χθῆμα, σὰ νὰ κρα-
 τῶσε τὸ λιβανιστήρι... Ο. ΜΙΡΜΙΤΩ

Les âmes simples in Le Journal 5-5-1895

Η ΓΡΗΛΑ-ΡΟΖΑ

ΡΗΛΑ Ρόζα την έλεγαν. Και ζούσε δλομόναχη, σ' ένα μικρό χωριό της 'Ιταλίας, όχι και πολύ μακριά από τή Ρώμη. Ο άντρας της είχε πεθάνει έδω και τριάντα χρόνια. Λίγα χρόνια αργότερα, ή κόρη της πέθανε κι αυτή άπ' ελώδεις πυρετούς. Ο γυιός της τήν είχε άρεισει κι' είχε άγκατασταθεί μακριά, στο Παρίσι. Είχε παντρευτεί εκεί κι' είχε κάνει παιδιά. Η μητέρα του είχε να λάβη γράμμα του έξη χρόνια και δέν ή-ξερε τί γινότανε.

Η γρηλά Ρόζα ήταν τώρα όξόντα χρονών. Άν και φοβόταν δέ τά ταξείδια, άν κι' είχε συνηθίσει παιά χωρίς τó γυιό της και δέν τή; κακοφαινότανε που δέν τόν είχε κοντά της, μιά μέρα, ά-ξαρνα, πεθόμης να τόν ξαναδθ, να γνωρίσθ τά έγγονάκια της, να μή πεθάνω, χωρίς να τó φιλήσω μιά φορά...

Δέν είχε παρδ λίγα λεπτά, που μόλις θά τής εφταναν γιά τó ταξείδι. Τάχε μαζέψι λίγα-λίγα, κενάρια τήν παντάρα, άπό τις έλεημοσύνης που τής δέναν οι παύ πονούφουι του χωριού. Γιατί ή γρηλά Ρόζα ήταν παιά άδύνατη, δέν μπορούσε να δουλέψη, και κάθε Κυριακή καθόταν άπεξω άπό τήν εκκλησία και ζητιάνευε.

Είχε άλφθεια βέβαια πώς ή γρηλά Ρόζα φοβ'τανε πολύ να δόση έξοι μονομιάς όλα της τά λεπτά, και να πάη καλά γυναικα, να βρθ τó γυιό της, που στο κάτω-κάτω δέν ήξερε καί καλά άν θά τόν εύρισκε εκεί που θά πήγαινε. Ή έπιθυμία όμως που είχε να τόν δθ, τής έγινε γρήγορα πόθος άκατανίκητος. Και ό πόθος αυτός νίκησε τέλος κάθε φόβο και κάθε δισταγμό. Είχε έξ άλλου και μιά άμυδρή, μιά κρυφή έλπίδα. Νόμιζε πώς ό γυιός της είχε ίσως κάνει λεφτά, κι' ότι θά περνούσε καλά μαζύ του. Έτσι σκέφτηκε ή γρηλά Ρόζα, κι' άποφάσισε να φύγθ. Άναψε λοιπόν ένα κερί, έκανε τó σταυρό της, παρακάλεσε τήν Παναγία να τή βοηθήσθ, κι' έφυγε άπ' τó χωριό με μιά κρυφή έλπίδα στην καρδιά.

Όταν με πολλά βάραινα, κουρασμένη και καταβεβλημένη άπ' τó μεγάλο ταξείδι, ή γρηλά Ρόζα βοή-κι' έαι τέλος τó παιδί της, ό γυιός της, πούχε να τή δθ είκοσι χρόνια, ότεσ κών τήν έγνωρίσει, και ή γρηλά μητέρα του άναγκάστηκε να τού πθ ποιά ή-τανε.

Άντί να χαρθ, να τήν άγκαλιάσθ και να τή φιλήσθ, όποις περιμέναε και φανταζόταν αυτή, ό γυιός της τήν βλαστήμησε άγρια :

— Και τί μορδες έδω να κάνης ; τή ρώτησε άπό-τομα.

— Νά σέ ιδω, παιδί μου, και να σέ φιλήσω, ά-ποκρίθηκε ή δύστυχη γρηλά.

— Καλά καθόσουνα και κάτω παληόγρηλα !... Τι σημάθηςες κι' ήρθες να κάνης έδω ; Νομίζεις πώς έχω ψωμί να σέ ταΐζω ; Δέν έχω τίποτα γιά σένα.

— Ό, παιδί μου... Δέν τρώω και πολύ έγώ. Τ' είν' αυτά που μου λές !... Και γιά να κοιμάμαι, μιά γάθα στή γωνιά με φάναι.

Ό γυιός της έμεινε μιά στιγμή σκεπτικός. Έπειτα ξανάρχισε να τήν βρθ :

— Όχι ! Νά πās άπό και πούρδες, δέν μπορούμε να σέ κρα-τίσουμε δώ. Τι θά σέ κάνουμε ;

— Παιδί μου ! Σέ παρακαλώ ! κλαύτηες ή γρηλά Ρόζα. Πώς να γυρίσω πίσω ; Τά λίγα λεπτά πούχα, τά ζόδεψα. Πού να πάω παιδί μου ;

— Νά πās στο δάσολο !... Νά φύγης !...

Τής γρηλάς τά μάτια δάκρυσαν.

— Παιδί μου, ξανάπνε. Τόσα χρόνια είχα να σέ δώ... Και μου μιλάς έτσι ;

— Τίποτα !... Πρέπει να φύγης...

— Θέλεις λοιπόν να πεθάνω στο δρόμο ; Πές μου θέλεις να πεθάνω ;

Κ' ή γρηλά μάνε σέκασε τó πρόσωπο με τήν ποδιά της κι' άρχισε να κλαίρ.

Τότε ό γυιός της σέφτηκε κάτω, μολάκωσε λίγο και τής είλε πού μαλακά :

— Άς είνε... Σέ βαστάω δώ... Θά κάνης όμως, δτι σου λέω...

— Ό, τι θέλεις, παιδί μου, δτι θέλεις...

— Θά δουλέψης ; να βγάλης τó ψωμί σου...

— Ό, πώς τó ήθελα παιδί μου, πώς τó ήθελα να δουλέψω. Μά δέν μπορώ, δέν έχω παιά δύναμη, δέ με βοηθοϋν τά χέρια μου. Είμαι γρηλά... Τι να κάνω ;

Ό γυιός της χαμογέλασε :

— Μά τί νόμισες, πās θά σέ βάλω να ξεφορτώνης καρδάρια... Θά κάνης, δτι κάνω γώ, δτι κάνης ή γυναίκα μου, δτι κάνουνε και τά παιδιά μου. Θά πηγαινης στα άιελιέ τών ζωγράφων και θά πούδης, να...

Η γρηλά Ρόζα δέν κατάλαβε τί τής έλεγε. Κι' ό γυιός της άναγκάστηκε να τής τó έξηγήσθ.

— Παναγιά Παρθένα ! εφώναξε μόλις κατάλαβε ή γρηλά. Έλα Χριστέ και Παναγία ! Θέλεις να εχθούμαι γυμνή μπροστά στους άντρες, έγώ που δέν μ' έχει δθ γυμνή κανένας στον κόσμο... Ούτε κι' ό πατέρας σου...

Ναι, ναί... σ' όρκίζομαι στον Τίμο Σταυρό ! Ούτε ό πατέρας σου... Τάλεγε αυτά κι' έκλαιγε πικρά.

Ό γυιός της έβαλε τά γέλια :

— Νό τα μας... Θάχουμε κι' αυτά τώρα... Τι ; Φοβάσαι να μή σκανθαλίση τó καλοτομάρο σου τούς τριούς ζωγράφους ; Κά, κά, κά...

— Παιδί μου, παιδί μου, τ' είν' αυτά που μου λές ; Είμαι πολύ γρηλά, παιδί μου ! Ποιός είν' αυτός που θά δελήσθ να με ζω-γραφίσθ ;

— Όσο γι' αυτό μή σκουίζεσαι. Ερίσκονται και ζωγράφοι που ζωγραφίζουνε γάρκα κορμά σαν τó δικό σου... Θί φροντίσω γιά τ' αυτό.

— Παιδί μου, ικ'τευσε ή γρηλά, δέν μπορώ να τó κάνω γιά αυτό. Ό, τι άλλο θέλεις ναί. Αυτό όμως, όχι. Σέ παρακαλώ...

Ό γυιός της θύμωσε. Σήκωσε τó χέρι του και τήν χτύπησε. Η γρηλά μάνε του έσαουξε πονεμένα. Και στο τέλος μή μπορώντας να κάμθ άλλοις έπεχώρησε.

Τήν μικρή αυτή ιστορία μετ' τή διηγήθηκε έδω και λίγες μέ-ρες ένας φίλος μου ζωγράφος που τήν είχε άκούσει άπ' τó στόμα της ίδιας τής δεστυχιωμένης αυτής γρηλάς...

Χτές, που πήγα να έπισκεψθ τó φίλο μου στο άιελιέ του, είδα, μόλις μπήκα μέσα, να πούδθ μπροστά του μιά γρηλά. Ήταν ή γρηλά Ρόζα :

Άκίνητη σαν άγαλμα, δλόγμηη, καθότανε σκυφτή, με τήν πλάτη καμπουριασμένη. Τó κεφάλι της, με τά άραιά άσπρα μαλ-λιά, άκουμπούσε στον ήλιο, και τó πρόσωπό της είχε μιά έκφραση λύλης και άπελπισίας, τήν έκφραση του άνθρώπου που σισθά-νεται τον έσχατο έξευτελισμό του...

Μιά μελαγχολία μ' έπιασε μόλις τήν είδα, μιά βα-ρειά και άπάνταστη μελαγχολία και χωρίς να τó καταλάβω, β-θίσηκα σέ σκέψεις. Κύνταζε τή γρηλά, και με κινταζε κι' αυτή. Με κινταζε έπίμονα με τά θολά της μάτια, με κινταζε παραξένα. Άξαφνα, είδα τά μάτια της να βουρκώνουν. Δυό μεγάλα δά-κρυα, δάκρυα πόνου και ντροπής, κυλίσανε στα κί-τρινα και ζαρωμένα μάγουλά της. Φτωχή μητέρα !... Φτωχή γρηλά !... Φτωχή γρηλά Ρόζα !...

Ο... ΦΟΝΗΑΣ !...

— 'Ω Θε μου ! 'Ω Θε μου ! Βοήθεια ! Βοήθεια !
 Αύτες ή φωνές άκουστηκαν άξαφνα να βγαίνουν άπ' τό σπίτι του κυρίου Ροντιγκέ. Κι' άμέσως σχεδόν ό κύριος Ροντιγκέ άνοιξε την έξαίρα και βγήκε έξω, μισοτυμμένος, ταραγμένος, με τό βλέμμα άπλανές. Σήκωνε τά χέρια ψηλά

και φώναζε :
 — 'Ω Θε μου ! 'Ω Θε μου ! Βοήθεια ! Βοήθεια !
 Οι γείτονες, άκουσαν τις φωνές και βγήκαν άπ' τά σπίτια τους να δουν τι τρέχει. Μόλις τόν είδαν σ' αυτά τά γάλια, τρώμαζαν. Τι είχε κι' έναν' έτσι, αυτός ό άνθρωπος, ό τόσο τακτικός και ήσυχός, που ζούσε δέκα χρόνια τώρα με την γυναίκα του στή μική κωμόπολι :

Πήγαν εύθως κοντά του και τόν περιτριγύρισαν.
 — 'Ω Θε μου ! 'Ω Θε μου ! Ξακολούθησε να φωνάζη ό Ροντιγκέ με άπελπισία, σηκώνοντας ψηλά τά χέρια.

Τότε μερικοί άπ' τους γειτόνους τόν ρώτησαν :
 — Τι τρέχει ; Τι έχετε, κύριε Ροντιγκέ ; Μιλήστε λοιπόν... Τι συμβαίνει :

Τού δυστυχισμένου όμως τούχε κακεί ή φωνή. Φαινότανε πως δέν μπορούσε να πη τίποσ' άλλο. Και ξαναέλαγε όλοένα :

— 'Ω Θε μου ! 'Ω Θε μου ! Βοήθεια ! 'Η γυναί... Βοήθεια ! Βοήθεια !

Οι γείτονες είχαν σαστίσει. Μά τι είχε πάθει λοιπόν ό δυστυχισμένος :

'Έξαφνα ένας διαβόητος φώναζε :
 — Δέ βλέπετε πως είνε τρελλός ; Καλέ τρελλάθηκε ό άνθρωπος, δέν τόν βλέπετε !...

Και οι γείτονες άπανέλαβαν :

— Είνε τρελλός ! Είνε τρελλός !
 Από την ταραχή του, ό δυστυχής Ροντιγκέ δέν μπορούσε να μιλήση, να ξερηγηθή, να πη τι είχε. Ούτε ήβλεπε καλά-καλά, ούτε άκουγε από τό θόρυβο που γινότανε γύρω του. 'Έξακολούθησε μονάχα να τρανιάζει όλοένα, με τις ίδιες χειρονομίες άπελπισίας :

— 'Ω Θε μου ! 'Ω Θε μου ! Βοήθεια ! Βοήθεια !
 Τέλος, ό δυστυχής δέν μπόρεσε να βαστήξη καιά κ' έπεσε έπιτηλιμένος χάμω.

'Ο κόσμος που τόν είχε περικυκλώσει τρώμαζε, κι' όλα όπι-σώχησαν. Κανείς δέν τολμούσε να πλησίση. Κι' ό Ροντιγκέ έπαλλομένος, μπροστά στο κατώφλι τού σπιτιού του, άνιήτως έντελώς, φαινόταν σάν νεκρός...

Μιά φωνή ρώτησε τότε :
 — Είνε νεκρός !
 Κι' άλλη μιό έανάπε :

— Είνε νεκρός. Φαίνεται πως πέθανε...
 — Πρέπει να δοθαι άν τή ή όχι...

Αυτή τη στιγμή ένας άνθρωπος που φορούσε ποδιά κι' είχε τά χέρια γυμνά και μιλλιαρά, προχώρησε άνάμεσα από τους άλλους, πλησίασε τό σώμα που κοιτότανε χάμω, έσκαψε, τό κένταξε, άκούμησε τό χέρι του άπάνω του, και έπειτα είπε :

— Κοινίται ! Κοινήθηκε ! Κοινίται άκόμα !
 — Τότε δέν πέθανε, τή, είπε άλλος.

— Θά λιποθύμησε...
 'Ο άνθρωπος με την ποδιά, που έμνε ακόμα σκυμμένος άπάνω του, μίλησε πάλι :

— Κοινήθηκαν τά μάτια του ; Κοινοτώνται άκόμα...
 — Τότε, ά, τόν σηκώσουμε...

— Να τόν πάμε μέσα, στο σπίτι του...
 — Στο κρεβάτι του, να τόν ξεπλώσουμε στο κρεβάτι του. . .

'Ο άνθρωπος με την ποδιά σηκωσε τότε τόν Ροντιγκέ στα μιλιαρά του μερόσσο. Ήτανε όμως βαρύς και δυσκολότερη πολύ να τόν μεταφέρη. Οι φλέβες τού λαιμού του είχαν φουσκώσει. Κι' άξαφνα, τόν άρπασε καλή κάτω και είπε :

— Σταθήτε ! Σιωπή !
 Μίλησε... Κάτι είπε...

— Μίλησε !...
 — Μίλησε...
 — Ναι, ναι... Κάτι είπε !

— Ναι, μίλησε...
 — Και τί είπε ;
 — Βάλτε τον να κά-

ση σέ κιτώρη.

— Μά σπαύστε λοιπόν, ν' άκούσουμε τι λέει... Μιλέει... Θέλει να μιλήση...

'Έτσι, ή φωνές ήσάχασαν κάπως. Κι' ό Ροντιγκέ άκούστηκε να γιθυρίζη :

— 'Ω Θε μου ! 'Ω Θε μου !
 'Ο άνθρωπος με την ποδιά τού ξεκόμμησε τότε τό γιακά και τόν έρώτησε :

— Είσαστε άρρωστος ; Τι έχετε, κύριε Ροντιγκέ ;
 'Ο δυστυχής Ροντιγκέ πήρε μιό βαθειά είσαπνοή και κένταξε με άπλανές βλέμμα τόν κόσμο πουχε μαζευτεί γύρω του. Χοντρές σταγόνες ιδρώτος κυλούσανε στο πρόσωπό του. Δέν είχε τίποτα.

— Είσαστε άρρωστος, ξεκολούθησε ό άνθρωπος με την ποδιά. Να σας πάμε στο δωμάτιό σας, να σας βάλουμε στο κρεβάτι σας...
 — 'Όχι ! 'Όχι ! Αφήστε με... ιδέω... Δέ θέλω... Δέν είμαι... Δέν έχω τίποτα...

Και τά δόντια του χτυπούσαν, και τό πρόσωπό του είχε μιό έκφραση φρίκης.

— 'Όχι, ξεκολούθησε. Δέ θέλω να πάμε στην κίμαρά μου ! Δέ θέλω να με βάλτε στο κρεβάτι μου...

— Κύριε Ροντιγκέ... Είσαστε άρρωστος... Πρέπει να ξεκολληθή, να ήσυχάσει λίγο...

— 'Όχι ! 'Όχι ! Δέ θέλω ! Πηγαίνετε... Πηγαίνετε να δειη άν τή, άν ή καρδιά της χτυπά άκόμα...

'Ενας ψίθυρος διέτρειε τότε τόν κόσμο που ήταν μαζεμένος άπόφω.

— Τι είπε ; 'Αν χτυπά ή καρδιά της ; Για την καρδιά του είπε ; τι είπε για την καρδιά του ;

— Μά ποιό καρδιά ; Τι λέει ; Καλέ έχασε τό λογικό του ! Δέν τρέχει τί λέει... Δέν βλέπετε που δέν μπορεί να μιλήση ; Καλέ, είνε τρελλός.

'Ο Ροντιγκέ ξεκολούθησε :

— Πηγαίνετε... Πηγαίνετε... Θάχη κρυώσει τώρα. 'Ω Θε μου ! 'Ω Θε μου ! Δέ θά ξαναμπώ ποτέ μέσ' στην κίμαρά μου ! Δέ θά ξανακοιμηθώ ποτέ καιά στο κρεβάτι μου... 'Ω Θε μου ! 'Ω Θε μου !

— Είνε τρελλός ! ... Είνε τρελλός ! ... φώναζε τό πλήθος.
 Τότε ό άνθρωπος με την ποδιά άρπασε μιό σιγαλή τό Ροντιγκέ και μπήκε μέσ' στο σπίτι του. Σε λίγο βγήκε πάλι έξω, ταραγμένος κι' αυτός πολύ, με μιό έκφραση φρίκης ζυγροσφισμένη στο πρόσωπό του.

— Βοήθεια ! Πιάστε τό δολοφόνο ! Είνε νεκρή ! τραύλασε.

— Είνε νεκρή ; Ποιά είνε νεκρή ;
 — 'Η κυρία Ροντιγκέ !
 — 'Η κυρία Ροντιγκέ είνε νεκρή ;

— Ναι. Αυτός θά την έσκότωσε... ό τρελλός...
 — 'Όχι, θά την έσκότωσε κι' έπειτα θά τρελλάθηκε...

— Ναι, την έσκότωσε. Έχει κρυώσει καιά... Αίμα τρέχει άφ' τό κεφάλι της... Έχει παγώσει κιάλας...
 — Πιάστε τό δολοφόνο !

— Φέρτε την άστυνομία. Είδοποιήστε τόν άστυνόμο... και τό δήμαρχο.

— Μπήτε λοιπόν μέσα... Πάμε να ίδοθμε... Την έχει σκοτώσει... Τό πτόμα έχει κιάλας κρυώσει...

— Να σκοτώση τη γυναίκα του... Ένας άνθρωπος τόσο καλός, τόσο ήσυχός !...

— Ναι, μά ξεράτε πως την έδεσαν συχνά...
 — Και δέν της έδινε ψωμί να φάη...

— Και την έβραζε και κλάγιαζε καταγής...
 — Έπειτα αυτή είχε κι' άλλους, τό ξέρουμε... Θά τώμαθε φαίνεται και τη σκότωσε...

Κι' ό κόσμος που γινόταν όλοένα και περισσότερος, φώναζε να πιάσουν τό φονιά...

— Άκ' όλους τους δρόμους, άπ' όλα τά στενά, άπ' όλα τά σοκάκια, έτρεχαν νέα μουλούκια περιέργων... Και σε λίγο νέες φωνές άκούστηκαν :

— 'Η άστυνομία ! Έρχονται οι χωροφύλακες !
 Σε λίγο φάνηκαν δυό-τρεις χωροφύλακες κι' ένας άνομοτάχης, ένας ψηλός και κόκκινος άντρας, ούτως άπότομα :

— Τι συμβαίνει ; Τι τρέχει ; Κάντε τόπο...

— Τι τρέχει ; ρώτησαν κ' οι χωροφύλακες.

— Είνε νεκρή... Την έσκότωσε, φώναζε τό πλήθος. Σκότωσε τη γυναίκα του !...

Σπρώχνοντας, οι χωροφύλακες προχώρησαν μέσα στον κόσμο που σπρωγότανε μπροστά στο σπίτι. Σε λίγο φθάσανε στην πόρτα, όπου ό δυστυχής Ροντιγκέ, καθισμένος στο κατώφλι, έκλαιγε και ξανά-

λαγε δλοένα :

— 'Ω Θε μου! 'Ω Θε μου!
— Πιάστε τον!... Αυτός είναι!... Τήν σκοτώσατε!... Ξαναφώναξε
τόρα τὸ πλήθος.

— 'Ο Ροντιγκέ! 'Ο άντρας της! 'Ο δολοφόνος!... Πιάστε τον!...
— Ναι, ναι. Θάνατος στο δολοφόνο!
'Ο ένωμοτάρχης κούτιαζε τὸ Ροντιγκέ, πεσμένο μάλλον παρὰ
καθισμένο στο κατώφλι.

— Αυτός είναι!... φώναξε ὁ κόσμος. Θάνατος στο δολοφόνο!...
'Ο Ροντιγκέ δέν είχε εἰν τὴ δύναμι νά μιλῆσει, νά διαμαρτυ-
ρηθῆ. 'Εστίναις μονάχα βαθειά, καί με μιά φωνή λυπημένη καί
ἀδύνατη τόσο πού μόλις ἀκουγότινε, κατώρθωσε μονάχα νά
τραυλίσει :

— 'Όχι ἐγώ! Δέν εἰμι' ἐγώ... 'Ω Θε μου! Αυτή είναι... 'Εκείσε
ἔλασε μόνη της ἀπ' τὸ παράθυρο τῆς κουζίνας καί χτύπησε τὸ
κεφάλι της στή γωνιά. 'Ω Θε μου!

— 'Όχι! 'Όχι! φώναξε τὸ πλήθος... Αυτός τὸκανε... τὸν εἴ-
δαμε...

— 'Ω Θε μου! 'Ω Θε μου! Ξανάλαγε δλοένα ὁ δυστυχῆς. Γιατί
λίτε πῶς ἐγώ... Γιατί; 'Ω Θε μου!

— Σιωπή! διατάξε ὁ ένωμοτάρχης, καί γύρισε πρὸς τὸ μέρος
τοῦ κόσμου πού ζητοῦσε δλοένα νά θανατωθῆ ὁ δολοφόνος...

— Φύγε! ἀπό δω, τοὺς εἶπε. Στήν δουλειά σας... 'Εμπρός,
καλοῦθητε...

Κι' ἔπειτα γύρισε στοὺς χωροφύλακες πού τὸν συνώδεσαν καί
τοὺς εἶπε :

— Πηγαίστε νά φέρετε γρήγορα τὸ γιατρὸ καί τὸν εἰρηνοδίκη!...
'Εβλεπε ἔπειτα τὸ χέρι του στὸν ὄμο τοῦ δυστυχισμένου Ρον-
τιγκέ, κα' ἐνῶ τὸ πλήθος οὐρλιαζε «θάνατος στο δολοφόνο», εἶπε:

— 'Εν ὀνόματι τοῦ νόμου, σὲ συλλαμβάνω...

'Ο Ροντιγκέ δέν ἔφερε ἀντίσταση. Γιατί ν' ἀντισταθῆ; 'Ἦταν
ἀθῶος, ἀνελάως ἀθῶος. Κι' ἀκολούθησε τοὺς χωροφύλακες κλαί-
γοντας καί θρηνηῶντας :

— Θεέ μου!... Θεέ μου!... Θεέ μου!...
Πίσση του τὸ πλήθος οὐρλιαζε ἄγρια, φρενιασμένα :

— Θάνατος στο δολοφόνο!... Αυτός εἶν σκοτώσατε!... Θάνατος
στο φονεῖ!... 'Οκτάβιος Μιρμλά

Paysage de foule in L'Écho de Paris 30-12-1894

Ο ΜΑΓΟΣ

Ακόμα δεν είχε γλυκοκοιμηθεί, όταν ο Ραβαλάν βγήκε από το σπυρο και έτοιμοστο καλντρί του, ένα καλντρί μοναχικό μέσα στην έρημι, ένας παντακόσια μέτρα μακριά από το χωριό Τρελότ. Η όψη του ήταν τόσο γλαυκή, ώστε λίγες και έφεγγε, όπως το άσπρο πανί, μέσα στο σκοτάδι. Με το λιθοθραύστη του στον ώμο και το ψαμί του στην πλάτη, ακολούθησε το δρόμο, διάβηκε το χωριό όπου άνθρωποι που πήγαιναν στα χωράφια παραμέρισαν από κοντά του, με τρέμο, κάνοντας χειρονομίες συμβολικές. Όταν έβγαινε από το χωριό, δεν σταμάτησε καθόλου μπροστά στην ταβέρνα όπου κάμποσοι εργάτες έπιναν, με τον άγκωνα ύψιμένο. Και πήρε το μονοπάτι που, από την κοιλάδα, οδηγεί στο δάσος Πιερονταίν. Σημέρωσε... Ήταν συνεχιά... Ένώ περπατούσε βαριά, στο στενό μονοπάτι που είχε εδώ κ' εκεί λάκκος με νερό, ο Ραβαλάν συνήνησε μια χωριάτισσα, άνασκουμπωμένη, που κουβαλούσε έναν κουβά γεμάτο γάλα... Η χωριάτισσα τράβηξε λοζί, άφησε τον κουβά κατά γης και σταυροκοπήθηκε... Ο Ραβαλάν έξηκολούθησε το δρόμο του... Μακρότερα συνάντησε μια γερόντισσα που πήγαινε με το γαϊδουράκι.

— Έ! Χρήστιανα! τής είλα... καλημέρα!
 Η γερά άρχισε να τρέμει, κόνιτσε να πέση από το γαϊδουράκι, ξεσώσε τρομαγμένη: «Παναγίτσα μου!» και μουρμούρισε παζά-ένα λόγια.

Ο Ραβαλάν έξηκολούθησε το δρόμο του σκυφτός. Άφου άφησε την κοιλάδα, διάβηκε τον ποταμό επάνω σε μια γέφυρα από ξύλα, πήρε ένα δρόμο μέσα από τα χωράφια που προχωρεί και χάνεται στο δάσος... Μιά άγελάδα που έβρασε στον άνη φορο γύρισε και τον κούταξε... Ήταν κόκκινη, με σημάδια, και άσπρα από το γάλα, σής πλάτες.

— Τι όμορφη άγελάδα! είπε ο Ραβαλάν.
 Πήγε κοντά, τής μίλησε χαϊδευτικά, τή χάιδεψε στο κεφάλι, στο στήθος, στην πλάτη, στα κισινά.

— Τι όμορφη άγελάδα! ξανάλεγε,
 Έξαφνα, κάποιος που κρατούσε ένα χοντρο ραβδί στο χέρι, παρουσιάστηκε στο δρόμο... Χειρονομώσε, ήταν άγριεμένος, βλαστημούσε.

— Γιατί άγγιζεις τή γελάδα μου, έσύ;
 — Δεν σου άγγιξα τή γελάδα σου, έγώ.
 — Σου λέω πως τήν άγγιζες.

— Κι' έγώ σου λέω πως δεν τήν άγγιξα.

— Ναι τήν άγγιζες!

— Όχι δεν τήν άγγιξα!

Ο άνθρωπος σταυροκοπήθηκε τρεις φορές, και στριφογυρίζοντας το ραβδί του στον άέρα, χτύπησε στο κεφάλι τον Ραβαλάν, που έπεσε στο δρόμο άναίσθητος.

Ο άνθρωπος έμεινε γασκοντας... Ύστερα έσκυψε στο κορμί του Ραβαλάν και, προσέχοντας να μη τή άγγίση:

— Άπέθανες; ξεφώνησε... Έ! Ραβαλάν, απέθανες;

Άνασηκώθηκε, έβρασε το κεφάλι του, παραξάλισμένος:

— Άπέθανε... άφου δίν μιλεί... Κακό που με βρήκε!... Έ!...

Ραβαλάν!...

Ο Ραβαλάν, με το πρόσωπο κατά γης, δεν κουνήθηκε.

— Άπέθανε, απέθανε! είπε κτριμίζοντας.

Τότε έσκασε το ραβδί του στα δύο, έχωραξεν ένα κύκλο γύρω στο ξαπλωμένο κορμί του Ραβαλάν, πέταξε μέσα στον κύκλο τα δυό κομμάτια του ραβδίου.

Ύστερα πήρε μαζί του τήν άγελάδα του και έγινε άφαντος μέσα στο δάσος.

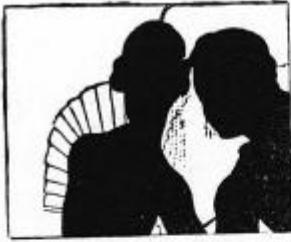
Φύσησε άνεμος δυνατός. Έπειτα έβριξε βροχή.

Ο Ραβαλάν δεν είχε άποθάνει... Κούνησε το ένα του πόδι, ύστερα το άλλο, κούνησε το κεφάλι, άκούμπησε τής παλάμες του στη γη, άνασηκώθηκε, κούταξε δεξιά, άριστερά, έμπρός, όπισω. Έβραίνετο σε να παραξενεύεται που δεν έβλεπε κανένα, και που ήταν έτσι ξαπλωμένος στη μέση του δρόμου. Τέλος τή κατάφερε να σηκωθεί όρθός. Πήρε το λιθοθραύστη του, διάβησε τή σακκούλα που είχε τραβηχτή στο στήθος του, και έξηκολούθησε το δρόμο του, λίγο ζαλισμένος και τρέμοντας.

Ο Ραβαλάν ήτο ο τελευταίος άντιπρόσωπος μιάς οικογενείας μάγων που, περισσότερο από έκατό χρόνια, έβασίλευαν στο Τρελότ.

Ο προπάππος του, ο πάππος του, ο πατέρας του, όλοι οι θείοι του και οι εξάδελφοί του ήταν μάγοι, και διηγούντο γι' αυτούς πράγματα τρομερά και άπίστευτα. Είχαν άκόμη και αυτό, ότι κανείς άπ' αυτούς δεν άπέθανε άπο φυσικό θάνατο: άλλοι κρεμάστηκαν, άλλοι πνίγησαν, άλλους τούς έθαψαν ζωντανούς. Η δύναμή τους ήταν

ἀπέφρανε γιάτρειαν ἀρρώστων, ἀπελειονόμους, σταματούσαν τῆς ἐπιδημίας. Συγχρότερα όμως μεταχειρίζοντο τὴ μαγικὴ δυνάμη τους γιὰ νὰ βασανίζουσαν τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὰ ζῷα. Ἔφτανε μόνο νὰ βουτήξουν τὸ δάχτυλο σ' ἕνα βαρέλι μούσο γιὰ νὰ τὸν μεταβάλλουν σὲ κοκρῶ! ἔφτανε νὰ ἐγγύσουν μιά ἀγγελίδα γιὰ νὰ στερέψῃ τὸ γάλα τῆς. Μόνο ε' ἀγγύσουν ἕναν ἄνθρωπο ἢ ἕνα ζῷο,

τοὺς ἔκαναν κακῶ. Μποροῦσαν όμως νὰ προφυλαχθοῦν ἀπὸ τὰ μάγια τους ; μόλις ἕνας μάγος τοὺς ἀγγίξε ἔφρασε νὰ τὸν βεῖρουν λέγοντες τρεῖς φορές : «Μάγε, σοὺ δίνω πίσω τὸ κακὸ». Καὶ ἔτσι παρέλκων τὴ δυνάμη τοῦ μάγου. Κάθε χρόνο, σὺν πανηγύρι, ὁ μάγος ἔφτανε ἕνα τευτήριον στὴν πλατεῖα τοῦ χωριοῦ, καὶ πῆγαιναν ὅλοι οἱ ἀρρώστοι, κοιτοὶ, στραβοὶ καὶ παράλυτοι. Ὁ μάγος τοὺς ἀγγίξε μὲ τὰ χεῖρα, αὐτοὶ τὸν ματάριζαν, καὶ ἔφραυαν γαστρεμένοι. Ὅλο αὐτὸ κάταξε δὺ ὄφθαλμοὺς.

Ὁ Ραβαλάν, αὐτὸς μ' ἄλη τὴ δόξα τὸν προγόνων του, δὲν ἀνακατεῦταν καθόλου στὴ μαγεία. Ὅτι κἀν ἤξερε ἀπὸ μάγια Ἦταν ἕνας φτωχὸς ἀνθρωπάκος, πού κοιτούρασε καὶ ἀγαποῦσε νὰ μιλή στὰ ζῷα. Πουθενά δὲν τοῦ ἔδιναν δουλειά, καὶ δ' ἀπέθνηκε τῆς πείνης, ἀν ἡ διεθύνσεις τὸν ὄδων καὶ γεφυρῶν δὲν τοῦ ἀνέθετε νὰ σπάζῃ πέτρας σὺν δασοὺς Πιεφονταῖν πού ἀνήκει στὸ δῆμο. Μ' ὅλο πού ἦταν ἄκακος σὺν τὸ πρόβατο, τὸν ἐφοβοῦντο πολὺ σὺν Τρελότ, περισσότερο ἀπὸ τοὺς τρομαρῶς Ραβαλάν τοῦ καλοῦ καιροῦ, γιὰτὶ ἕνας μάγος πού κρύβει τὴ μαγικὴ του καὶ κάνει τὰ μάγια του στὰ κρυφὰ εἶνε πολὺ πιετὸ ἐπικίνδυνος. Τὸν ἔκαναν ἐπευθίνων γιὰ τὸ χιλιάκι πού ἀφάνισε τὰ σπαρτά, γιὰ τὴ βροχὴ πού τὰ σάπισε, γιὰ τὸ θάνατο ἐνὸς παιδιοῦ. Καὶ τὸν χτυποῦσαν λέγοντας : «Σοὺ δίνω πίσω τὸ κακὸ». Τὸ κορμί του ὅλο ἦταν γεμάτο σημάδια. Πολλὲς φορές σὲ στιγμὴς ἀνάγκης κατέφραυαν σ' αὐτόν :

— Μάγε, γιάτρεφέ με.
— Δὲν εἶμαι μάγος, ἀπ ντοῦσε ὁ Ραβαλάν.
— Ὅχι, εἶσαι.
Καὶ τὸν ζυλοφόρτιωναν.
Μόνο σὺν οἰκίῳ Πιεφονταῖν, μα κρυφὰ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, ἔφρασκον ὁ φτωχὸς Ραβαλάν τὴν ἡσυχία του...

* Ἀπὸ δέο ἔφρασε ὁ Ραβαλάν δούλευε ἀλόφνητα. Ὁ λιθοθραύστης του ἀνέβρινε καὶ κατῆβαινε κανονικά, ἔφτανε στὰ χαλίκια. Κἀποτε σταματοῦσε νὰ τρίψῃ τὸ κεφάλι του πού τὸν πονοῦσε. Ἐξαφνα ἄκουσε μιά φωνὴ πού τὸν φώναζε :

— Ἄ ! Ραβαλάν !
Ὁ Ραβαλάν γύρασε πίσω τὸ κεφάλι του.
Ἄ ! ἡ ἀφενταῖ σου εἶσαι, κύριε Μποτερώ, εἶπε μὲ σεβασμό..
Καλημέρα, κύριε Μποτερώ !
— Καλὴ σου μέρα, μάγο.
Ὁ κύριε Μποτερώ ἦταν ἕνας χοντρὸς ἄνθρωπος μὲ ζυπορὰ μάτια καὶ πανούργου στόμα. Δῆμαρχος σὺν Τρελότ, καὶ γεφυρῶς, εἶχε δικὴς του ὀκτώ ἀλενωτικὲς μηχανεὲς πού τίς νοίκιαζε σὺν τὸλο, ἀφροῦ τελειῶσε τὴ συγκομιδὴ του, καὶ πού κερδιζε μ' αὐτὴς τὸ χρόνο ποτὶά... Ἀπελάμβανε μεγάλη ἐκτίμησι.
— Ραβαλάν, π. εἶ μου, εἶπε, πρέπει νὰ φῶς : σέτι μου, στὴ στιγμῇ...
— Νὰ κάμω τί, κύριε Μποτερώ ; ρώτησε ὁ Ραβαλάν...
— Νὰ τὴ τρέξῃ, μάγο !... Τῆς ὀκτώ μηχανεὲς μου τῆς μάγεψαν... Δὲν δουλεύουν πια... Τῆς λαδοψαμε, τῆς διαρῶψαμε... Τί ποτα... δὲν δουλεύουν.

— Καὶ ἔτσι πιστεύεις πως τῆς μάγεψαν ;...
— Ναι ! ἐβεβαίωσε ὁ κύριε Μποτερώ. Καὶ ὕστερα ἐπρόσθεσε : Πρέπει νὰ φῶς νὰ τοὺς λύσῃς τὰ μάγια... Ἄκουθ ;
— Δὲν μπορῶ ! ἐδήλωσε ὁ Ραβαλάν.
— Γιατὶ δὲν μπορεῖς ;
— Γιατὶ δὲν εἶμαι μάγος.
— Ναι, εἶσαι !
— Ὅχι, κύριε Μποτερώ, μὰ τὸ Θεὸ, δὲν εἶμαι.
— Ἐγὼ, σοὺ λέω πως εἶσαι... τοῦ φώναξε ὁ Μποτερώ. Νὰ σοὺ λείκουν τὰ φέμματα... Κι' ἐγὼ εἶμαι δῆμαρχος. Ναι ἢ ὄχι ; Ἐλα, πᾶμε !
Ἄφροῦ τοῦ εἶπε ὁ δῆμαρχος πως εἶνε μάγος, ἔφρασε νὰ τὸ πιστέψῃ, τί νὰ κάμῃ... Ὅμως παραξενευόταν.
— Ἐγχεμαι, εἶπε.
Καὶ ἀκολούθησε τὸν κύριε Μποτερώ.

Οἱ ὀκτώ μηχανεὲς ἦταν εἰς παράταξι στὴν ἀλὴ τοῦ σπιτιοῦ καὶ διὰ σκοροὺ χωριάτες δούλευαν καὶ τῆς κούταζαν λυπημένοι.
— Ἐλα, εἶπε ὁ κύριε Μποτερώ σὺν Ραβαλάν, κάμω σὺντομα !
Ὁ φτωχὸς ἐδίστασε ὀλίγες στιγμὲς, ὕστερα ἔξαφνα ἄρχισε νὰ τρέξῃ γύρω στὴς μηχανεὲς κτυπώντας τὰ χεῖρα καὶ φωνάζοντας δυνατὰ :

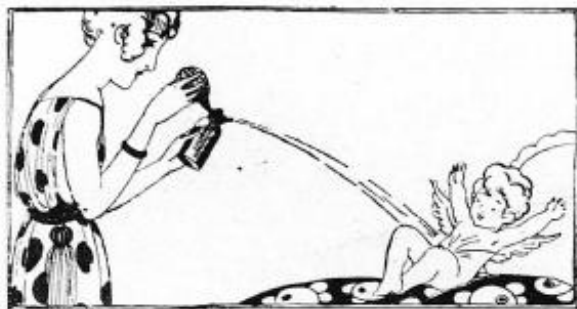
— Βά βά ! Ροὺ ροὺ !
Ἐτρεξε, ἔτρεξε καὶ φώναζε ἔτσι, ὅσο πού σταμάτησε ἀπὸ τὴν κόπωση.
— Τέλειωσε ; ρώτησε ὁ κύριε Μποτερώ.
— Τέλειωσε, κύριε Μποτερώ... εἶπε ὁ Ραβαλάν λαχανιασμένος.
Δοκίμασον τῆς μηχανεὲς... Δὲν δουλεύουν. Τότε ὁ κύριε Μποτερώ, πού ἀναψε ἀπὸ θυμὸ :

— Ἄ ! κλέφτη ! δαίμονα ! σὺ τοὺς τάρραξες τὰ μάγια !...
Ἐπροχώρησε σὺν Ραβαλάν, τοῦ ἔδωσε μιά δυνατὴ γροθιά σὺν πρόσωπο :
— Σοὺ δίνω πίσω τὸ κακὸ !... τοῦ εἶπε τρεῖς φορές.
Ὁ Ραβαλάν ἤθελε νὰ τὸ στέρη, ἀλλὰ τὰ πόδια του ἦταν περαιομένα ἀπὸ τὸ τρέξιμο. Ἐπασε κατὰ γῆς μ' ἀναστεναγμὸ.
— Ἄφροῦ δὲν εἶμαι μάγος ! ἔλεγε κλαίγοντας.
Ὁ κύριε Μποτερώ ἀκολούθησε νὰ τοῦ δίνῃ γροθιὰς, λέγοντας κάθε φορὰ : «Σοὺ δίνω πίσω τὸ κακὸ !» Ὑστερα πῆρε καὶ ἕνα ραβδί καὶ χτυποῦσε τὸ Ραβαλάν ἀλόφνητα. Τὸ αἷμα ἔτρεξε, τὸ ραβδί ἔβριση κόκκινο.
Ἄφροῦ κούραστηκε πειὰ νὰ χτυπᾷ, ὁ κύριε Μποτερώ σκούπησε τὸ μέτωπο, πῆρε ἀνάσα,
— Καὶ οἱ μηχανεὲς ; ρώτησε.
Δοκίμασον τῆς μηχανεὲς, δὲν δουλεύουν.
Ὁ δῆμαρχος ἐχαρῶνόμενος μ' ἀπελευσία.
— Πίσμα πού σοὺ τὰ χεῖρα αὐτὸς ὁ δαιμονισμένος ὁ μάγος !... Τί θὰ γείνη, τώρα ;...

— Χτύπα ! Χτύπα ! οὐδὲλαζαν οἱ χωριάτες.
Ὁ Δῆμαρχος χύμησε, ἄρταξε τὸν Ραβαλάν ἀπὸ τὸ κακὸ κα' ἄρχισε νὰ τὸν χτυπᾷ γροθιὰς σὺν πρόσωπο. Ἀίματα εἶχαν βᾶξει τὸ πρόσωπο του.

Ἐξαφνα ὁ Δῆμαρχος ὑπεχώρησε ἐντρομος, ὄχρὸς σὰ θείασι.
— Πῶς πάγωσε ! μοιρομύρισε.
Χτυπώντας τὸν Ραβαλάν, ἀντελήφθη πως ἦταν κρυφὸς, παγωμένος. Οἱ χωριάτες ἀληστάσαν καὶ τὸν ἐξήτασαν. Μπα ! πού νὰ πᾶρῃ ὁ διάβολος ! ἔλεγε πεθάνει !
— Πέθανε ! φιδούριζαν κα' ἔφρασαν τὸ σταυρὸ τους.
Ὁ Δῆμαρχος δὲν ταράχτηκε καθόλου. Φώναζε νὰ τὸν σπράξουν ἀπὸ καὶ καὶ ἐναδοκίμασε τῆς μηχανεὲς οὐδὲλαζοντας.
— Δὲ δουλεύουν, δὲ δουλεύουν, κρῖμα σὺν κόπο ποδῶκανα μ' αὐτὸ τὸ πλιγάνθηκα οἱ !...

OKT. ΜΙΡΜΠΩ

ΞΕΝΑ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΑ

ΣΚΟΤΩΣΕ ΤΟΝ!...

— Κατηγορούμενε, σήκω έπιάνο, είπεν ο πρόεδρος του δικαστηρίου. Πώς ονομάζεσαι;
 — Ήσάνης Ραμπουρδέν.
 — Πόσων ετών είσαι;
 — Είκοσι οκτώ.
 — Τι έργον κάνεις;
 — Εργατικός.
 — Πού εγεννήθης;
 — Στο Φράνς—Κοντέ.
 — Κατηγορείσαι ότι κόνεινσας τόν οικοδεσπότην σου Ζαχαριάν Γκοούτμαν, ενιστάμενος εις κατάστασιν μέθης. Τι άπολογείσαι;
 — Είν' άληθεια κύριε πρόεδρε, ενθάρτυσον ο κατηγορούμενος αγρά—αγρά, σαν να ντερεπόταν για την όμολογία του.
 — Έκεί ήσαν καλός άνθρωπος, τίμιος και έργατικός κατά τας πληροφορίες τας όποιους έχομεν. Πώς έκαμες αυτό τό φόνον; Είχες χαμίαν αίτιαν να μής; τόν σπιτινοκοκώρη σου;
 — Να τόν πωσί! εφώνεζεν ο κατηγορούμενος με χονδρή φωνή. Βέβαια είχα λόγους...

— Για τίς μας λοιπόν τί λόγους είχες; Ο κατηγορούμενος, ένας όμηλός χειρότης, όχι με κακή φυσιογνωμία, έσέκασε τό κεφάλι του και με φωνή βαθείας λύτης είπε τά εξής:
 — Τό πιστό, κύριε Δικαστά, με έκανε να γίνω κακός άνθρωπος, τό πιστό πού μ' άναγκάζε αυτός να πίνω, γιατί έγω δέν ήμωνα μεθύμενος. Πρώτα παιδί καλών άνθρώπων. Σάν άρπαχτήρησα άπό τό στρατό, ήμωνα ένα χρόνο στο χωριό, άλλα δέ μπορέθ κανείς να βρή δουλειά και να ζήση στο φτωχο χωριό μου και η φαμίλια μου ήταν μεγάλη τ' αδέρφια μου και η αδερφήδες μου φορούσαν άπό τήν πείνη. Έργα τό λοιπόν και πήγα να βρώ δουλειά στο Παρίσι. Πέρα κάτι χρηματάκια μαζί μου, και κατεβαίνο στο σταθμό της Άνών είναι τώρα κάπου τέσσαρα χρόνια. Έμωνα ίσα με ένα μήνα δίχως να βροίσκε δουλειά. Τά λεπτά μου τά ξεόδερα. Μούρθε να γυρίσω πίσω στο χωριό. Άλλά με τί λεπτά; Τέλος πάντων ένας πατριώτης μου μού βρήκε μιá δουλειά. Άλλά λεπτά άργησα να πάρω, γιατί ο μάστορης μου έπάλαινε κάθε δέκα πέντε 'ός τότε λοιπόν έπληρώνα κι' έτρωγα στά δωδεάν οσοσίτια.
 — Μιά μέρα ο πατριώτης μου μού λέει — «Νά σέ στείρω στού Ζαχαρία του Γκοούτμαν, που δίνει δωμάτια επί πιστώσει.» με πήγε λοιπόν στο «Λαϊκό Ξενοδοχείον» του Ζαχαρία, ένα παιηόσπιτο εκεί, ένα χαμένο κέρα. Στο κάτω πάτωμα ο σπιτινοκοκώρης έκρατούσε μιá ταβέρνα. Δεξιά στην ταβέρνα ήταν μιá μικρή πορτούλα, η είσοδος του ξενοδοχείου. Αέτη την πορτούλα την είχα πάντα κλειστή επίτηδες για ν' αναγκάζη τους νοικιατόρους να μπαίνοιν άπό τήν ταβέρνα στά δωμάτια τους και να τους ποτιζη κρασί. Εκεί μέσα τό λοιπόν εόρεια φαι και σκίτι, μιá παληότροπα δηλαδή άπό κάτω άπό τό ταβάνι. Κάθε βράδυ πρίν ν' ανέβω στην κάμαρα, έπρεπε να περάσω άπό τήν ταβέρνα για να πάρω τό κλειδί. Ήσαν κι' αυτό μιá ποτηριά του. Τόχατες για να είναι άσφαλισμένες η κάμαρες, έπαιρνε αυτός τα κλειδιά, κι' όταν έπενούσε άπό τήν κάμαρα του να πάρηε τό κλειδί σου, σέ κρατούσε διά τής βίας και σέ προσκαλούσε να πιής.
 — Εί! κύριε Ραμπουρδέν, μούλαγε, δέν παίρνεις τίποτε πρό του ν' άνέρρης; Πάρ' ένα ποτηράκι να ζεσταθής και να κοιμηθής καλύτερα...
 — Πού μπορούσε ν' άρνηθής σ' έναν άνθρωπο πού σέ κρατούσε εκεί επί πιστώσει; Τό προί πάλι, προτού να φύγη, έπρεπε να πάρω κάποι ένα ποτηράκι. Ο διάολος δέν τό κουνούσε άπό καί. Τό βράδυ άλλο ποτήρι. Μού μέρα δέν μόρσεσε πια να κρατηθώ και του λέω πως έχω πονοκέφαλο και δέν θά πιώ κρασί. Έρχεται κι' άνάβει, κι' άγριεύει και τράγοντας άπό πίσω μου με τό ποτήρι στο χέρι μού τό δίνει διά τής βίας.
 — Είδα, παιά πως άν του ξαναγαμίσειν κι' άλλη μιá φορά μπορούσε και να με διώξη. Και πού να πήγαινα;...
 —...Τέλος πάντων περάσανε η δέκα πέντε μέρες και πληρώθηκα. Μπαίνο τραγουδώντας στην ταβέρνα του Ζαχαρία και τού γυρνού τό λογαριασμό. Είχα πάρει 36 φράγκα μ'α του χροστούσα

40. Του πώδωσα όλα και του έμεινα όφειλέτης για 4 φράγκα. Άπό κείνη τήν ήμέρα τό λαϊκό ξενοδοχείο μού έγινε φυλακή πού δέ μπορούσα πια να ξεκολλήσω. Έδοούσα, άλλα τό κρασί πού τό είχα συνηθίσει δέ μ' άφινε να πιίσω λεπτά στα χέρια μου. Όλα μού τά ρούφαγε αυτός ο δήμιός μου. Όταν έπληρώνα λιγότερο άπό τέσσαρα κρασιά, έβω άπό τό φαγητό μου, μ'ας εφοβέριζε πως θά μ'ας διώξη.
 — Θα μού πητε γιατί δέν έβρωγες; Τόκατα κι' αυτό πολλές φορές; άλλα ο θεοκατάρατος ατάρθωνα και με ξετρώπιανε, έλεγε στο νόμο σπιτινοκοκώρη πως είμαι κακοπληρωτής, πως τρώω τά νοίκια και τήν άλλη μέρα ο άνθρωπος μ' έβγαζε άπό τό σπίτι του. Όλοι αυτοί οι μπερμπάντηδες οι ταβερνακάρει κρατούνται βλέπετε, άπό τό χέρι. Κι' έπειτα πού να πάω δίχως λεπτά; Έπαιρνε τά βραμένα μου και ξαναγούριζα στο λαϊκό ξενοδοχείο.
 — Λίγο κατ' όλιγο τό κρασί τό συνείδησα και δέ μπορούσα πια να κάνω δίχως αυτό. Έταότο γύρευε και ο Ζαχαρίας. Όλα μου τά λεπτά στο κρασί τά ξεόδερα. Κατήγησα πια ένας χαμένος, ένας μεθύστακας. Ένα καιρό λαβαίνο ένα γράμμα άπό τη φαμίλια μου και μαθαίνο πως παντρεύεται η ξεαδέρφη μου. Αέτη ήταν η άραβαναστικά μου, ένα όμορφο κορίτσι πού είχαμε δώσει λόγο να περθούμε στο χωριό μου. Άλλά σάν είδε πια πως τήν έβγαλα κάπου δύο χρόνια, έπαιρνε άλλον.
 — Αυτό μού κακοφάνηκε. Άρχισα κι' έκλαιγα σά μικρό παιδί. Έτσι πια να κατανήσω έγώ, δεμένος σά σκυλί στο καπλιό ενός παληανθρώπου! Όλες μου τής συμφορές σ' αυτόν τής χροστούσα. Καμιά έλαίδια πια δέν είχα να ξαναγορίσω πίσω στο χωριό. Όλο μου τό βίος τό δυστυχισμένο, έπρεπε να τό θυσιάσω για να πλουτίξη ο Ζαχαρίας, αυτός ο άνθρωπος πού τόν έβλεπα πού βδέλλα πού κολλάει άπάνον σου και σου ρουφάει τό αίμα. Τόν έσυζήθηκα σάν τό διάολο. Και τόσο περισσότερο έπινα για να παρηγορίεμαι. Και τόσο μεγάλωνε μέσα μου τό μίσος μου για' αυτόν τόν άνθρωπο...
 —...Ένα βράδυ, ήμουν πια πολύ μεθύμενος άπό τής άλλες μέρες, πού έρεθισμένος με τό Ζαχαρία. Μού φάνηκε σάν να μου φώναζε μιá φωνή μέσα μου: — «Άν βγή άπό τή μέση αυτός ο δήμιος, θά ελευθερωθής και θά ξαναγορίσης στο χωριό, θά ήσ' εένισμαμένος. Σκότωσε τον!... Σκότωσε τον!» Έβγήκα έξω στο δρόμο για να μην άκούσω αυτή τή φωνή. Άλλά κείνη δέν μ' άφει ε! Σκότωσε τον! μού φώναζε, σκότωσε τον!...
 — Μούρθε να τραλαθώ. Δέν ήξερα πια τί έκανα! Έτρεξα στην ταβέρνα πήρα ένα μαχαίρι και τόν έσκότωσα!...

ΟΚΤΑΒΙΟΣ ΜΙΡΜΙΩ

Pas identifié en français

ΕΚΕΙΝΟΣ Ο ΔΙΑΒΟΛΑΝΘΡΩΠΟΣ Ο ΜΠΕΡΖΟ!...

Μπερζό ήταν ένας καλοθενός και γερός χωροφύλακος, μ' ένα μεγάλο και λεβέντιο κορμί, έπιμος πάντα να πή ένα ποτηράκι κρασί και να χαϊδέψει τα κορίτσια. Εκεί κάτω, στην πατρίδα του, ήταν πισίνοιστος και κομμωτής. Γι' αυτό και ο Μπερζό, μόλις έφθασε την εστιαία, μεθαυριόταν σαν χοιράτος μελονός. Μα δεν κάλυψε ποτέ του. Δεν έκανε καργιάδες και δεν ξεσάρωνε από πόδι το κροτίδι, σαν τους μεθυστάδες. Τό κρασί τον έκανε διασκεδαστικό, κατηνίδωρο και... καταγλιότα! Τα χαμόνια, που άφάνιζαν τις ηριθίες και τη ροδίαση, μόλις έβλεπαν το κορμί του κινητός άλλου χωροφύλακα, γινόντουσαν καπνός! Μα μόλις αντίκριζαν τον Μπερζό, περδούσαν από λαιμό του, τραβούσαν τα χέρια του και ξερονόζιζαν:

—Ο Μπερζό! Νά, ο Μπερζό!...

Καινούια φορά, όταν ο Μπερζό ήταν στα καλά του, όταν δηλαδή είχε πη κανένα καποσταρία παραπάνω, τα χαμόνια τον σταύρωναν κοροϊκετικά με τα τρελά αστεράκια τους:

—Ε, Μπερζό, άντε παρόλο, Μπερζό!... Ντοφός, Μπερζό, ντοφός! Μην παρκατάς, Μπερζό!...

Αυτά τα γλέντια των παιδιών στέλναν βόθια απάντα το γόητρο της Χωροφυλακής, με ο Μπερζό ήταν τόσο καλός και τόσο άναρχο-καρδός άνθρωπος, που κατ'επί ποτέ δεν σούλογιστησε το γόητρο της Χωροφυλακής και το παρόμοια κομμωξήματα...

Ο σταθμός της Χωροφυλακής ήταν στο δάσος του μεγάλου δούλου, στην άκρη ενός μεγάλου περιβολού, κοντά στον ποταμό. Ήταν ένα τετράγωνο σπίτι με κόκκινα κροιάδια, με δυο παρόδια και με μια μικρή σημαία πάνω απ' την πόρτα, ξεθωριασμένη από τον ήλιο και τις βροχές. Το περιβόλι ήταν χωροφυλακικό με τρία μέρη. Κάθε χωροφύλακος είχε το δικό του. Ο χωροφύλακος Λουτόν, φυσικά, είχε πάνω το μεγαλύτερο και το καλύτερο, γιατί ήταν ο πιο γενναίος απ' όλους. Κι' ο Μπερζό, που δεν έδινε καί τοκοστική δεκάρα για το περιβόλι, είχε λιγότερο και το δικό του μεριδί στον άρχοντα Λουτόν. Η γυναίκα αυτού του χωροφύλακα έλεγε κι' ήταν γεννημένη για περιβολόραση. Όχι μονάχα ήξερε να φρετίζει και να ποτίζει τα λαχανικά, μα ήξερε και πού λείπανε απ' τ' άλλα περιβόλια κι' έτσι τα ποσάλα στην αγορά και διαλάσκιζε το μιστόνιο του άνδρα της. Η κακή γλώσσα μάλαστα λέγανε ότι ο Λουτόν προστάττει εκείνον τον κροσταρία τον Μπερζό, γι' αυτό το λόγο.

Η έπιρροή δεν εμπόδιζε έτος τον Μπερζό να προσέχει στο κροτίδι και να διασκεδίζει τις παρτές με τ' άστεια του. Κάθε μέρα γινόταν με χωροφυλακής και με άνοιχτάκαρδης, κι' έτσι σπάζονταν την καρδιά άλας το κόρμου.

Εκεί κοντά στη χώρα καθόταν με μια καλμαριόλα κι' ένας κενηρός, που δεν είχε άδεια ποτέ του και που κενηρότα άπαι το κροτίδι, δέχος να λογαριάζει τους χωροφύλακες. Ο Λουτόν, από κροτό τώρα, τον ήθε στο μάτι, μα δεν κατάφερε να τον ποτίζει απ' αυτοκράφου. Ο κενηρός κροτόταν σαν το δάβιλο και κανείς ποτέ δεν βούθησε μαζί του πρόσωπο με πρόσωπο. Μα λέγανε, άστεια, ότι ο Μπερζό πήγαινε τη νύχτα σ' εκείνη την καλόδα κι' έκανε παρτά το κενηρό, σαν να ήταν παλός φίλος του. Ποιός μπορούσε να πιστέψει ένα τέτοιο πράγμα!...

Μια νύχτα, μοιασάτα, κάτω από το φώς της λάμπας του ποταμού, που ήταν κρομασμένη σ' ένα δάσος της καλόδας του κενηρού, δύο άνθρωποι καθόντουσαν γέρου απ' το καλύτε τραπέζι. Ο Μπερζό με το πλιόλο του χωροφύλακα στο χοντρό κροτίδι του κι' ο Περούς, ο κενηρός, μ' άπριλοήτητα γένια και μουστάκια, που έπαιζε σαν λήσταρχος. Μα όσο κι' έν ήταν άγρος στο πρόσωπο ο Περούς, ήξερε να φιλέψει καλά έναν σύντροφο, και κάθε τόσο κροτόταν τον Μπερζό και ποσούργιζε μαζί του το ποτήρι. Ο Μπερζό δεν ήθελε δά και πούλά παρακάλα, για να χαρή έκείνο το έπιρροζο κοκκιόλι του Περούς. Ήταν βάλισμα! Έπινε λαλούν και χτένισε τη γλώσσα του στην σφάνισσο απ' την γυμναστήρια.

Κατά τα μεσάνυχτα κι' οι δύο τους είχαν έρθει κατά στο χέρι και ο Περούς, που του άφισαν τα ιδιότροπα πρόγματα, πρότεινε στο χωροφύλακα:

- Δεν πάμε να ριζούμε μια ματιά στη φάκα;
- Ο Μπερζό γούφωσε τα μάτια του.
- Πού φάκα; ρότρες άποφόντας.
- Εκείνη που έχω στίσει για τους λαρούς, του άπαιότερου κομμωξήλόντας πονηρά ο κενηρός.
- Μά τιμια χωροφύλακες! Έκανε ο Μπερζό.
- Δέ βαρύνου! Πάμε, βρε άδελφέ! τον παρκαίνου ο Περούς.

—Δεν μπορώ, δάσος! Είμαι χωροφύλακος! διαμαρτυρήθηκε ο Μπερζό. Έπειτα, αυτό που λές είναι κοιταμάρα!...

—Αν δεν φοβεί, Μπερζό, δεν είσαι φίλος! του άπαιτερου ο Περούς.

Ο χωροφύλακος είχε ένα κακό έλάττωμα: Δεν ήθελε να χωλάει ποτέ την καρδιά της παρτής του. Όταν μάλαστα είχε πη και τη σχετική άκαδία, γινόταν ημερός κι' έσπάζονταν σαν άρνάκι. Καί τον δεν σούλογίζονταν τις σκελίτσες. Έκανε όλη παρτόση απ' το κροτίδι του και δεν έδινε λόγο, σε κανένα. Γι' αυτό έσκαψε πού το κροτίδι και πήγε μαζί με τον Περούς.

Η νύχτα ήταν άσφορη. Οι κάμπες έβρισκαν από τ' άσφίνο φώς του φέγγαρου. Κι' οι δυο φίλοι βούθησαν γρήγορα στη μέση του άσφου. Εκεί πέρα σταύρωναν και κοιτάχτηκαν από μάτια. Ήταν κι' οι δυο γυμνασμημένοι. Η άσφία της νύχτας τους φαλάφρισε την καρδιά. Ο Μπερζό κροτόλιζε τα μάτια και χαρογύλασε. Ένοιωσε μια άπριλοήτητα άγαλλίαση. Έπειτα, φαλάφρισε πάνω στο χροτίδι, άπια στον Περούς, κι' άρχισε να σούλογιστη με παρόμοιο το κροτίδι, που είχαν άφισει στην καλόδα. Γι' αυτό κοιταμάρα! Άν το ήταν πάρα μαζί τους! Τι γλέντι, τι ξερόντομα, που δά γινόταν εκεί πέρα, κάτω από τ' άνοήτικτο φέγγαρο! Ήταν έτοιμος λαλούν να κινή όλο στον Περούς, όταν έβγαλαν άκοήστουρα βόθια εκεί τραγού. Ο Περούς πινάχτηκε όρθιος κι' άρχισε να παρκαίνου πίσω από τους άμμους. Την ίδια στιγμή κι' οι δύο τους είδαν με πέρα τον άγροφύλακα με το άκρο στο χέρι.

—Αυτή τη φορά σε πάσασε, Περούς! φώναξε ο άγροφύλακος στον κενηρό. Λαλούν πού πού θα σε κλέψω στο φρέσκο, μα έπε παρτής τομα πού πούς κένεις να μη κλείνομα μαζί τούχα και πέρα!...

Ο Περούς, μόλις άκουσε τα λόγια του άγροφύλακα, α' ένα κροτίδι βούθησε πίσω από κάτι κενηρόταδες βόθους και τούδα στα πόδια. Ο Μπερζό, όποιος ήταν φαλάφριζος στη πού έως δένδρος, σπρόθηκε άδύνατα και κροτα-κροτα τούδα κι' αυτός στα πόδια. Ο άγροφύλακος είχε το πού του στον Περούς και κινείται ότι δεν τον είχε προσέξει. Άρχισε λαλούν να τούχι, σφόνοντας έσο κροτόση πού γρήγορα τα πόδια του. Μα τη στιγμή άκροβόλος που κατάλαβε ότι του καθόταν πού η άστεια, άκουσε με τονερακι κι' έβουισε στο άμωτρο του πέρα ένα φαγκικό κροτίδι από το σάκιο, που τότε είχε ρέξει ο άγροφύλακος. Ο Μπερζό δάγκωσε τα χέρια του από τον πόνο.

—Αχ, πούλε! σφρίλαξε, και σταύρη για να βρούλη το ποτίδι του.

Έπειτα, με τα μάτια κροκίνα απ' το κροτίδι κι' από τη λίσσα, σημάδισε τον άγροφύλακα, που έπαινε τούχοντας κοντά του, και τον σφόνουσε καπορής νεκρό, με μια σφίρα στην καρδιά!...

Μια άγτιδα του φέγγαρου φόνισε τον άσφο κροτό, που έβγαλαν άδύνα από την κέννη του ποτιόλι του. Ο Μπερζό άπαινε άδύνατος, με το ποτίδι στο χέρι και κοιτάχοντας με γυμνασμημένα μάτια το ποτίδι του άγροφύλακα. Οι άχρη το κροτόση είχαν καθαρίσει καλόλας το κροτίδι του. Κι' έτσι λαλούν τα πόδια κι' ήταν έτοιμος να άποθρήση από τον τρούπο του, όταν άκουσε άκουσε κοντά του τη κέννη του κενηρού Περούς:

—Τι δάσος έκανε, Μπερζό!

Και δίχως να προσέξει το μετομένο χέρι του Μπερζό από το σάκιο του άγροφύλακα, έσκαψε κι' άρχισε να κοιτάζει με τρούπο το κροτίδι. Έπειτα άπαισε τα χέρια του κι' άρχισε να φαγγή. Ο Μπερζό σφάνιτος, με το δάχτυλο στη σκανδάλη του ποτιόλι, κούταζε τότε στον Περούς και τότε το ποτίδι του άγροφύλακα. Κι' άξια, άσφραξε μια ιδέα στο κεφάλι του. Σφόνουσε λαλούν τα ποτίδι, σημάδισε μια στιγμή και περδούθησε.

Τα ξεπρωτάματα έφτασε στο χωράφι ένα κροτό με δυο ποτίδια. Πέσο από το κροτό περκατόσε ο Μπερζό με το άμωτρο του χέρι δρομένο και κρομασμένο από το λαλό μ' ένα μαντίλι.

—Άκουσε από μακροτά μια τουργιά, έξηρόδοτο καποδρόμους στούς παρτίγγους, κι' έτροξα άκρόσος για να δώ τι ήταν. Μόλις έφτασε λαλούν εκεί κοντά, είδα τον Περούς σκρομένο πάνω από τον άγροφύλακα, που είχε σπατόση, να φαγγή βιαστικά τις τούδες του. Μα πριν προκρίσω να βρούλο το ποτίδι μου, ο Περούς με είδε και μοφούσε. Γι' αυτόνη ετήχως με πήρανε στο μαράτσο. Έγώ τότε, τα είδα παύρα γύρω μου κι' έβουνα εκάνου που έπαιπε να κένου... Τού σπατόση σαν σάδα, έτσι κοντά, στο ποτίδι του άγροφύλακα!

Κι' ά...γενναίος Μπερζό στάθηκε από πρώτο κροτίδι να πη ένα κροτίδι, για να στελοδή λιγάκι η καρδιά του!...

OKTAV MIPPIQ

άντα σερβόμουν τόν χωροφύλακα.
 Τόν χωροφύλακα, που αναλαμβάνει υπό τή σκέπη τής προστασίας του όλους τους καλούς ανθρώπους. Δεν έβλεπα τίποτε παρ'αυτά. Γεννημένος στο χωριό τόν Γκιανόλ, έβλεπα όλα τ'αφάγματα με μισή άδωλα. 'Ο χωροφύλακας λοιπόν ήταν για μένα τό άδωλα και τό όμείγα του κοινωνικού οικοδομήματος, ό ήλιος που το στεφάνωνε. 'Αλλοίμονο! που είνε και άγιές έντυλώσεις των παιδικών χρόνων; Διετίθησα αυτή τήν ώραία ιδέα περί χωροφύλακας έως στα δεκατέσσαρά μου χρόνια, όταν ένας χωροφύλακας πάλι ανέλαβε να μου τήν έξαλειψη. Τόν λέγαμε Μπαρζώ.

*
 'Ο Μπαρζώ ήταν ένας φηλός λεβέντης, με μύτη γυαλιστερή, που λές και τή γυάλιζε όπως τήν παλάσκα του. Και πραγματι τή γυάλιζε, μή όχι με κίτρινοχρώμα. Πρόθυμος πάντα να πίνη και να χαϊδεύη τά κορίτσια στά μαγούλα, είχε αποκρησι δημοτικότητα στό χωριό. Αυτή τή δημοτικότητα τή χρωστούσε στό καλό μεθύσι που έκανε. Στά μεθύσι του, δέν άνοιγε κανυάδες, όπως οι Άλλοι, άλλ' άπεαντίας εγίνετο εύθυμότερος και έλεγε ένα σωρό άστεία. Τά χαμίνια τόν άκολουθούσαν στους δρόμους, φωνάζοντα με χαράν και με γέλια!

— 'Ε! Μπαρζώ!... Νάτος ό Μπαρζώ!...
 Οι άνθρωποι έβγαιναν στής πόρτες, γελώντας, φώναζαν και αυτοί: *'Ε! Μπαρζώ!...
 Τό γόητρο τής χωροφυλακής κάπως χαλότες μ' αυτά τά φάλτσα του Μπαρζώ, άλλ' ήταν ένα τόσο χρυσό παιδί, τόσο ξεχώριζε από τ' άλλα όργανα τής χωροφυλακής, ώστε κανείς δέν πρόσχε στο άτοπο.

*
 'Η χωροφυλακή βρισκόταν στή άκρη του χωριού, στό βάθος ενός μεγάλου κήπου, στήν έξοχή. 'Ο κήπος ήτο διαμημένος εις πέντε μεγάλα τετράγωνα, που τό καθένα άπ' αυτά ήτο παραχωρημένο στή άσκιοδοσία του καθενός από τους πέντε χωροφύλακας. Φυσικά ό άνθησασπιστής τους, ό κ. Λύτων, είχε τό μεγαλύτερο τετράγωνο, και ό Μπαρζώ που λίγο τόν έννοιαζε για τά λαχανικά, του είχε παραχωρήση και τό δικό του. Γ' αυτό ήταν σ' όλους γνωστό ότι ό Μπαρζώ έπροστατεύετο από τόν Λύτων, και ότι του Λύτων του περίσσευαν τόσα λαχανικά, ώστε ή γυναίκα του πουλούσε στήν αγορά.

*
 'Όλην τήν ημέρα, μετά τό σκυέλο, οι χωροφύλακες

σκάλιζαν, φέτευαν, πότιζαν, κλάδευαν τά δένδρα τους. Πολλές φορές τό κυλασάτε, κατά τό άπομειήμερο, ό κ. Λύτων, ξεπλωμένος στό κίσκι που είχε φιλιστεχνήση στο δικό του κορμάτι του κήπου, διαβάζε μεν τά τορφήματα άπο έπι υλλίδες που του τά δέναιζε ό δάσκαλος του χωριού. Οι μήνες και τά χρόνια που ούσαν πάντα με τόν ίδιο τρόπο, παρε κτός από τής ημέρες τής άσηρεσίας. Σ' αυτή τό διάστημα, οι κατοικοκλέπτες σκότωναν κατσίκια, κάποτε και λαγούς και ελάφια, χωρίς πού να κρυβόνται από τους χωροφύλακας που άφηναν τήν καρραμίνια για τά πύρρον τό κοιστήρι. 'Όσο για τους νικτοκλέπτες, ό άνθησασπιστής όλα τους τά επέτρεπε, άρκεί μόνο να μή πείριζαν τά λαχυνιά του κήπου του. Και έτσι οι κλέφτες άφγίαζαν.

*
 'Όσο για τόν Μπαρζώ, αυτός δέν καλλιεργούσε τό περιβόλι. Είχε άλλες δουλιές, καθώς είδαμε. Πήγαινε τακτικά, με στρατιωτική άκρίβεια, στήν πλατεία του χωριού, μπροστά στο καφενείο Μπουτέν, όπου μαζόνοντο όλίγο κρησσοκατίρες. Μόλις τόν έβλεπαν από μακριά, σήμαιναν τά χέρια φωνάζοντας:

— Νά ό Μπαρζώ!... 'Α, Μπαρζώ, δέν μπορείς, δά πάρης ένα ποτηράκι αί;

— Τέλος πάντων!
 Και καθόνταν στο τραπέζι. Πρώτα κρασί, ύστερα κονιάκ, ύστερα κανένα άφέντι. 'Ο Μπαρζώ επέστρεφε τραγίζοντας στή Χωροφυλακή για να προσηματισθ.

*
 'Ο άνθησασπιστής και οι τρεις χωροφύλακες που κατεγίνοντο στο περιβόλι, ή γυναίκα του άνθησασπιστή που άπλωνε ρούχα, του φώναζαν με γέλια:

— 'Ε! Μπαρζώ... πάλι στα πρόμηματα;
 Λοιπόν μιά ημέρα άκούστε τί συνέβη.

*
 'Όλίγα χιλιάμετρα έξω από τό χωριό, σ' ένα σπίτι μοναχικό, κοντά στο δάσος Δαγκενέτι, κατοικούσε ένας τρομερός λαθροθήρας. Διηγούντα γ' αυτόν τρομερές ιστορίες, δολοφονίες άγροφυλάκων και άλλα σφοδρα κατορθώματα. Τόν έλεγαν Μιλάρδο, άγνωστο γιατί. 'Ο Μπ ρζώ, ως φαίνεται, είχε μαζί του κρηστικές και εγγάφιδες σχέσεις. Συχνά, ξεκινούσε τό βράδυ τάχα για ύληρεσία, για τό δάσος Δαγκενέτι, και περνοθε νύχτες πίνοντας και ξεφαντώνοντας, γιατί καθώς λένε στο σπίτι του ό λαθροθήρας φηλοί γούδε και όμορφες χωριατοπούλες. Τό βέβαιο είναι ότι ό Μπαρζώ έ-

φερε πολλές φορές κανένα λαγό, κομμιά μπεκάτσα απ' αυτές της
νικτερινές εκδρομές του.

Μια νύχτα ο Μιλόρδος είπε στο Μπαρζώ :

— Γιατί να μην ξηθής στο καρτέρι μαζί μου ;

Και ο Μπαρζώ του άποκρίθηκε :

— Στο καρτέρι !.. Μά είμαι χωροφύλακας !

— Χωροφύλακας, εσύ !.. Σάν ήσουν χωροφύλακας, θα βρισκό
σουν τώρα εδώ ; Πάμε, θάρους ;..

Ο Μπαρζώ κούνησε το κεφάλι, έβρασε τή μήτη :

— Στο καρτέρι !.. Στο καρτέρι !.. Τέλος πάντων !..

— Άιντε, πάμε, Μπαρζώ !..

Και ξεκίνησαν. Ήταν μι νύχτα μέ φεγγάρι. Ο Μιλόρδος και ο
Μπαρζώ έπροχώρησαν μέσα στο δάσος.

— Καλά, είπε σιγανά ο Μιλόρδος... Άς σταματήσουμε. Σού, ξα
πλώσου πίσω από κείνο τό δένδρο . Τά μάτια σου άνοιχτά και τό
νού σου μη φτεχνισιής.

Ο Μπαρζώ δέν έδωσε άπάντησι. Ξαπλώθηκε πίσω από τό δέν
δρο. Μακριά ή άλεπού που κυνηγούσε έβγαλε φωνές.

Είχεν ένα τέταρτο που περίμενε, ο ένας κοντά στο δέντρο,
κρατώντας τό δαίλο του έτοιμο. Άπό λαγοί διάβαιναν άργά στο ά
νοιχτό μέρος του δάσους.

— Μη ριξής, είπε ο Μιλόρδος... Μόνο ζαρκάδια ή ελάφια !

Και έξαφνα, στο έδαφος, σάλαψε ένας ίσκιος. Ώστερα ξεφανέρω
θηκε ένας άνθρωπος έμπρός τους.

— Ά ! σūs τάκασα ! τούς φώναξή κανήγδες !

Ένα τουφεκι γυάλιζε στά χέρια του, μιά πλάκα έλαμπε στ'
στήθος του. Ο Μπαρζώ σηκώθηκε σάν τρελλός, έφυγε τρέχοντας,
σκυτώς, προσπαθώντας να κρύβεται πίσω από τά δέντρα.

— Μη φεύγεις, τόν φωνέρισε ο άνθρωπος, γιατί θά σού ριξώ.

Ο Μπαρζώ έφυγε άδίκασκα... Ένας κυροβολισμός άντήχησε
και ο Μπαρζώ ησθάνησε να τού έμαστιγώσαν τό μπράτσο, που έ
πεσε νεκρωμένο.

Άλλά στη στιγμή σούλογίστηκε και ύπελόγησε :

— Άυτός ο άνθρωπος, άσφαλώς, μέ άνεγγώρισε... Άν δέν μέ
σκοτώση μέ τό δεύτερο βόλι, θά μέ καταδώση... Θα μέ παραλίμ
ψουν στο στρατοδικείο... Είμαι χαμένος.

Σταμάτησε.

— Καλό, είπε .. Μη ριξής... Παραδίδομαι.

Και σιμώοντας στον άνθρωπο, ο Μπαρζώ τού άδειασε τό δαίλο
του στο στήθος. Εκείνος στραφογύρισε, σπλώσε τά χέρια και έπε
σε νεκρός.

Ο Μιλόρδος ήταν κρυμμένος πίσω από τά χαμόκλαδα... Έβγα
λε άργά τό κεφάλι και, μέ φωνή που έτρεμε είπε :

— Ήταν ο άγοροφύλακας, ξέρεις ; Έμεινε στον τόπο, τουλάχιστον ;

— Πήγαινε να ιδής, σν

— Έγώ ;

— Ναί, σό... Έγώ δέν τολμώ... Είμαι και πληγωμένος: μουσα
σε τό χέρι αυτό τό κτήνος !

Με τά τέσσαρα σι λίκος, ο Μιλόρδος σίμωσε στο πάτωμα, έκυ
ψε πάνω του ..

— Είνε τελειωμένος... είπε. Τί θά τόν κάνουμε ;... Άχ καταρα
μένη η παρζώ !

Και από ένστικτο λαοποδυτικό, άρχισε να ψάχνη στής τοίπες
του άγοροφύλακος...

Ο Μπαρζώ κύτταζε τό Μιλόρδο, μέ άμηχανία, έχοντας τό δεξί
του χέρι στο κοντάκι του περιστροφού του. Έξαφνα τού άστραψε
κι' αυτό μιά πιστολιά και τον ξόβλωσε κάτω...

Τή χαρταγιά, ένα κάρσο που τό οδηγούσε ένας χωριάτης κατέ
βαινε τό Μεγάλο Άρόμο. Ο Μπαρζώ έβράδιζε πίσω μέ τή στολή
του ματωμένη, μέ τό άριστερό του χέρι μέσα σ' ένα ροζωματιστό
μανδήλι κρεμασμένο από τό λαιμό. Στο βάθος του κάρσου κάτω
άπό ένα χονδροπαινο, διακρίνοντο τή κορμιά των δύο πτωμάτων. Οι
κόρτες άνοιγαν. Οι άνδρες, που μόλις ξύπνησαν, έβγαίναν από
τά σπία τους και οι άνδρες μισοντυμένοι, οι γυναίκες μέ τό μι
σοφόρι, άρχισαν ν' ακολουθούν τό πένθημο κάρσο, κατατρου γμένοι..

Είδα κοντά στη Χωροφυλακή πλήθος κόσμου, και έπλησίασα.

— .. Τότε, έλεγε ο Μπαρζώ, έτρεξα στο μέρος που άκού
στηκε ο κυροβολισμός .. Και τί βλέπω ;.. Τό Μιλόρδο σκυμμένο
έπάνω από έναν άνθρωπο νεκρό που τόν ψαχνε !.. Παραδώσου !
τις φωνάζω... Μά ο Μιλόρδος παίρνει τό δαίλο του άγοροφύλακα
και μέ σημαδεύει .. Χυμό έπαισε του... Ρίχνει και μέ βρίζει στο
άριστερό μπράτσο... καλά... Τότε τρεβό τό περιστροφό, μιάνε...
Και ο Μιλόρδο, σηκώστηκε νεκρός .. Τότε πάω κοντά στον άγορο
φύλακα... Ήτανε σκοτωμένος ο φτωχός... Έμένα μουπάσε τό
χέρι .. Μικροδουλειές !.. Τότε, πήγα και ζήτησα από τόν κέρ
Ντρουέ να μου δώση τή συνδρομή του.

— Τό Μπαρζώ ! μουμώρισε κάποιος μέσα στο πλήθος.

Άλλά τό είπε μ' ένα ύφος σοβαρό—όχι μέ γέλια όπως άλλοτε
— μ' ένα ύφος θαυμάσιμó γιά τόν ήρωα.

Τρεις μήνες άργότερα, ο Μπαρζώ άπεστρατεύετο... Τούδωσαν
και παράσημο.

Ο. ΜΙΡΜΠΩ

Un gendarme (autre version en grec)